

SPOLOČNÝ PROGRAM ROZVOJA OBCÍ HROCHOŤ, ČERÍN, DOLNÁ MIČINÁ A MÔLČA

Programové obdobie 2015 - 2023

Názov	Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015-2023
Územné vymedzenie	Banskobystrický kraj, okres Banská Bystrica, obec Hrochoť, obec Čerín, obec Dolná Mičiná, obec Môlča
Územný plán	
Dátum schválenia PRO	
Dátum platnosti PRO	2015 - 2023
Verzia	1.0
Publikovaný verejne	www.hrochot.sk www.cerin.sk www.dolnamicina.sk www.molca.sk

OBSAH

Úvod

1. Analytická časť

1.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia

- 1.1.1 Základná charakteristika obcí
- 1.1.2 História obcí
- 1.1.3 Kultúra a tradície
- 1.1.4 Geografické a prírodné pomery obcí
- 1.1.5 Demografia
- 1.1.6 Technická infraštruktúra
- 1.1.7 Občianska a sociálna infraštruktúra
- 1.1.8 Podnikateľský sektor v obciach
- 1.1.9 Rozpočty obcí, finančná situácia

1.2 Hodnotenie východiskového stavu územia obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča

1.3 Hodnotenie realizácie aktivít PHSR na programové obdobie 2005 – 2015

1.4 Hodnotenie realizácie aktivít za rok 2014

1.5 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

1.6 Životné prostredie

2. Strategická časť

2.1 Stratégia rozvoja obcí r.2015

2.2 Návrh strednodobej stratégie

2.3 Popis strategických cieľov

3. Programová časť

3.1 Priradenie cieľov k programovým prioritám

4. Finančná časť

4.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Programu rozvoja obcí

4.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočty obcí

5. Realizačná časť

5.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie Spoločného programu rozvoja obcí, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

6. OBEC HROCHOŤ

6.a Analytická časť

6.a.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia obce

6.a.1.1 Základná charakteristika obce

- 6.a.1.2 História obce
- 6.a.1.3 Kultúra a tradície
- 6.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce
- 6.a.1.5 Demografia
- 6.a.1.6 Podnikateľský sektor
- 6.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia obce

6.a.2 Hodnotenie východiskového stavu obce

6.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

6.b Strategická časť

- 6.b.1 Stratégia rozvoja obce r. 2015
- 6.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

6.c Programová časť

- 6.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

6.d Finančná časť

- 6.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného PRO
- 6.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

6.e Realizačná časť

- 6.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Záver

7. OBEC ČERÍN

7.a Analytická časť

7.a.1 Komplexná analýza vnútorného prostredia obce

- 7.a.1.1 Základná charakteristika obce
- 7.a.1.2 História obce
- 7.a.1.3 Kultúra a tradície
- 7.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce
- 7.a.1.5 Demografia
- 7.a.1.6 Podnikateľský sektor
- 7.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia obce

7.a.2 Hodnotenie východiskového stavu obce

7.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

7.b Strategická časť

- 7.b.1 Stratégia rozvoja obce r. 2015
- 7.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

7.c Programová časť

- 7.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

7.d Finančná časť

- 7.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného PRO
- 7.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

7.e Realizačná časť

7.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Záver

8. OBEC DOLNÁ MIČINÁ

8.a Analytická časť

8.a.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia obce

8.a.1.1 Základná charakteristika obce

8.a.1.2 História obce

8.a.1.3 Kultúra a tradície

8.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

8.a.1.5 Demografia

8.a.1.6 Podnikateľský sektor

8.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia obce

8.a.2 Hodnotenie východiskového stavu obce

8.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

8.b Strategická časť

8.b.1 Stratégia rozvoja obce r. 2015

8.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

8.c Programová časť

8.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

8.d Finančná časť

8.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného PRO

8.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

8.e Realizačná časť

8.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Záver

9. OBEC MOLČA

9.a Analytická časť

9.a.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia obce

9.a.1.1 Základná charakteristika obce

9.a.1.2 História obce

9.a.1.3 Kultúra a tradície

9.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

9.a.1.5 Demografia

9.a.1.6 Podnikateľský sektor

9.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia

9.a.2 Hodnotenie východiskového stavu obce

9.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

9.b Strategická časť

9.b.1 Stratégia rozvoja obce r. 2015

9.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

9.c Programová časť

9.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

9.d Finančná časť

9.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného PRO

9.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

9.e Realizačná časť

9.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Záver

Prílohy:

Príloha č. 1 – Zoznam členov riadiaceho tímu

Príloha č. 2 – Zoznam informačných zdrojov

Príloha č. 3 – Dotazník

Úvod

Spoločný program rozvoja obcí je strednodobým programovým dokumentom, ktorý na základe dôkladnej analýzy prostredia (obce – Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča) stanovuje ciele a náčrt postupov na ich dosiahnutie, s výhľadom do roku 2023.

Cieľom tohto dokumentu je sformulovať predstavu o smerovaní obcí, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy občanov obcí združených v spoločnom programe rozvoja obcí a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod.

Dokument je spracovaný podľa Metodiky na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC z februára 2015, verzia 2.0, vyhotovenej pracovnou skupinou zriadenou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Základným legislatívnym dokumentom, podľa ktorého je tento dokument vypracovaný je Zákon o podpore regionálneho rozvoja č.539/2008 Z.z. účinný od 1.1.2015, v znení Zákona 309/2014 Z.z. . Ďalšie legislatívne podklady sú uvedené v prílohe č.2

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča (ďalej len PRO) je živý dokument, ktorý stanovuje základné body smerovania týchto obcí a je možné ho v priebehu realizácie rozvojových aktivít obcí podľa potreby aktualizovať. Základný priebeh jeho spracovania je určený harmonogramom:

1. Pracovné stretnutie riadiaceho tímu	15.07., 15.07., 28.07. a 31.07.2015
2. Vyhodnotenie predchádzajúceho obdobia, aktualizácia programu na rok 2015, návrh ostatných častí PRO	15.08.2015
3. Spracovanie kompletného Programu rozvoja obce, odovzdanie diela na prerokovanie obcou	30.09.2015
4. Prerokovanie a pripomienkovanie PRO zo strany obce	30.10.2015
5. Protokolárne odovzdanie finálneho dokumentu	31.10.2015

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

Materiálom, ktorý určoval smery rozvoja obcí, ktoré sú predmetom tohto dokumentu je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Čerín -Čačín, Dolná Mičiná, Dúbravica, Horná Mičiná, Hrochoť, Lukavica, Môlča, Oravce, Poniky a Sebedín - Bečov – združenie obcí Mikroregiónu Severné Podpoľanie na programové obdobie 2005 – 2015, mnoho z týchto cieľov však ostalo iba na papieri.

Spoločný program rozvoja obcí sa vypracováva v spolupráci s pracovnými skupinami, vedenými starostami obcí. V pracovných skupinách sú zastúpení poslanci obecného zastupiteľstva, ako aj zástupcovia funkčných komunít a predstavitelia rôznych oblastí verejného života obce – mládež, dôchodcovia, podnikateľský sektor, školstvo a kultúra. Členovia pracovných skupín na svojich zasadnutiach tiež prezentovali svoj pohľad na rozvojové priority svojej obce, ktoré sa v zásade zhodujú s prezentovanými prioritami vedenia každej obce – všetky strategické zámery obcí sú premietnuté do pripravovaných aktivít v krátkodobom, alebo strednodobom horizonte. Zoznam členov riadiacich a zároveň pracovných skupín sa nachádza v prílohe č. 1

Aby bol zdroj údajov čo najširší, boli k účasti na tvorbe stratégie rozvoja obcí vyzvaní všetci občania obce. Do každej domácnosti boli doručené dotazníky s otázkami – čo si prajú občania zachovať, čo nanovo vybudovať a čo navrhujú zrušiť. Text dotazníka je prílohou tohto dokumentu. Návratnosť doručených dotazníkov bola pomerne nízka, čo signalizuje potrebu intenzívnejšie motivovať občanov k účasti na tvorbe stratégie rozvoja obce, nezáujem občanov, alebo aj relatívnu spokojnosť so súčasným stavom.

V procese spracovania Spoločného programu rozvoja obcí v priebehu mesiacov augusta - septembra - októbra bude zorganizované verejné pripomienkovanie tohto dokumentu pred jeho finalizáciou v každej obci samostatne.

Verejnosť a občania obce budú o priebehu spracovania Spoločného programu rozvoja obcí informovaní aj na vlastnej internetovej stránke obce www.cerin.sk, www.dolnamicina.sk a www.hrochot.sk, www.molca.sk ako aj na portáli všetkých obcí a miest Slovenska www.e-obce.sk, ktorý prevádzkuje externý spracovateľ programu TERRA GRATA, n.o. Banská Bystrica.

1. Analytická časť

1.1 Komplexná analýza vnútorného prostredia

1.1.1 Základná charakteristika obcí

Základnou charakteristikou analyzovaných obcí je nízky počet ich obyvateľov (miernou výnimkou je iba obec Hrochoť), horský ráz, blízkosť krajského mesta, nevyhovujúca technická infraštruktúra. Všetky obce charakterizuje tiež krásny podpoliansky folklór, ktorý reprezentuje Slovensko aj v zahraničí a mnoho ďalších kultúrnych tradícií.

1.1.2 História obcí

Známa história analyzovaných obcí siaha do stredoveku, 13. – 15.storočia. Archeologické nálezy v teritóriu naznačujú aj oveľa skoršie osídlenie tohto územia. Podrobnejšie informácie o konkrétnych historických faktoch sa nachádzajú v jednotlivých častiach obcí tohto dokumentu.

Každá z obcí Spoločného programu rozvoja má na svojom území kultúrne pamiatky, alebo pamätihodnosti zo staršieho aj novšieho obdobia:

Kultúrne pamiatky

ČERÍN	DOLNÁ MIČINÁ
Pamiatky: KOSTOL rímsko – katolícky sv. Martina, postavený bol v 1.polovici 14.storočia, prestavaný bol v 15.storočí, 17.storočí a 18.storočí, postavený je v gotickom slohu (NKP); OPEVNENIE KOSTOLA, ktoré sa nachádza okolo rímsko – katolíckeho kostola sv. Martina, postavené bolo v 17.storočí, postavené je v renesančnom slohu; DREVENÁ ZVONICA, nachádza sa pri rímsko – katolíckom kostole sv. Martina; Hnuteľné kultúrne pamiatky: 12 pamiatkovo chránených predmetov: Oltár hlavný sv. Martina, Obraz závesný sv.Jána Nepomuckého, Kazateľnica, Empora, Stallá (2 ks), Stállum, Lavice (25 ks), Dvere, Krstiteľnica gotická Krstiteľnica baroková	Pamiatky: KAŠTIEĽ Benických, postavený bol v roku 1667, prestavaný bol v 2.polovici 17.storočia a v 19.storočí, postavený je v renesančnom slohu, pôdorys kaštieľa je obdĺžnikový;

HROCHOŤ	MÔLČA
Pamiatky: KOSTOL evanjelický augsburského vyznania, postavený bol v roku 1830, postavený je v klasicistickom slohu; FARA A PAMÄTNÁ TABUĽA, pôsobil tu Andrej Sládkovič, postavená bola v 19.storočí, prestavaná bola v 20.storočí ; ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA, hradisko Chochuľka, Chocholka, kóta 752,3; - Hromadná cestná zástavba. Z 19. storočia tu sú murované podpivničené domy so sedlovou šindľovou strechou, štíty sú dekoratívne pobité, brány zdobené solárnymi motívami;	Pamiatky: v minulosti bol dominantou LUDOVÝ DOM A HOSPODÁRSKA BUDOVA, Do Michalov, zrubový, postavený bol v roku 1826, obdĺžnikový pôdorys;

1.1.3 Kultúra a tradície obcí

Spoločným znakom kultúry a tradícií obcí je ich podpoliansky ráz, ktorý vtisol svoju pečať na všetky oblasti – hudobnú, literárnu a slovesnú, zvykovú ako aj odvetvia remesiel. Konkrétne informácie o jednotlivých obciach sú v samostatných častiach venovaných obciam spoločného programu.

1.1.4 Geografické a prírodné pomery obcí

Obce Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča sú súčasťou Mikroregiónu Severné Podpoľanie, ktorý vznikol v roku 1995. Obce sa nachádzajú v severnej časti Banskobystrického kraja. Rozprestierajú sa na území okresu Banská Bystrica. Na severovýchode hraničia tieto obce s obcami Poniky, Oravce, Dúbravica, Strelníky, Ľubietová, Hronec a Valaská. Severozápadnú hranicu majú obce spoločnú s Banskou Bystricou. Zo západu hraničia obce s obcami Horná Mičiná, Vlkanová, Hronsek. Na juhu tvorí hranicu Lukavica, Sebedín - Bečov a Očová. Východnú časť obce Hrochoť pokrývajú prevažne lesy pohoria Poľana. Najvyššia nadmorská výška je 1294 m – vrch Bukovina.

Obce Čerín, Dolná Mičiná, Hrochoť a Môlča sa nachádzajú v severnej časti Banskobystrického kraja. Rozprestierajú sa na území okresu Banská Bystrica. Územie týchto obcí zasahuje do dvoch geomorfologických celkov patriacich do oblasti Slovenské stredohorie (časť Zvolenská kotlina) a Poľana.

Nadmorská výška obcí

Obec	Stred obce	Chotár
Čerín	450 m.n.m.	398 – 598 m.n.m.
Dolná Mičiná	398 m.n.m.	370 – 595 m.n.m.
Hrochoť	636 m.n.m.	490 – 1294 m.n.m.
Môlča	427-479 m.n.m.	375 – 713 m.n.m.

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. a 2. časť

1.1.5 Demografia

V obciach Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná, a Môlča žilo v roku 2014 spolu 2707 obyvateľov. Najväčší počet žije v Hrochoťi – 55,49%, obec s najmenším počtom obyvateľov je Môlča.

Celkový počet obyvateľov v týchto obciach v roku 2014 v porovnaní s rokom 2008 mierne stúpol, s výnimkou obce Môlča, kde bol pokles o dvoch obyvateľov (viď. tabuľka)

Vývoj počtu obyvateľov obcí podľa rokov

Obec/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Čerín	443	433	447	449	450	453	459
Dolná Mičiná	379	382	383	378	378	383	392
Hrochoť	1448	1441	1457	1502	1494	1494	1502
Môlča	356	355	351	357	347	353	354
SPOLU:	2626	2611	2638	2686	2669	2683	2707

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Z celkového počtu 2707 obyvateľov obcí v roku 2014 bolo ekonomicky aktívnych 1898 obyvateľov, čo činí 70,11 %. Priemerná miera nezamestnanosti k decembru 2014 za obce spolu bola 12,33 %, čo je v porovnaní s Banskobystrickým okresom, ktorý vykazuje k rovnakému obdobiu 8,9 %, pomerne vysoká. Najnižšiu nezamestnanosť má obec Čerín, najvyššiu obec Môlča. Tento fakt súvisí hlavne s tým, že okrem Čerína je v ostatných troch obciach početne významná rómska komunita.

Miera nezamestnanosti k decembru 2014 za obce:

Obce	Evid. uchádzači o zamestnanie	Ekon. aktívne obyvateľstvo	Miera nezamestnanosti
Čerín	23	326	7,06 %
Dolná Mičiná	29	289	10,03 %
Hrochoť	157	1040	15,10 %
Môlča	41	243	16,87 %
SPOLU:	250	1898	Priemer. 12,33 %

Zdroj: ÚPSVaR, Štatistický úrad SR, výpočty autora

Podrobné členenie demografického zloženia obyvateľstva v rokoch 2009 – 2014 za jednotlivé obce podľa vekových skupín, hustoty obyvateľstva na kilometer štvorcový, ako aj prehľad stavu pohybu obyvateľstva a evidencia uchádzačov o zamestnanie je uvedené pri jednotlivých obciach.

1.1.6 Technická infraštruktúra

Obce Čerín, Dolná Mičiná, Hrochoť a Môlča sú elektrifikované. Ani jedna z uvedených obcí nie je plynofikovaná. Obyvatelia obcí sú napojení na verejný vodovod. Ani jedna z hore uvedených obcí nemá vybudovanú kanalizáciu ani čističku odpadových vôd.

Prevažujúci spôsob vykurovania obcí je lokálne na tuhé palivo. Vo všetkých obciach je určitý počet domov vykurovaný elektrickou energiou. V územnom pláne vyššieho

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

územného celku Banskobystrického kraja je zakotvený návrh na plynofikáciu obcí: Čerín, Dolná Mičiná, Hrochoť. V obci Hrochoť je niekoľko domov vykurovaných flagaplynom.

Technická infraštruktúra obcí

Obec	vodovod	kanalizácia	ČOV	Vykurovanie elektrinou	Vykurovanie tuhým paliv.
Čerín	73,7 %	x	x	40 %	60 %
Dolná Mičiná	100 %	x	x	10 %	90 %
Hrochoť	100 %	x	x	20 %	80 %
Môlča	100 %	x	x	40 %	60 %

Zdroj: Vlastný prieskum autora

Doprava

Cez obce Dolná Mičiná a Čerín prechádza cesta II. triedy z B. Bystrice. Ostatné obce sú sprístupnené cestami III. triedy. Všetky obce sú sprístupnené prímestskou dopravou z B. Bystrice. Železničná trať Banská Bystrica – Zvolen leží mimo územia obcí v údolí Hrona. Najbližšie železničné stanice sú v B. Bystrici, Šalkovej a na Sliači. Najbližším železničným uzlom je mesto Zvolen.

1.1.7 Občianska a sociálna infraštruktúra

Vybavenosť obcí

Obec	pošta	obchod	pálenica	pohostinstvo	kaderníctvo
Čerín	pojazdná	3x	pálenica, muštáreň	1x	-
Dolná Mičiná	pojazdná	2x	-	1x	-
Hrochoť	stála	3x	-	3x	áno
Môlča	-	-	-	1x	-

Zdroj: Vlastný prieskum autora

Zdravotníctvo a školstvo

Obec	lekár obvodný	lekár pediater	zubár	lekáreň	MŠ	ZŠ – 1. stupeň	ZŠ – 2. stupeň
Čerín	áno	áno	-	-	áno	áno	-
Dolná Mičiná	-	-	-	-	-	-	-
Hrochoť	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno
Môlča	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Vlastný prieskum autora

Kultúra, osвета

Obec	kostol	kapln- ka	zvo- nica	kult. dom	kniž- nica	pamät. izba	roz- hlas	dom smútku	cinto- rín
Čerín	1x	-	3x	2x	1x	-	áno	2x	3x
Dolná Mičiná	-	-	1x	1x	-	-	áno	1x	1x
Hrochoť	1x	1x	-	1x	1x	áno	áno	1x	1x
Môlča	-	-	1x	1x	1x	-	áno	1x	2x

Zdroj: Vlastný prieskum autora

1.1.8 Podnikateľský sektor v obciach

Podnikateľský sektor v jednotlivých obciach je reprezentovaný spoločnosťami s ručením obmedzeným a živnostníkmi. Vo väčšine prípadov sa jedná o malých podnikateľov a živnostníkov, ktorí sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. Niektoré podnikateľské subjekty majú svoje prevádzky aj v okolitých obciach, alebo v Banskej Bystrici. Relatívne najviac podnikateľov je v obci Hrochoť, najmenej v obci Môlča.

1.1.9 Rozpočty obcí, finančná situácia

Situácia v objeme rozpočtov a finančnej situácii jednotlivých obcí PRO je rozdielna, bude špecifikovaná v samostatných častiach obcí. V každej obci je rozpočet na rok 2015 upravovaný podľa konkrétnych potrieb a možností. Rozpočty na roky 2016 a 2017 sú nižšie ako za rok 2015 a neuvažujú s rozvojom, nakoľko v dobe ich tvorby neboli známe možnosti, ktoré otvárajú európske štrukturálne a investičné fondy.

Zlepšenie súčasného stavu technickej a občianskej infraštruktúry všetkých obcí, ktoré sú predmetom tohto strategického dokumentu a tým aj zlepšenie kvality života ich obyvateľov je jednoznačne závislé od pomoci európskych štrukturálnych a investičných fondov.

1.2 Hodnotenie východiskového stavu územia obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča

Územie štyroch obcí má vyslovene vidiecky charakter, ktorý nie je dostatočne využitý pre rozvoj cestovného ruchu pre chýbajúcu infraštruktúru CR. Pre všetky obce sú spoločné skutočnosti ako krásna príroda a potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. Spoločný je aj zlý stav technickej infraštruktúry, hlavne regionálnych aj obecných ciest a absencia kanalizácie a ČOV. Analyzovaných obcí sa týkajú aj celospoločenské negatíva ako je nezamestnanosť, zlá ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľstva a ohrozovanie mládeže drogami.

Silné stránky	Slabé stránky
- dobrá poloha v spádovom území krajského mesta - atraktívne prírodné podmienky - chránené krajinné oblasti - výrazný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu - vhodné podmienky pre rozvoj cykloturistiky - územie bohaté na zachované ľudové tradície, unikátny folklór - potenciál pre širšiu prezentáciu ľudového umenia a kultúry	- málo využitý prírodný, historický a kultúrny potenciál územia - nedostatok služieb pre rozvoj cestovného ruchu - zlý technický stav cestných komunikácií a chýbajúce chodníky - chýbajúce bezpečnostné prvky na cestách - chýbajúca kanalizácia a ČOV - chátrajúce historické objekty a chýbajúca ochrana kultúro – historických pamiatok - nedostatok priestorov pre voľnočasové aktivity detí a mládeže - nevhodné životné podmienky rómskych komún - necitlivé zásahy do prostredia a historických budov
Príležitosti	Hrozby
- využitie Európskych štrukturálnych - investičných fondov na financovanie strategických zámerov obcí - zlepšenie a zefektívnenie spolupráce s obcami navzájom - využitie potenciálu príťažlivého prírodného prostredia a tradičných podujatí na podporu cestovného ruchu a zvýšenie príjmov obcí - zintenzívnenie propagácie tradičných podujatí obce pre podporu cestovného ruchu v obciach	- neschválenie predkladaných žiadostí o poskytovanie NFP na financovanie investičných zámerov a následný nedostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu - zdĺhavé procesy schvaľovania projektov - komplikovaná administratíva projektov - podnikateľský sektor je zaťažovaný zložitou administratívou a rizikom častých legislatívnych zmien - odchod mladých ľudí za zaujímavejšími životnými podmienkami

1.3 Hodnotenie realizácie aktivít PHSR na programové obdobie 2005- 2015

V PHSR Mikroregiónu Severné Podpoľanie boli pre obce Čerín, Dolná Mičiná, Hrochoť a Môlča naplánované rozvojové zámery zaradené pod priority:

Priorita č. 1: **Rozvinutý kultúrno-spoločenský život a vybudovaný vzťah obyvateľov k obciam a mikroregiónu.**

Opatrenie č. 1. **Zvýšiť schopnosť obyvateľov zapojiť sa do prac. pomeru**

- Nositelom tohto opatrenia boli Priatelia Zeme – CEPA, ktorý mal za úlohu sociálnu inklúziu Rómov – v sledovanom období aj pre svetovú ekonomickú krízu sa neprejavili viditeľné výsledky

Opatrenie č. 2. **Zlepšiť podmienky pre rozvoj bývania**

- Príprava území na bývanie a základnú vybavenosť- týkalo sa obce Hrochoť – prestavba jaslí na Dom sociálnych služieb – opatrenie bolo realizované

Opatrenie č. 3 **Podporovať záujmovú činnosť združení na podporu miestneho rozvoja**

- Mikroregión si stanovil za cieľ budovanie kapacít rómskych iniciatív. Obciam, ktoré sú predmetom PRO, táto úloha nebola určená.

Opatrenie č. 4 **Aktivizovať občanov pre verejný život, budovanie miestneho povedomia a partnerstiev, sociálna starostlivosť**

- Všeobecne formulované aktivity tohto opatrenia pre Mikroregión Severné Podpoľanie zabezpečovali obce PRO podľa svojich finančných možností a dostupných zdrojov, výraznejšie dopady neboli zaznamenané

Priorita č. 2: **Vytvorené lepšie podmienky pre vznik nových pracovných príležitostí a rozvoj malého podnikania.**

Opatrenie č. 1 **Podporovať racionálne využívanie miestnych zdrojov v podnikaní**

- V rámci tohto opatrenia bola stanovená úloha pre obec Môlča vybudovať predajňu vlastných výrobkov ako doplnkové občerstvenie na cyklotrase – nebola zrealizovaná
- Pre obec Hrochoť bol naplánovaný projekt rekonštrukcie a prestavby objektu Hrochotský mlyn – objekt bol v roku 2014 predaný súkromnej spoločnosti
- Obec Hrochoť mala realizovať tiež v rámci rozvoja rekreačných a relaxačných aktivít – rekonštruovať kúpalisko – nebolo realizované
- Vytvoriť ekonomické a technické podmienky pre výstavbu Auto Moto Hypodrómu Môlča mala táto obec formou prípravy projektového zámeru, majetkoprávného vysporiadania a územného a stavebného konania v spolupráci s podnikateľským subjektom – tieto zámery neboli realizované

Opatrenie č. 2 **Podporovať rozvoj poľnohospodárskych činností s dôrazom na využívanie existujúceho potenciálu poľnohospodárskych objektov a areálov**

- Opatrenie nebolo smerované adresne, týkalo sa všetkých obcí Mikroregiónu, u väčšiny obcí sa neplnilo

Opatrenie č. 3 **Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu zameraného na využitie prírodného a kultúrneho potenciálu územia**

- Bez finančnej a projektovej špecifikácie boli v rámci tohto opatrenia zvýšenie rozsahu a kvality poskytovaných služieb v existujúcich zariadeniach cestovného ruchu – chata v autokrosovom areáli v Môlči, kaštieľ v Dolnej Mičinej. V súčasnosti je chata v Môlči zavretá a kaštieľ v Dolnej Mičinej zdevastovaný a vo vlastníctve

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

- zahraničnej súkromnej osoby
- Vybudovanie lyžiarskeho vleku, kúpaliska, požičovne športových potrieb v Môlči – nerealizované
- Vybudovanie kúpaliska v obci Čerín, využitie malého letiska - nerealizované

Priorita č. 3: **Dobudovanie a kvalitnejšia technická, sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť.**

Opatrenie č. 3 **Skvalitniť a obnoviť miestne komunikácie a technickú infraštruktúru**

- Vybudovanie ČOV a kanalizácie a výstavba inžinierskych sietí nad Mlynom v Čeríne - nerealizované
- Vybudovanie technickej infraštruktúry v rómskej osade Hrochoť, - nebolo realizované, rekonštrukcia miestnych komunikácií Hrochoť čiastočne realizované
- Vybudovanie vhodného systému zachytávania vody, vybudovanie studní – Hrochoť bez finančnej a projektovej dokumentácie - nerealizované
- Čistenie a údržba miestnych povrchových tokov realizácia protipovodňových opatrení – Dolná Mičiná;
- Rekonštrukcia verejného osvetlenia – Môlča
- Rozšírenie prístupovej komunikácie a inž. sietí v stav. obvode Za Kaštieľom – stav. povolenie Dolná Mičiná - realizované

Opatrenie č. 2 **Zlepšiť stav občianskej vybavenosti**

- Rekonštrukcia, obnova a výstavba kultúrnych a spoločenských zariadení a ich aktívne využívanie pre verejnosť (dedinské kino a amfiteáter – Dolná Mičiná, spoločenské sály – Čerín, múzeá – Čerín, polyfunkčné centrum – Dolná Mičiná, kluby mládeže, kluby dôchodcov) – bez finančnej a projektovej dokumentácie
- Spracovanie PD a stav povolenia Prístavby kotolne OÚ Čerín – splnené
- Rekonštrukcia občianskej, sociálnej a zdravotnej infraštruktúry – ZŠ, MS, KD, ZS OcÚ – zateplenie, energ. Audit, rekonštrukcia strechy, výmena okien – Hrochoť – plnenie: OcÚ, Základná škola - boli zateplené.

Priorita č. 4: **Zlepšená kvalita a zachovanie životného prostredia a vzhľadu obcí.**

Opatrenie č. 1 **Riešenie odpadového hospodárstva**

- Využitie biomasy na vykurovanie obecných budov, oživenie a vylepšenie verejných priestranstiev v obci – Hrochoť: nebol realizovaný projekt využitie biomasy na vykurovanie obecných budov, projekt oživenia a vylepšenia verejných priestranstiev bol čiastočne zrealizovaný – skalka pri studni, skalka pri dome smútku.

Opatrenie č.2 **Zlepšenie kvality životného prostredia**

- Protipovodňová ochrana, úprava verejných plôch pred OcÚ, vybudovanie autobusových zastávok - Môlča obec vybudovala autobusové zastávky

V Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Mikroregiónu Severné Podpoľanie je formulované množstvo všeobecne formulovaných opatrení bez adresného umiestnenia a finančnej špecifikácie. V hodnotení uplynulého obdobia za jednotlivé obce PRO budú vykonané aktivity konkretizované, aj v prípade, že sa tieto aktivity v PHSR Mikroregiónu nenachádzali, ale vyplynuli z aktuálnych potrieb, alebo havarijných stavov niektorých objektov.

1.4 Hodnotenie realizácie aktivít za rok 2014

Obce v roku 2014 realizovali niekoľko aktivít, zameraných hlavne na odstraňovanie havarijných stavov na svojom nehnuteľnom majetku a iné nevyhnutné akcie v rozsahu svojich finančných možností, ktoré sú značne obmedzené. Viaceré žiadosti, ktoré boli smerované na riadiace orgány operačných programov v predchádzajúcom programovom období, alebo na iné dotačné zdroje, neboli zo strany poskytovateľov schválené.

1.5 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

Pozitívnym vonkajším vplyvom na prostredie analyzovaných obcí bola blízkosť krajského mesta so svojimi úradmi a inštitúciami a s relatívne blízkymi cestnými komunikáciami nadregionálneho významu, ako aj blízkosť mesta Zvolen. Hendikepom obcí je ich status malých obcí, z ktorého vyplývajú negatívne dopady na súvisiace stránky rozvoja.

Vývoj obcí v strednodobom horizonte budú ovplyvňovať aj faktory vonkajšieho prostredia s celoplošným dopadom, ako sú:

- sociologické faktory: demografické zmeny v prospech starnutia populácie, migrácia obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia, stresový životný štýl, zneužívanie alkoholu a drog u detí;
- vývoj techniky;
- ekonomické faktory: dozvuky ekonomickej krízy po roku 2008, ktorá sa dotkla všetkých oblastí života, najviac obyvateľov;
- environmentálne faktory, zmena klímy, negatívne zmeny následkom ľudskej činnosti;
- politické faktory, prístup vyšších orgánov riadenia k obciam, legislatívne pomery, vymožitelnosť práva, všadeprítomná korupcia, stav podnikateľského prostredia.

1.6 Životné prostredie

Životné prostredie na území analyzovaných obcí znehodnocujú viaceré faktory. Za najvýraznejší negatívny činiteľ je považovaný fakt absencie kanalizácie a čističiek odpadových vôd, znehodnocujúci ovzdušie a vodné toky.

Početné sú aj nelegálne skládky odpadu roztrúsené po území. Vplyvy dopadov nepriaznivo ovplyvňujúcich životné prostredie sú o to horšie, že veľká časť územia obcí sa nachádza v chránených územiach.

V sústave chránených území členských krajín EÚ NATURA 2000 sa nachádzajú Chránené vtáčie územie Poľana (kataster Hrochoť), Územie európskeho významu (kataster Hrochoť), Územie európskeho významu Jelšovec (kataster Čačín). Jelšovec sa nachádza aj v Štátnom zozname chránených častí prírody SR. V tomto zozname sú aj Prírodná rezervácia Čačinská cerina, Chránený areál Hrochotská Bukovina, Prírodná rezervácia Pri Bútľavke (Hrochoť), Národná prírodná pamiatka Mičinské travertíny (Čerín) a Prírodná pamiatka Jánošíkova skala (Hrochoť).

2. Strategická časť

2.1 Stratégia rozvoja obcí r. 2015

Stratégia obcí, ktoré sú predmetom tohto dokumentu, je orientovaná predovšetkým na vybudovanie, dobudovanie, resp. rekonštrukcie objektov technickej a občianskej infraštruktúry a objektov voľnočasových aktivít.

2.2 Návrh strednodobej stratégie

Do strategických zámerov obcí sú zahrnuté aktivity, ktoré sú v čo najvyššej miere odrazom predstavy spĺňajúcej ideu, vyjadrenú v nižšie uvedených víziách pre každú obec.

Na tvorbe stratégie, vyjadrenej v Spoločnom programe rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 – 2023, sa aktívne zúčastnili v jednotlivých obciach pracovné skupiny, vedené starostami obcí, ako aj občania obcí, ktorí vyjadrili svoje predstavy o ďalšom vývoji svojej obce v dotazníkovej ankete. Dotazník, vzor ktorého sa nachádza v prílohe, obsahoval tri otázky:

1. Čo by ste chceli v našej obci zachovať?
2. Čo by ste chceli vybudovať, obnoviť, zlepšiť?
3. Čo by ste chceli nezachovať, zrušiť, odstrániť?

V častiach, venujúcich sa obciam, združeným v Spoločnom programe rozvoja, je uvedený podrobný popis názorov občanov na tieto otázky. Ak je možné zhrnúť väčšinu zhodujúcich sa odpovedí - obyvatelia týchto obcí chcú zachovať krásnu prírodu, ktorá ich obklopuje a svoju rázovitú podpoliansku kultúru. Väčšina respondentov by rada videla zlepšenú technickú a občiansku infraštruktúru, zlepšila bezpečnosť cestnej premávky a vybudovala podporné zariadenia pre rozvoj cestovného ruchu, ktorý by umožnil zlepšenie finančnej situácie obce.

2.3 Popis strategických cieľov

Podrobný popis strategických cieľov definovaný v tomto strategickom dokumente sa nachádza v samostatných častiach obcí. Všetky formulované zámery smerujú k naplneniu vízie občanov obcí t.j. zvýšeniu kvality ich života po ekonomickej, sociálnej a spoločenskej stránke.

3. Programová časť

3.1 Priradenie cieľov k programovým prioritám

Obce Čerín, Dolná Mičiná a Môlča nedosahujú ani počet 500 obyvateľov, pričom obce Dolná Mičiná a Môlča evidujú početnú rómsku komunitu. Rómska marginalizovaná komunita sa nachádza v značnom počte aj v obci Hrochoť, čo je obec nad 1000 obyvateľov. Tieto počty určujú aj možnosti čerpania nenávratných finančných príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov – t. j. obec Hrochoť sa zameriava vo svojej stratégii čerpania pomoci na Integrovaný regionálny operačný program, tri menšie obce na Program

rozvoja vidieka. Výrazná prítomnosť rómskych komunít v obciach Hrochoť, Dolná Mičiná a Môlča umožňuje použiť ako zdroj pomoci Operačný program Ľudské zdroje.

Obce spoločného programu rozvoja sú súčasťou Mikroregiónu Severné Podpoľanie spolu s ďalšími siedmimi obcami – počet obyvateľov tohto regiónu je však príliš nízky a neumožňuje uchádzať sa mikroregiónu o štatút MAS a čerpať prostriedky v rámci stratégie Leader. Túto možnosť však má obec Hrochoť, ktorá je aj členom verejno – súkromného partnerstva Podpoľanie, o. z., ktoré sa uchádza o štatút MAS. Akútna potreba vybudovania kanalizácie a ČOV je dôvodom pridruženia sa obce Čerín aj do verejno – súkromného partnerstva Naša Lieska, o.z., v rámci aktivít ktorého spolu s obcou Sebedín – Bečov nárokuje realizáciu tohto zámeru. Realnosť vybudovania týchto zámerov však z uvedeného zdroja je veľmi malá vzhľadom na objem prostriedkov, pripadajúci na jedného člena partnerstva. Pravdepodobne pre účely realizácie tohto zámeru bude účelnejšie spojenie viacerých obcí v rámci čerpania prostriedkov z Operačného programu Kvalita životného prostredia, alebo iných dostupných zdrojov.

4. Finančná časť

4.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Programu rozvoja obcí

Každá obec, ktorá je predmetom tohto strategického dokumentu, má v časti venovanej konkrétnej obci spracovaný indikatívny finančný plán podľa jednotlivých rokov programového obdobia. Jednotlivé investičné zámery sú priradené podľa rokov a predpokladaných zdrojov financovania týchto zámerov. Všetky zámery sú chronologicky zoradené a popísané.

4.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočty obcí

Indikatívny finančný plán je prepojený na rozpočty obcí. Z tohto priemetu je možné prognózovať vývoj zdrojov na financovanie investičných zámerov obcí. Táto prognóza tiež dáva informáciu o možnej potrebe dofinancovať spoluúčasť zdrojov obce prostredníctvom úverov. Miera pravdepodobnosti namodelovaného vývoja na 8 rokov dopredu je vo veľkej miere závislá od skutočne nárokovanej žiadostí na konkrétne projekty, od ich schválenia, alebo neschválenia a v neposlednom rade tiež od vývoja bežných príjmov obcí. Dôležitá je aj aktivita samospráv

5. Realizačná časť

5.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie Spoločného programu rozvoja obcí, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Organizačné opatrenia na zabezpečenie efektívnej realizácie a hodnotenia Spoločného programu rozvoja obcí, ako aj na komunikáciu s občanmi je potrebné záväzne zabezpečiť uzneseniami zastupiteľstva každej obce:

- Zriadiť Radu rozvoja obce, ktorá zabezpečuje realizáciu Spoločného programu rozvoja obcí – svojej časti, ktorá navrhuje a riadi procesy podporujúce stratégiu,

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

definovanú v tomto dokumente tak, aby zabezpečované činnosti boli koordinovane zvládané. Rada rozvoja obce vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu rozvoja obce. Rada rozvoja obce spracuje akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, ktorý bude prílohou programu rozvoja obce, ako aj systém monitorovania priebehu realizácie PRO,

- Rada rozvoja obce určí koordinátora, ktorý bude riadiť realizáciu úloh programu rozvoja obce, ako aj jednotlivých projektov,
- stanoviť každoročný termín hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce za účasti občanov obce a zabezpečiť jeho primerané zverejnenie,
- zabezpečiť aktualizáciu relevantných častí Programu rozvoja obce podľa potreby
- stanoviť spôsob zverejnenia každoročných hodnotení.

6.OBEC HROCHOŤ

6.a Analytická časť

6.a.1 Komplexná analýza vnútorného prostredia obce

6.a.1.1 Základná charakteristika obce

Hrochoť je rázovitá stredoslovenská podpolianska obec, významná svojou históriou, bohatá na tradičnú ľudovú kultúru, situovaná v komplikovaných terénnych pomeroch. Počtom obyvateľov patrí medzi menšie obce, vo svojom okolí však skôr medzi stredne veľké obce, pre ktoré je prirodzenou spádovou obcou.

Administratívne patrí obec do okresu Banská Bystrica, od tohto okresného a krajského mesta je vzdialená 20 km, od mesta Zvolen 22 km. Spolu s obcou Poniky sú najväčšími obcami Mikroregiónu Severné Podpoľanie. Obec je zároveň členom občianskeho združenia Verejno – súkromné partnerstvo Podpoľanie, ktoré sa uchádza o štatút MAS.

Obec Hrochoť je sídlom viacerých občianskych združení a komunít s rozvetveným podnikateľským sektorom, ktoré spolu s vedením obce intenzívne podporujú jej hospodársky, občiansky a kultúrny rozvoj. V obci má svoje bydlisko aj početná rómska komunita, ktorá je čiastočne integrovaná, ale z veľkej časti aj separovaná.

Obec sa vyznačuje bohatou kultúrnou minulosťou, bola pôsobiskom jedného z najvýznamnejších slovenských romantických básnikov Andreja Sládkoviča, cieľom návštev mnohých štúrovských dejateľov, neskôr ďalších významných predstaviteľov slovenskej a českej kultúry a šíriteľom podpolianskej ľudovej kultúry známej doma i v zahraničí. Aj v súčasnosti obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom.

Stavebnou dominantou obce Hrochoť je evanjelický kostol augsburského vyznania postavený v klasickom slohu v roku 1830 s farou postavenou v 19. storočí a prestavanou v 20. storočí, s pamätnou tabuľou Andreja Sládkoviča, ktorý tu pôsobil. Fara vyžaduje rekonštrukciu – pamätná izba bola presťahovaná do KD.

Evanjelický kostol s farou a lipami

6.a.1.2 História obce

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1424 pod názvom Horhagh. Neskôr sa názov obce menil na Horhagh aliter Chrochot (1479), Rochod (1507), Hrohok (1519),

Hrochott (1521), Rochota (1527), Hrochot (1786), Chrochoť (1920) až po súčasný názov z roku 1927 Hrochoť. Obec sa skladá z častí Kopec, Kyslinky, Močare, Obnova, Púťkovce, Stará voda, Súdenica a Šibenica.

Obec vznikla začiatkom 15. storočia. Podľa privilégia z roku 1479, ktoré nadväzuje staršie stratené, boli Hrochoťania kráľovskými poľovníkmi a mali charakter slobodníkov s povinnosťou ochraňovať úsek Víglašského panstva. V 16.-19. storočí pomáhali tiež funkcionárom Zvolenskej župy pri výkone služby. Na obmedzovanie svojich slobôd kastelánmi sa sťažujú už v roku 1491, a najmä v 17.-18. storočí.

Zaoberali sa chovom dobytká, v 18.-19. storočí tiež výrobou šindľa a reziva a obchodom s obilím, po roku 1850 pracovali v lesoch, furmančili, zaoberali sa chovom dobytká a poľnohospodárstvom. Obec trpela nezamestnanosťou. V 30. rokoch bolo intenzívne hnutie nezamestnaných a dedinskej chudoby. Obyvatelia podporovali partizánov a zapojili sa do SNP. Na Kyslinkách boli koncom októbra vybudované zásobovacie strediská pre ďalší boj. Oslobodzovacie boje, ktoré trvali 4 týždne, si vyžadovali veľa obetí – rumunských vojakov tu padlo okolo 2000 a Hrochoť bola na 60 % zničená.

V obci sa narodil spisovateľ Izák Abrahamides Hrochotský (1557). Pôsobil tu aj spisovateľ Ľudo Ondrejov. Barokovo – klasický kostol z roku 1830 a budova evanjelickej fary boli pôsobiskom básnika Andreja Sládkoviča (1847 – 1856).

6.a.1.3 Kultúra a tradície

Obec **Hrochoť** je známa aj bohatou ľudovou kultúrou. Po druhej svetovej vojne dochádza k renesancii bohatých folklórnych tradícií, tvorili sa folklórne skupiny a folklórne súbory. Takáto skupina bola v Hrochoti založená v roku 1949 pred dožinkovými slávnosťami v Dolnej Mičinej, kde sa skupina po prvý raz predstavila so svojim programom. Tradičná ľudová hudba sa od nepamäti spája aj s domácimi cigánskymi muzikantmi, z nich získala prevahu Paľáčova skupina, ktorá sa v päťdesiatych - šesťdesiatych rokoch spojila s Litovcami. V Hrochoti v súčasnom období pôsobí Folklórna skupina Hrochoťan pod vedením Anny Očenášovej, detský folklórny súbor Hučava pod vedením Mgr. Zuzany Muchovej. Dobré meno hrochotskej ľudovej piesni, aj keď s umeleckými telesami pôsobiaci mimo Hrochote, šíria M.Križo, A.Pecníková, A.Jakubíková.

Popri folklóre sa dostávajú do popredia výrobcovia rôznych artefaktov z oblasti odievania, ľudového výtvarného umenia, či hudobných nástrojov. Zo súčasne žijúcich ľudových umelcov je potrebné spomenúť M. Holíka- Dúbravu, Ondreja Seleckého – Čajdesa, Martina Brzuľu. Žili tu chýrni výrobcovia fujár a píšťal. V obci pracoval aj J. Štesko, výrobca hudobných nástrojov, najmä hranových píšťal, s veľkým zmyslom pre výzdobu kovovým vybijaním. Výrobe fujár s typickým geometrickým ornamentom leptaným kyselinou sa venoval v minulosti J. Škamla - Doľovka. Fujary a píšťaly s rastlinným ornamentom leptaným kyselinou robil M. Križo. Tradičná bola aj hra na fujare a píšťalkách.

Piesňová kultúra je detvianskeho, pastiersko-valaského typu. Tradíciou obce s medzinárodnou účasťou a bohatým kultúrnym programom bola Kráľovská poľovačka. Ešte v 1. polovici 20. storočia tu vyšívali a vyrábali kožuchy. Aj dnes vyrába kožuchy Anna Šimková. Je tu známy variant stredoslovenského typu ľudového odevu zv. detviansky. Prírodným dedičstvom je Chránená krajinná oblasť Poľana a Hrochotská dolina.

6.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

Obec **Hrochoť** má rozlohu 3 474 ha a leží medzi Chránenou krajinnou oblasťou Poľana a Ponickou vrchovinou v lokalite Detvianske predhorie, ktoré je súčasťou Zvolenskej kotliny patriacej do geomorfologického celku Slovenské stredohorie. Pozoruhodná je aj turistická oblasť Hrochotská dolina s chránenými prírodnými útvarmi Jánošíkovou skalou

a Bátovským balvanom, ktoré boli v roku 1964 vyhlásené za prírodné pamiatky. Na území chotára sa nachádza prírodná rezervácia Pri Bútľavke.

Hrochotský chotár má pretiahnutý tvar, jeho dĺžka je cca 15 km a potok Hučava tvorí v tejto dĺžke hranicu s očovským chotárom. Najvyšším bodom hrochotského chotára je Bukovina (1294 m n. m.), najnižšie položené miesto - cca 490 m n.m. sa nachádza v Hrochotskej doline, asi 2 km od Hrochotského mlyna.

Podstatná časť územia chotára obce je ako súčasť širšieho územia Poľany najvyššie mladé sopečné pohorie Slovenska patriace k Slovenskému stredohoriu, menšia južná časť chotára s charakteristickou Chochuľkou patrí k Bystrickej vrchovine. Výsledkom vulkanických procesov sú pestré a špecifické geologické pomery chotára a mimoriadne členitý povrch terénu. Odrazom geomorfologických a geologických pomerov sú aj hydrologické a klimatické pomery. Východná časť chotára s najvyššou nadmorskou výškou má chladnú horskú klímu, stredné polohy patria do mierne chladnej klímy. Nižšie polohy, t.j. západná časť chotára patriaca do Bystrickej vrchoviny, majú klímu mierne teplú, vlhkú až veľmi vlhkú, vrchovinovú.

Na území s veľkým rozpätím nadmorských výšok sa vyskytujú všetky vegetačné lesné stupne. V najvyšších polohách chotára je smrekovo-bukovo-jedľový lesný porast, ktorý vznikol činnosťou ľudí. Okrem týchto drevín sa v chotári vyskytuje javor, brest, jaseň a chránený tis.

Zo živočíchov je v území známa populácia jelenej zveri, žije tu tiež medveď, rys, diviak, srnec, vlk, líška, divá mačka, kuna, jazvec, jež a krt. Sporadicky sa vyskytuje tiež ohrozená vydra. Na území Poľany žije až 144 druhov vtákov - medzi nimi aj orly a sokoly a množstvo plazov, obojživelníkov a rýb.

Veľká časť územia hrochotského chotára patrí do Chránenej krajiny oblasti Poľana, ktorá bola v roku 1990 zaradená do medzinárodnej siete biosférických rezervácií UNESCO. V Natura 2000 je územie evidované ako územie európskeho významu.

Výmera územia, využitie pôdy Hrochoť

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celková výmera územia obce (v m²)	34 742 883	34 742 883	34 742 883	34 742 883	34 742 883	34 742 883	34 742 883
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m²)	15 080 149	15 079 906	15 078 635	15 078 469	15 077 612	15 077 526	15 077 460
Poľnohospodárska pôda - záhrada	276 003	275 964	275 973	275 842	277 124	277 038	271 377
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m²)	12 399 900	12 399 900	12 401 439	12 401 439	12 399 300	12 399 300	12 404 895
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	19 662 734	19 662 977	19 664 248	19 664 414	19 665 271	19 665 357	19 665 423
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m²)	18 652 577	18 652 577	18 652 577	18 652 577	18 652 577	18 652 577	18 652 577
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m²)	80 491	125 900	125 900	125 900	125 900	125 900	125 900
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m²)	715 801	716 044	717 150	717 316	718 173	718 259	718 010
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m²)	213 865	168 456	168 621	168 621	168 621	168 621	168 936

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

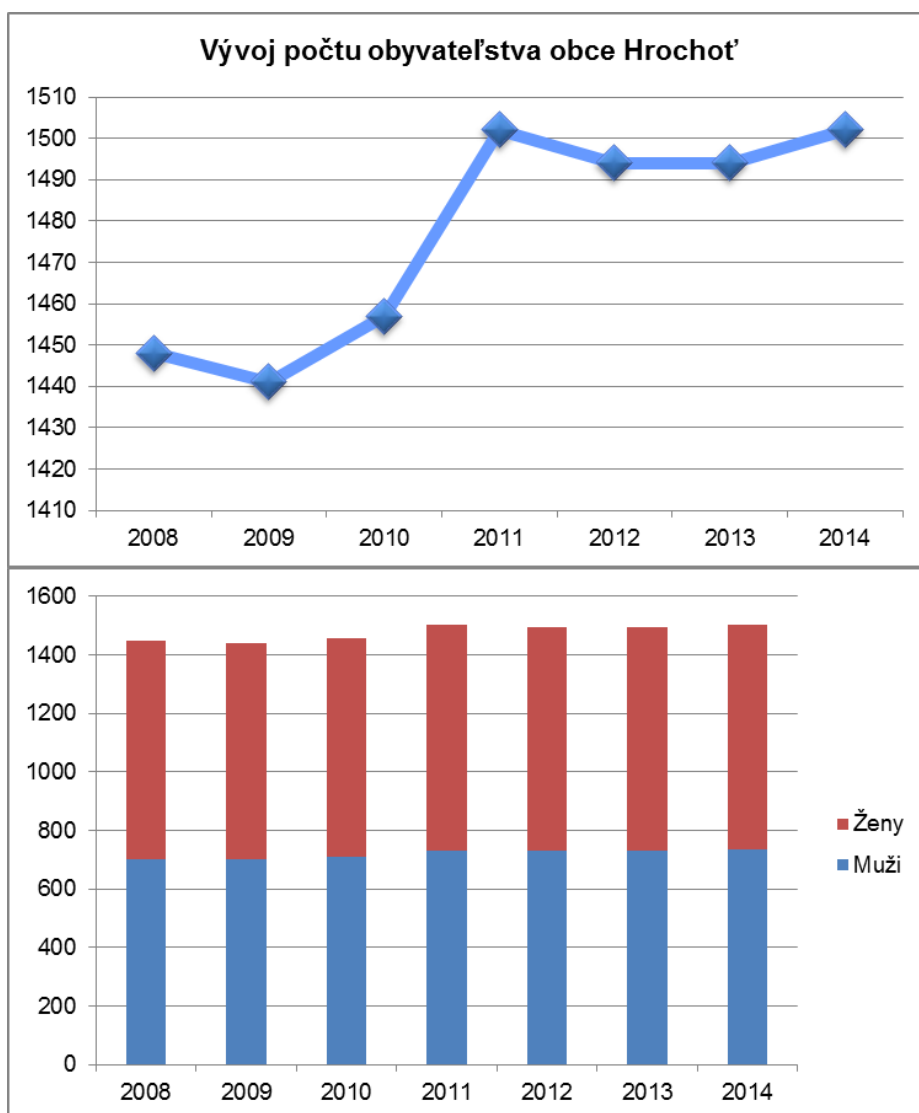
6.a 1.5 Demografia

V obci Hrochoť k 31.12.2014 žilo 1502 obyvateľov, z toho 766 žien a 736 mužov. Celkový počet obyvateľov je v sledovanom období pomerne stagnujúci, v rokoch 2011 a 2014 dosiahol mierny nárast.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	1448	1441	1457	1502	1494	1494	1502
Muži	703	700	709	730	731	731	736
Ženy	745	741	748	772	763	763	766

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

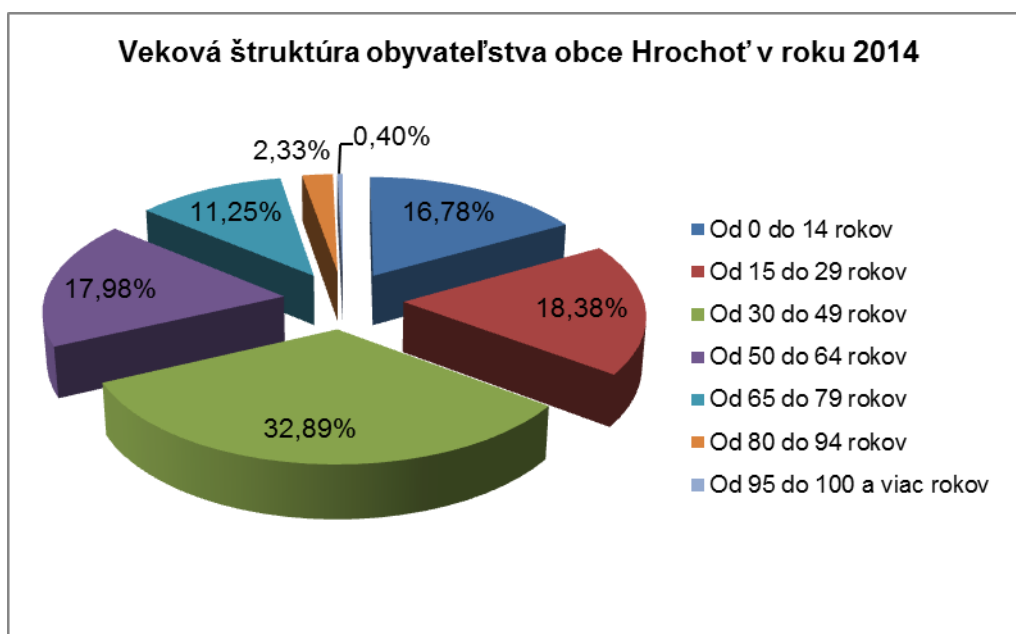
Nasledujúca tabuľka vyjadruje aktuálnu vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Hrochoť od roku 2009 do roku 2014, členenú na mužov a ženy. Najviac obyvateľov pripadá v uvedených rokoch na vekovú kategóriu v produktívnom veku od 30 do 49 rokov.

Vekové skupiny

	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	1441	700	741	1457	709	748	1502	730	772	1494	731	763	1494	731	763	1502	736	766
Od 0 do																		
14 rokov	231	130	101	236	128	108	256	133	123	249	131	118	243	126	117	252	131	121
Od 15 do																		
29 rokov	300	152	148	298	154	144	292	154	138	292	153	139	293	152	141	276	142	134
Od 30 do																		
49 rokov	451	230	221	464	234	230	480	240	240	479	237	242	480	244	236	494	251	243
Od 50 do																		
64 rokov	285	136	149	283	141	142	287	142	145	287	147	140	277	138	139	270	135	135
Od 65 do																		
79 rokov	143	44	99	143	45	98	149	52	97	151	56	95	162	62	100	169	66	103
Od 80 do																		
94 rokov	31	8	23	32	7	25	36	9	27	34	7	27	35	9	26	35	10	25
Od 95 do																		
100 a viac rokov	0	0	0	1	0	1	2	0	2	2	0	2	4	0	4	6	1	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Ako prezentuje tabuľka, prirodzený prírastok obyvateľstva v obci Hrochoť po rokoch 2011, 2012 a 2013, kedy bol stav nulový až mínusový, vykazuje v roku 2014 prírastok. Počet zomrelých v obci prekročoval počet novonarodených obyvateľov, s výnimkou roka 2014, kedy je jav opačný.

Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení (Osoba)	13	15	10	13	12	19
Zomretí (Osoba)	15	19	14	30	20	17
Priťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	14	36	19	23	24	25
Vystaňovaní z trvalého pobytu (Osoba)	19	16	15	14	16	19
Migračné saldo (Osoba)	-5	20	4	9	8	6
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	-7	16	0	-8	0	8

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Hustota obyvateľstva k 31.12.2014 bola v obci Hrochoť 43,24 obyvateľov/ km². Priemerná hustota obyvateľstva za obdobie od 2009 do 2014 je 42,65 obyvateľov/km². Pre porovnanie hustota osídlenia Banskobystrického kraja má k roku 2014 hodnotu v priemere 69,5 obyvateľov na km².

Hustota obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hustota obyvateľstva (Osoba na kilometer štvorcový)	41,71	41,71	43,23	43,12	43	43,12
Rozloha (Štvorcový meter)	34742883	34742883	34742883	34742883	34742883	34742883
Stav trvale bývajúcего obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	1449	1449	1502	1498	1494	1498

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Miera nezamestnanosti v obci Hrochoť je dosť vysoká a predstavuje 15,10 %. Táto hodnota je vyššia, ako miera nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji, ktorá bola k rovnakému obdobiu 13,85 %.

Evidovaní uchádzači o zamestnanie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	156	138	152	166	174	157
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	75	71	71	78	74	68

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Podľa údajov ostatného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011 sú dostupné údaje o obci Hrochoť v nasledovných štruktúrach:

Veľkosť súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	510
1 osoba	144
2 osoby	109
3 až 5 osôb	226
3 osoby	87
4 osoby	106
5 osôb	33
6 osôb a viac	31
6 až 10 osôb	30
6 osôb	19
7 osôb	6

8 osôb	3
9 osôb	0
10 osôb	2
11 osôb a viac	1

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Typ súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	510
Nerodinné domácnosti	162
Domácnosti jednotlivcov	144
Viacčlenné domácnosti	18
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	277
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	71

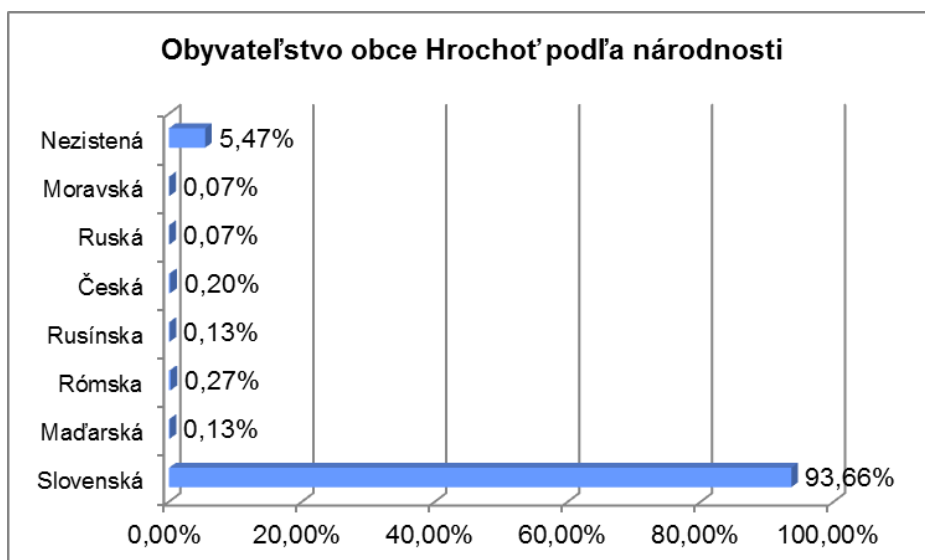
Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Absolútny podiel na národnostnom zložení obce má slovenská národnosť, početná je však aj rómska národnosť, o ktorej nedávajú štatistické údaje hodnovernú informáciu z dôvodov neuvádzania svojej národnosti u týchto občanov.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	683	721	1 404
Maďarská	2	0	2
Rómska	1	3	4
Rusínska	1	1	2
Česká	1	2	3
Ruská	0	1	1
Moravská	1	0	1
Nezistená	39	43	82
Spolu	728	771	1 499

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

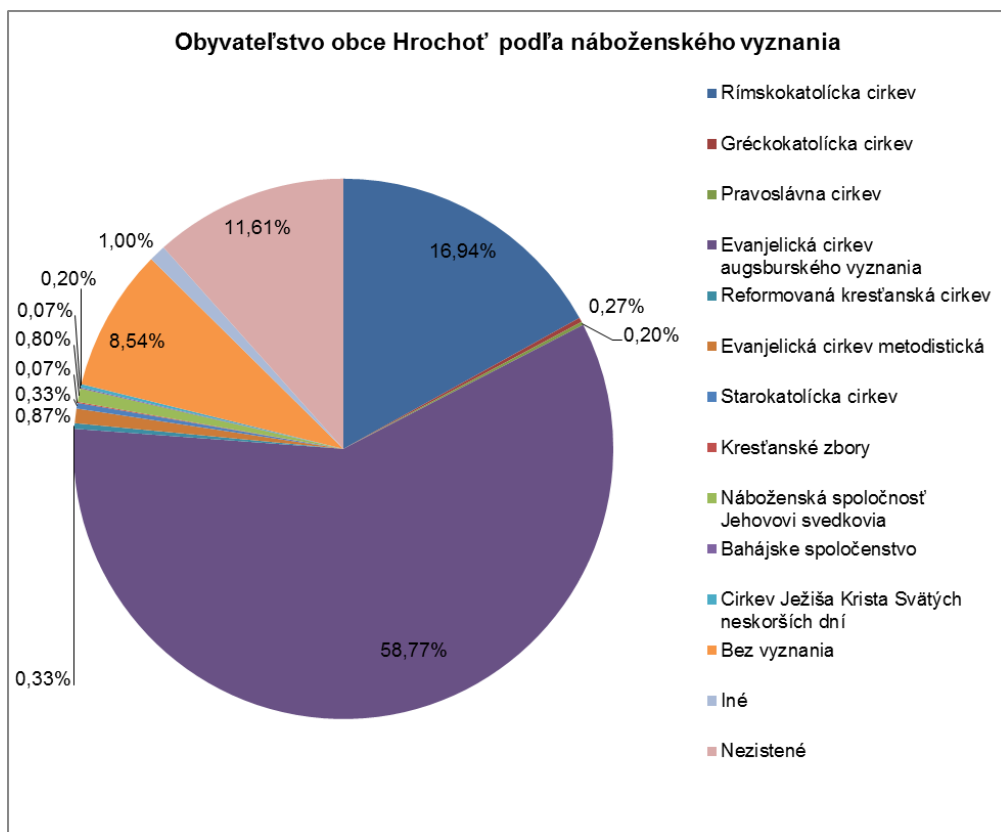

Už tradične v obci Hrochoť je v štruktúre religiozity prevaha obyvateľov evanjelického vierovyznania, (cca 60%), príslušníkov katolíckeho vierovyznania je cca 17 %, ako bez vyznania a bez uvedenia vyznania pri sčítaní uviedlo cca 20% občanov. 13% obyvateľov je príslušníkmi iných cirkví a náboženských spoločností.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	120	134	254
Gréckokatolícka cirkev	1	3	4
Pravoslávna cirkev	1	2	3
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	415	466	881
Reformovaná kresťanská cirkev	2	3	5
Evanjelická cirkev metodistická	6	7	13
Starokatolícka cirkev	2	3	5
Kresťanské zbory	0	1	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	6	6	12
Bahájske spoločenstvo	1	0	1
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	1	2	3
Bez vyznania	70	58	128
Iné	8	7	15
Nezistené	95	79	174
Spolu	728	771	1 499

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

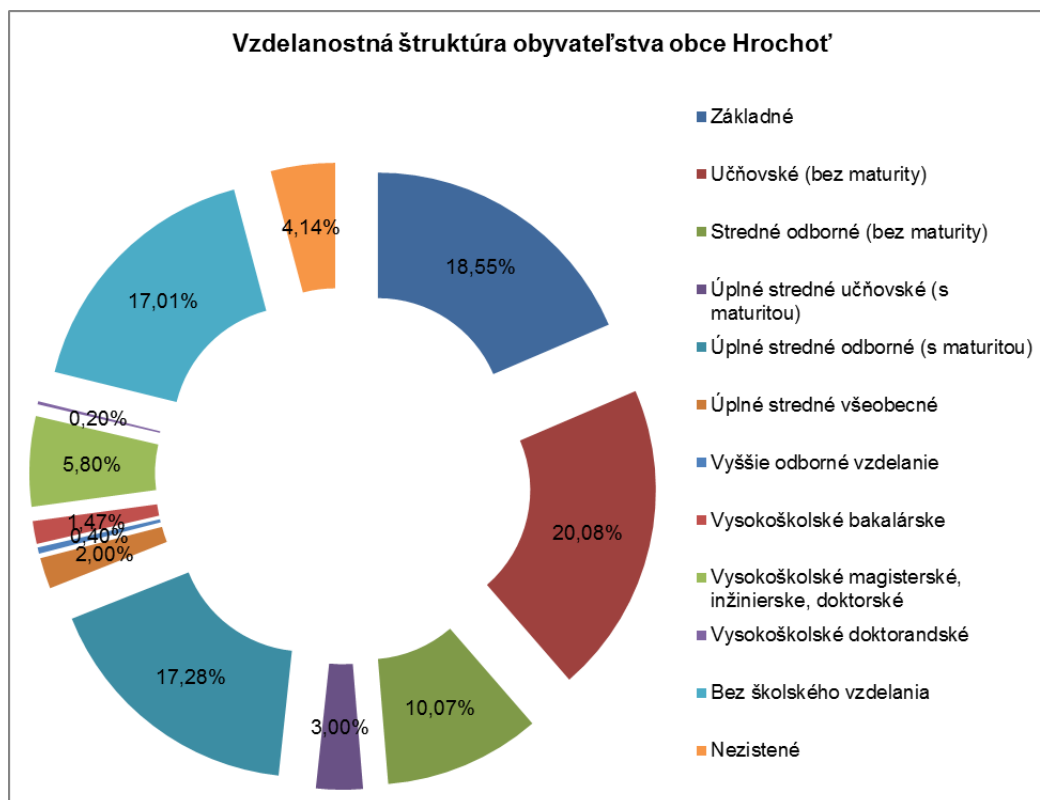

Vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva obce pripadá cca 52,8 % na stredoškolsky a učňovský vzdelanú populáciu, 7,5% má vysokoškolské vzdelanie, 18,5% základné vzdelanie a 17,0 % občanov je bez vzdelania a 4,2 % nezistené.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Základné	114	164	278
Učňovské (bez maturity)	183	118	301
Stredné odborné (bez maturity)	76	75	151
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	27	18	45
Úplné stredné odborné (s maturitou)	113	146	259
Úplné stredné všeobecné	7	23	30
Vyššie odborné vzdelanie	4	2	6
Vysokoškolské bakalárske	7	15	22
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	33	54	87
Vysokoškolské doktorandské	1	2	3
Vysokoškolské spolu	41	71	112
Bez školského vzdelania	135	120	255
Nezistené	28	34	62
Úhrn	728	771	1 499

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia

		Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne	spolu	414	357	771
	%	53,7	46,3	100,0
	z toho			
	osoby na materskej dovolenke	0	8	8
	pracujúci dôchodcovia	11	17	28
	nezamestnaní	99	72	171
	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	1	0	1
Osoby na rodičovskej dovolenke		0	30	30
Nepracujúci dôchodcovia		107	185	292
Ostatní nezávislí		6	2	8
Osoby závislé	spolu	176	167	343
	v tom			
	deti do 16 rokov	141	126	267
	študenti stredných škôl	28	24	52
	študenti vysokých škôl	7	17	24
Ostatní závislí, nezistení		25	30	55
Úhrn obyvateľstva		728	771	1499

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Z obyvateľov v produktívnom veku bolo v r.2011 ekonomicky aktívnych 71,8%. Tento podiel je výrazne ovplyvnený obyvateľmi rómskej komunity.

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní					Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia so zamestnancami	podnikatelia bez zamestnancov	členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	
15 - 19	muži	1	0	0	0	0	8
	ženy	0	0	0	0	0	7
	spolu	1	0	0	0	0	15
20 - 24	muži	20	0	0	0	0	34
	ženy	14	0	0	0	0	23
	spolu	34	0	0	0	0	57
25 - 29	muži	24	1	9	0	1	51
	ženy	21	0	2	0	0	33
	spolu	45	1	11	0	1	84
30 - 34	muži	25	0	15	0	0	55
	ženy	36	1	4	0	0	56
	spolu	61	1	19	0	0	111
35 - 39	muži	35	1	12	0	0	64
	ženy	38	1	5	0	0	55
	spolu	73	2	17	0	0	119
40 - 44	muži	22	0	11	0	0	47
	ženy	28	0	6	0	0	53
	spolu	50	0	17	0	0	100
45 - 49	muži	30	2	7	1	0	58
	ženy	33	1	2	0	0	42
	spolu	63	3	9	1	0	100

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

50 - 54	muži	22	2	7	0	0	10	41
	ženy	29	0	5	0	0	9	43
	spolu	51	2	12	0	0	19	84
55 - 59	muži	26	0	3	1	0	12	42
	ženy	24	0	2	0	0	6	32
	spolu	50	0	5	1	0	18	74
60 - 64	muži	7	0	2	1	0	2	12
	ženy	8	1	0	0	0	0	9
	spolu	15	1	2	1	0	2	21
65+	muži	2	0	0	0	0	0	2
	ženy	3	0	0	0	0	1	4
	spolu	5	0	0	0	0	1	6
Úhrn	muži	214	6	66	3	1	124	414
	ženy	234	4	26	0	0	93	357
	spolu	448	10	92	3	1	217	771
%		58,1	1,3	11,9	0,4	0,1	28,1	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych								
Muži		-	-	-	-	-	-	76,4
Ženy		-	-	-	-	-	-	67,1
Spolu		-	-	-	-	-	-	71,8
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych								
		-	-	-	-	-	-	3,3

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Ako vyplýva z nasledujúceho prehľadu až 74,3 % ekonomicky aktívnych obyvateľov obce dochádza za prácou – toto spôsobuje nedostatok pracovných príležitostí v obci – tento jav je typický pre všetky obce v okolí.

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			z toho dochádza do zamestnania
	muži	ženy	spolu	
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	31	20	51	39
Lesníctvo a ťažba dreva	17	7	24	20
Ťažba uhlia a lignitu	0	1	1	0
Dobývanie kovových rúd	0	1	1	0
Výroba potravín	7	6	13	8
Výroba nápojov	0	2	2	2
Výroba textilu	3	3	6	2
Výroba odevov	3	6	9	3
Výroba kože a kožených výrobkov	1	0	1	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	30	18	48	44
Výroba papiera a papierových výrobkov	0	2	2	2

Tlač a reprodukcia záznamových médií	3	2	5	4
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	2	0	2	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	2	4	2
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	1	4	1
Výroba a spracovanie kovov	2	2	4	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	13	6	19	13
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	5	4	9	6
Výroba elektrických zariadení	3	4	7	5
Výroba strojov a zariadení i. n.	7	1	8	4
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	5	8	5
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	2	0	2	1
Výroba nábytku	1	0	1	0
Iná výroba	1	3	4	4
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	1	5	4
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	1	5	4
Zber, úprava a dodávka vody	5	1	6	5
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	6	2	8	6
Výstavba budov	10	6	16	10
Inžinierske stavby	5	0	5	2
Špecializované stavebné práce	18	2	20	14
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	11	1	12	9
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	11	8	19	15
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	15	37	52	37
Pozemná doprava a doprava potrubím	27	5	32	28
Letecká doprava	0	1	1	1
Skladové a pomocné činnosti v doprave	4	1	5	4
Poštové služby a služby kuriérov	2	6	8	7
Ubytovanie	3	8	11	11
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	6	9	15	11
Nakladateľské činnosti	1	0	1	0
Telekomunikácie	5	5	10	8
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	6	8	7
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	4	6	5
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	0
Právne a účtovnícke činnosti	2	4	6	4
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	2	2	4	4
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	2	4	3
Vedecký výskum a vývoj	3	1	4	3
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	3	4	4
Veterinárne činnosti	2	0	2	2
Prenájom a lízing	1	0	1	1
Sprostredkovanie práce	4	1	5	4
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	1	0	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	8	1	9	7
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	1	1	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	1	2	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	28	22	50	42
Vzdelávanie	16	43	59	50
Zdravotníctvo	8	17	25	25

Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	3	14	17	13
Sociálna práca bez ubytovania	1	1	2	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	2	3	5	5
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1	1
Činnosti herní a stávkových kancelárií	1	0	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	2	3	2
Činnosti členských organizácií	2	1	3	3
Ostatné osobné služby	3	5	8	5
Nezistené	40	32	72	32
Spolu	414	357	771	573

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

6.a.1.6 Podnikateľský sektor

Podnikateľský sektor v obci **Hrochoť** je reprezentovaný spoločnosťami s ručením obmedzeným a živnostníkmi. V niektorých prípadoch sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorí sa orientujú na poskytovanie služieb občanom v obci. Viacero podnikateľských subjektov je orientovaných na stavebníctvo, dopravnú činnosť a práce súvisiace s lesníctvom a drevárskou výrobou. Niektoré firmy, ktoré majú sídlo svojej podnikateľskej činnosti registrované v obci Hrochoť majú svoje prevádzky v okolitých obciach a hlavne v Banskej Bystrici.

V nasledujúcom prehľade sa nachádzajú podnikateľské subjekty, evidované v obchodnom a živnostenskom registri, uvedené sú iba činnosti, ktoré subjekty reálne vykonávajú:

Názov	Adresa	Predmet činnosti
ABIES ALBA s.r.o.	Hrochoť 398 976 37 Hrochoť	– údržba trávnatých porastov – prerezávka a čistenie lesa sadenie stromčekov – vykonávanie terénnych úprav
ADRE GROUP SLOVAKIA, spol. s r.o.	Hrochoť 393 976 37 Hrochoť	– plnenie a balenie hygienických, toaletných, kozmetických a čistiacich výrobkov okrem jedov a žieravín
Agrofarma ČAJDES s.r.o.	Za Brezinku 505/25 976 37 Hrochoť	- poľnohospodárstvo a lesníctvo včítane predaja nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja
AP Creative, s.r.o.	Hlavná 163/31 976 37 Hrochoť	– organizovanie kurzov, školení a seminárov – služby súvisiace s počítačovým spracovaním údajov
BB-AXEL s.r.o.	Za Brezinku 517/37 976 37 Hrochoť	– uskutočňovanie stavieb a ich zmien – správa bytového alebo nebytového fondu – verejné obstarávanie – vykonávanie mimoškolskej vzdelávacej činnosti
Carhak s.r.o.	Hlavná 77/83 976 37 Hrochoť	– údržba motorových vozidiel bez zásahu do motorickej časti vozidla – oprava a údržba potrieb pre domácnosť, športových potrieb a výrobkov jemnej mechaniky – poskytovanie služby vedenia cudzieho motorového vozidla – nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami s celkovou hmotnosťou do 3,5 t vrátane prípojného vozidla

COBO, s.r.o.	Pod Dubovým dielom 171/4 976 37 Hrochoť	– nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami do celkovej hmotnosti 3,5 t vrátane prípojného vozidla – vedenie cudzieho motorového vozidla – výkon povolania prevádzkovateľa nákladnej cestnej dopravy v celkovom počte motorových vozidiel: 2 (dve) nákladné motorové vozidlá na neobmedzený počet prepravných výkonov – licencia Spoločenstva pre medzinárodnú prepravu tovaru po ceste v prenájme alebo za úhradu – medzinárodná nákladná cestná doprava
De.aL s.r.o.	Dubiny 272/10 976 37 Hrochoť	– prípravné práce k realizácii stavby – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov – sťahovacie služby
Design by Janette s.r.o.	Za Brezinku 505/25 976 37 Hrochoť	– technicko-organizačné zabezpečenie spoločenských a kultúrnych podujatí – organizovanie vzdelávacích kurzov, seminárov a školení – poradenská činnosť v oblasti vedenia zdravého životného štýlu – činnosť astrológov a numerológov
DREVODK, s.r.o.	Na Dúbravu 571/29 976 37 Hrochoť	– skladovanie – stolárstvo – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve
DUAL - TAX s.r.o.	Hlavná ulica 216/50 976 37 Hrochoť	– vedenie účtovnej evidencie – vzdelávacia činnosť v rozsahu voľných živností
EKOSYSTÉM M, s.r.o.	Ľuda Ondrejova 351/9 976 37 Hrochoť	– výroba kŕmnych zmesí – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve – chov vybraných druhov zvierat – opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva – poľnohospodárstvo a lesníctvo včítane predaja nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja
ELKADO s.r.o.	Pod Dubovým dielom 171/4 976 37 Hrochoť	– poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu
FGH spol. s r.o.	Hlavná ulica 253/78 976 37 Hrochoť	– finančný leasing – obstarávanie služieb potrebných na prevádzku objektov, zariadení a budov v rozsahu voľnej živnosti – upratovacie práce – prieskum trhu a verejnej mienky
hanus, s.r.o.	Hlavná ulica 210/36 976 37 Hrochoť	– počítačové služby – služby súvisiace s počítačovým spracovaním údajov – fotografické služby – služby požičovní – organizovanie kultúrnych a iných spoločenských podujatí – vykonávanie mimoškolskej vzdelávacej činnosti
Hrochotský mlyn, spol. s r.o.	Hrochoť 617 976 37 Hrochoť	– ubytovacie služby s poskytovaním prípravy a predaja jedál, nápojov a polotovarov ubytovaným hosťom v ubytovacích zariadeniach s kapacitou do 10 lôžok – ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovej osade triedy 3, v kempingoch triedy 3 a 4

Hydinová farma Pačanský s.r.o.	Za Brezinku 502/10 976 37 Hrochoť	– baliace činnosti, manipulácia s tovarom – výroba kŕmnych zmesí – poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve – pestovanie, spracovanie a obchodovanie s chránenými rastlinami – chov vybraných druhov zvierat – poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve – poskytovanie služieb v rybárstve
Ing. Ján Pecník - PECOSPED	Na Hanišovú 457/3 976 37 Hrochoť	– povolenie na výkon povolania prevádzkovateľa nákladnej cestnej dopravy v celkovom počte motorových vozidiel: 2 (dve) nákladné motorové vozidlá na neobmedzený počet prepravných výkonov – medzinárodná preprava tovaru po ceste v prenájme alebo za úhradu
JABI SERVICES s.r.o.	Hrochoť 429 976 37 Hrochoť	– poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu – administratívne služby – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – prípravné práce k realizácii stavby
Ján Šimko a spol.	Hrochoť 381 976 37 Hrochoť	– výroba drevených a kovových výrobkov – zemné práce
M construction, s.r.o.	Súdenica 107/3 976 37 Hrochoť	– výroba pekárskeho a cukrárenského výrobku – prípravné práce k realizácii stavby – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov
MOREL s. r. o.	Pod Dubovým dielom 178/9 976 37 Hrochoť	– prípravné práce k realizácii stavby – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov – vedenie účtovníctva – čistiace a upratovacie služby
OSTROVID s.r.o.	Na Teplici 388/9 976 37 Hrochoť	– výmena, oprava a výškové regulácie kanálových poklopov, uličných vpustí a iných prvkov nachádzajúcich sa v cestných komunikáciách – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – poľnohospodárstvo a lesníctvo vrátane predaja nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja
PARILLA SOUND, s.r.o.	Na Hanišovú 466/16 976 37 Hrochoť	– ozvučovanie a osvetľovanie kultúrnych a spoločenských podujatí – diskotekárska činnosť – služby súvisiace s produkciou filmov alebo videozáznamov – fotografické služby – organizovanie kultúrnych a iných spoločenských podujatí – prevádzkovanie kultúrnych, spoločenských a zábavných zariadení
PEMStav, s.r.o.	Na Hlinky 18/9 976 37 Hrochoť	– uskutočňovanie jednoduchých stavieb, drobných stavieb a ich zmien – upratovacie práce – montáž nábytku v rozsahu voľnej živnosti
PHARM VIDIEK spol. s r.o.	Hlavná ulica 600/110 976 37 Hrochoť	– poskytovanie lekárenskej starostlivosti vo verejnej lekární
PINUS - LOG, s.r.o.	Na Hlinky 18/9 976 37 Hrochoť	– stavitel'- vykonávanie jednoduchých stavieb a poddodávok pre uvedené stavby – výroba drevených zrubových stavieb – tesárstvo – technické poradenstvo v oblasti úpravy a zušľachtovania nerastných surovín

PIZZA PUK, s.r.o.	Hrochoť 429 976 37 Hrochoť	– poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu – pohostinská činnosť
Poľnohospodárske družstvo Hrochoť	Družstevná 475/6 976 37 Hrochoť	– výroba a predaj poľnohospodárskych výrobkov – drevovýroba - porez guľatiny a predaj reziva – poľnohospodárstvo a lesníctvo včítane predaja nespracovaných poľnohospodárskych výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja
SeLaVie s.r.o.	Za Brezinku 523/11 976 37 Hrochoť	– pánske, dámske a detské kaderníctvo – služby súvisiace so skrášľovaním tela – poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá – prevádzkovanie zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu – výroba bižutérie a suvenírov
SLAFA stav, s.r.o.	Nám. A. Sládkoviča 340/15 976 37 Hrochoť	– uskutočňovanie stavieb a ich zmien – nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami s celkovou hmotnosťou do 3,5 t vrátane prípojného vozidla – murárstvo
STATIS - strechy s.r.o.	Na Teplici 442/24 976 37 Hrochoť	– prípravné práce k realizácii stavby – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov
STATIS construction s.r.o.	Hrochoť 442 976 37 Hrochoť	– uskutočňovanie stavieb a ich zmien – zabezpečenie vyjadrení a rozhodnutí a ostatných podkladov pre vydanie územných rozhodnutí a stavebných povolení – rozpočtové práce a kalkulácia stavieb
ŠIMKO - DREVOREZ, s.r.o.	Námestie Andreja Sládkoviča 336/5 976 37 Hrochoť	– poradenská činnosť v oblasti drevárskeho priemyslu – prevádzkovanie pily, porez guľatiny, približovanie guľatiny – pilčícke práce
VBRW s.r.o.	Hlavná ulica 109/62 976 37 Hrochoť	– poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve – kovoobrábanie
VIKY STAV s.r.o.	Močare 448/16 976 37 Hrochoť	– vydavateľská činnosť – uskutočňovanie stavieb a ich zmien
Iveta Ondrejčovičová - U IVKY	Stará Voda 309/14 976 37 Hrochoť	– predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, piva, vína a destilátov – predaj na priamu konzumáciu tepelne rýchlo upravovaných mäsových výrobkov a obvyklých príloh ako aj bezmäsitých jedál
Jana Šoltésová	Pod Horou 231/9 976 37 Hrochoť	– predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, piva, vína a destilátov – predaj na priamu konzumáciu tepelne rýchlo upravovaných mäsových výrobkov a obvyklých príloh ako aj bezmäsitých jedál – predaj na priamu konzumáciu zmrzlín, ak sa na jej prípravu použijú priemyselne vyrábané koncentráty a mrazené krémy – výdaj dodaných hotových jedál – predaj na priamu konzumáciu dodaných cukrárenských výrobkov – prevádzkovanie púťových atrakcií
Ján Šimko	Námestie Andreja Sládkoviča 336/5 976 37 Hrochoť	– predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, piva, vína a destilátov – predaj na priamu konzumáciu tepelne rýchlo upravovaných mäsových výrobkov a obvyklých príloh ako aj bezmäsitých jedál – predaj na priamu konzumáciu jedál, nápojov a polotovarov ubytovaným hosťom v ubytovacích zariadeniach s kapacitou do 10 lôžok
Lukáš Biely - MotoArt	Stará voda 262 976 37 Hrochoť	– informatívne testovanie, meranie, analýzy a kontroly – diagnostika a opravy cestných motorových vozidiel

Alan Spišiak	Podháj 5951/63 974 05 Banská Bystrica Prevádzkarne Námestie	– poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu
Anna Rakytová	Hrochoť 475 976 37 Hrochoť	– výroba bižutérie a suvenírov – grafické a kresličské práce – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve
Janka Baranová	Na Hanišovú 439/31 976 37 Hrochoť	– kadernícke služby
Ján Krnáč	Kyslinky 610 976 Hrochoť	– porez guľatiny, približovanie dreva, pilčícke práce, prerezávka lesa spojená s čistením – sadenie stromčekov – údržba a čistenie lesných porastov – sadové úpravy a údržba trávnatých porastov a chodníkov – služby v lesníctve: vyzdvihovanie, triedenie a balenie stromčekov
Slavomír Zátroch - Rhondosch	Stará voda 354/20 976 37 Hrochoť	– obkladačské práce, podlahárske práce – montáž sadrokartónu – pokládka strešných krytín v rozsahu voľnej živnosti – maliarske a natieračské práce, zemné výkopové práce – pomocné stavebné práce – sklenárske práce
Miroslav Murín RIŠIÉR	Hrochoť 542 976 37 Hrochoť	– obuvnícke práce
Anna Pecníková Kadernícky salón AP	Na Hanišovú 457/3 967 37 Hrochoť	– kadernícke služby – poradenská služba v oblasti vizáže – úprava nechťov, manikúra
Ján Mazúch - KOVO	Hlavná ulica 62/109 976 37 Hrochoť	– kovoobrábanie – poskytovanie služieb v lesníctve – montáž, rekonštrukcia, údržba nevyhradených technických zariadení
Ján Sláva - Rojko	Hrochoť 8 976 37 Hrochoť	– stolárske práce – výroba nábytku
Marián Majer	Hlavná ulica 249/43 976 37 Hrochoť	– klampiarske práce – zámočnícke práce – zvaračské práce – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – prípravné práce k realizácii stavieb – dokončovanie stavebných prác pre realizácii exteriérov a interiérov

6.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebyto k/ deficit
skut. 2014	76 536	891 355	967 891	139 452	804 770	944 222	+23 669
2015	27 000	1 027 983	1 054 983	277 254	777 729	1 054 983	0
2016	0	957 070	957 070	0	957 070	957 070	0
2017	0	957 070	957 070	0	957 070	957 070	0

Ako z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, platný rozpočet na roky 2016 a 2017 neodrážal rozvojové ambície obce, a to hlavne z dôvodu, že v dobe jeho spracovania, neboli ešte schválené žiadne operačné programy na programové obdobie 2014 – 2020. V rozpočte na rok 2015 obec uvažovala a postupne realizuje najakútnejšie potreby ako sú:

- úpravy havarijného stavu niektorých úsekov obecných komunikácií
- opravy zdravotníckeho zariadenia
- opravy Domu smútku
- rekonštrukcia častí školskej jedálne
- projektová dokumentácia na verejné osvetlenie
- zriadenie obecnej knižnice
- zriadenie hasičského zboru
- zriadenie komunitného centra

O stave finančnej situácie a likvidite obce dáva základnú informáciu nasledovný prehľad. Podľa evidovaných hospodárskych ukazovateľov sa obec nachádza v likvidnej situácii a miera zadĺženosti obce je prijateľná.

	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 30.6.2015
finančné účty	85 253,19	30 195,33	56 048,94
pohľadávky	17 661,00	15 685,23	17 320,65
obežný majetok	314 069,75	276 373,18	319 547,55
vlastné imanie	1 761 139,29	1 668 357,18	1 668 687,84
krátkodobé záväzky	12 826,32	35 731,34	36 104,73
úvery	45 250,00	35 875,00	31 187,50
cudzie zdroje	367 136,19	406 872,92	321 536,02
majetok celkom	2 168 012,21	2 035 493,92	1 990 223,86
likvidita I.stupňa	6,64	0,85	1,55
likvidita II.stupňa	8,02	1,28	2,03
likvidita III.stupňa	24,49	7,73	8,85
miera zadĺženosti	16,93	19,99	16,16
úverová zaťaženosť	2,09	1,76	1,57

6.a.2 Hodnotenie východiskového stavu obce

SWOT analýza

SWOT analýza je vyjadrením aktuálneho východiskového stavu obce k spracovaniu dokumentu Spoločný program rozvoja obcí, tak ako je zrejmé aj z pohľadu zástupcov občanov obce aj samotných občanov, ktorí sa zúčastnili dotazníkovej akcie.

Silné stránky	Slabé stránky
-krásna príroda – časť sa nachádza v Chránenej krajinskej oblasti POLANA , blízkosť Poľany, potenciál pre rozvoj CR -jedinečný autentický podpoliansky folklór(folklórny súbor Hučava, folklórna skupina Hrochoťan) -významní interpreti miestneho hudobného umenia - dobrá občianska vybavenosť - lekár, zubár, lekáreň, obchody, pošta, tržnica, ZŠ a MŠ, domov sociálnych služieb pre seniorov, futbalové ihrisko, multifunkčné detské ihrisko - výborný potenciál pre rozvoj turizmu - bohaté tradície ľudovej umeleckej tvorby - rozvinutá spolková a komunitná činnosť - – holubári, včelári, hasiči, poľovníci, odbojáři, urbárske spoločenstvo	-zlý stav technickej infraštruktúry – zlý stav obecných ciest a chodníkov, chýbajúca kanalizácia a ČOV -nevyhovujúci stavebný a energetický stav verejných budov -nedostatočná infraštruktúra cestovného ruchu -chýbajúce bezpečnostné prvky na cestách -nezamestnanosť -ohrozenie mládeže drogami - vyskytuje sa kriminalita -výskyt neprispôsobilých jedincov medzi obyvateľmi obce
Príležitosti	Hrozby
-využitie Európskych štrukturálnych investičných fondov na financovanie strategických zámerov obce -zlepšenie a zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami - využitie potenciálu prítiažlivého prírodného prostredia a tradičných podujatí na podporu cestovného ruchu a zvýšenie príjmov obce - zintenzívnenie propagácie tradičných podujatí obce pre podporu cestovného ruchu v obci	- neschválenie predkladaných žiadostí o poskytovanie NFP na financovanie investičných zámerov a následný nedostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu -zdlhavé procesy schvaľovania projektov -komplikovaná administratíva projektov -podnikateľský sektor je zaťažovaný zložitou administratívou a rizikom častých legislatívnych zmien -odchod mladých ľudí za zaujímavejšími životnými podmienkami, spôsobujúci nepriaznivý demografický vývoj -zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva

6.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia obce

Katastrálne územie obce má pretiahnutý východno- západný tvar. Najdlhšie na juhu hraničí s katastrálnym územím obce Očová, východný cíp katastra hraničí s obcami Valaská a Hronec. Severnú hranicu obce tvoria katastre obcí Strelníky a Ľubietová a väčšou časťou katastre obcí Poniky a Dúbravica. Na západe obec hraničí s obcami Čerín a Sebedín-Bečov.

Situáciu obce ovplyvňujú faktory širšieho dosahu, predovšetkým nedostatok pracovných príležitostí v regióne Stredného Slovenska, dopady nesystémových riešení inklúzie marginalizovaných komún, zhoršujúca sa ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov, nedostatok financií na riešenie rozvoja obce.

Vývoj obce aj v strednodobom horizonte budú ovplyvňovať aj faktory vonkajšieho prostredia s celoplošným dopadom, ako sú

- sociologické faktory: demografické zmeny v prospech starnutia populácie, migrácia obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia, stresový životný štýl, zneužívanie alkoholu a drog u detí;
- vývoj techniky;
- ekonomické faktory: dozvuky ekonomickej krízy po roku 2008, ktorá sa dotkla všetkých oblastí života, najviac obyvateľov;
- environmentálne faktory, zmena klímy, negatívne zmeny následkom ľudskej činnosti;
- politické faktory, prístup vyšších orgánov riadenia k obciam, legislatívne pomery, vymožitelnosť práva, všadeprítomná korupcia, stav podnikateľského prostredia

6.b Strategická časť

6.b.1 Stratégia rozvoja obce r.2015

V rozpočte na rok 2015 obec uvažovala a postupne realizuje najakútnejšie potreby ako sú:

- úpravy havarijného stavu niektorých úsekov obecných komunikácií
- opravy zdravotníckeho zariadenia
- opravy Domu smútku
- rekonštrukcia častí školskej jedálne

Niekoľko žiadostí o poskytnutie podpôr a grantov na investičné zámery obce v roku 2015 nebolo schválených.

6.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

Vízia: Obec bude v roku 2023 modernou, ekonomicky sa rozvíjajúcou obcou s vybudovanou technickou a občianskou infraštruktúrou, miestom kvalitného života svojich obyvateľov a atraktívnym cieľom návštevníkov

Dotazník členil respondentov podľa veku, pohlavia a statusu.

Podľa statusu respondentov je štruktúra nasledovná:

- žiak ZŠ – 0 respondentov,
- študent – 1 respondent,
- zamestnanec – 10 respondentov,
- podnikateľ – 3 respondenti,
- nezamestnaní – 0 respondentov,
- dôchodca – 13 respondentov,
- slobodné povolanie – 0 respondentov.

Najviac respondentov sa vyslovilo za zachovanie ľudových tradícií a kráľovskej poľovačky v obci.

Všetky vekové kategórie, s výnimkou mládeže, by si práli prevažne opravu miestnych komunikácií, opravu a údržbu potoka. Významný počet respondentov obce chce tiež obnovu kúpaliska a lyžiarskeho vleku, kosenie okolo ciest a zanedbaných pozemkov v obci, odstraňovanie rôznych skládok odpadu.

Mnohí respondenti sa zamerali hlavne na odstraňovanie čiernych skládok odpadu.

Názory občanov na stratégiu obce detailne:

zachovať	vek 7- 15	M	Ž	vek 16- 30	M	Ž	vek 31- 50	M	Ž	vek 50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
Kráľovskú poľovačku, ľudové tradície...				2	1	1	4	3	1	5	2	3	4	1	3	15
futbal, šport				2	1	1	1	1					1	1		4
folklórne súbory, cigánska hudba													5	2	3	5
vybudovať, obnoviť, zlepšiť	7- 15	M	Ž	16- 30	M	Ž	31- 50	M	Ž	50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
miestne komunikácie				3	2	1	2	2					2	1	1	7
chodníky (aj na Obnove)										1		1	2	1	1	3
oprava a údržba potoka				3	2	1				2	1	1	1		1	6
kúpalisko, lyž. vlek				2	1	1	1	1					1		1	4
využiť budovu na Teplici				2	1	1	1	1		1		1				4
opraviť medokýš				1	1		2	1	1							3
vybudovať multifunkčný areál pre mládež				2	1	1	2	1	1							4
obchod "mäso, zelenina"				1		1	1	1		1		1				3
zbrojnica/hasičský zbor				1		1				1		1	2	1	1	4
viac akcií pre deti a mládež							1		1	1		1	2	1	1	4

centrum pre občanov + kurzy						1		1							1	
vyčistiť prostredie pri zdrav. stredisku a okolie				1	1		1	1							2	
kosenie okolo ciest a zanedbaných pozemkov							2	2		1		1	2	1	1	5
izbu revol. tradícií							1	1								1
pam. izbu A.Sládkoviča premiestniť na starú faru							1	1					2		2	3
oplotenie cintorína+brána										2		2	1	1		3
fasádu kul. domu										2	0	2	2	2		4
riešiť bezpečnosť cest. premávky (futbal na ceste...				1	1					1	1					2
možnosť využívať škol. dvor a ihrisko cez prázdniny				1	1					1		1				2
vytvoriť dom remesiel										1		1	1		1	2
zrušiť, odstrániť	7-15	M	Ž	16-30	M	Ž	31-50	M	Ž	50-65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
čierne skládky				2	1	1	1	1		1		1				4
budovu v strede cintorína										2	1	1				2
odstrániť zbúraniská										1		1				1
kološnu na cintoríne										1		1	1	1		2

6.c Programová časť

6.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

Obec bude v nasledujúcich obdobiach - v strednodobom horizonte do roku 2023 realizovať svoje rozvojové zámery hlavne prostredníctvom operačných programov: Operačný program IROP, ako aj z programov Kvalita životného prostredia, OP Ľudské zdroje, a v prípade udelenia štatútu MAS pre o.z. Podpoľanie aj ako jeho člen - v rámci implementácie integrovanej stratégie rozvoja CLLD. Na aktivitách smerujúcich k rozvoju obce sa budú podieľať aj vlastné zdroje obce.

1. Envirofond

Opis typu operácie:

Názov projektu:

Realizácia: 2016

stavebnotechnické úpravy

Rekonštrukcia budovy zdravotného strediska

2. Operačný program: IROP

Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou
Inv. priorita 5.1: Závazné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja
Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi centrami a ich zázemím vo verejných službách
Opis typu operácie: stavebnotechnické úpravy
Názov projektu: **Rekonštrukcia budovy Domu smútku a rekonštrukcia a výstavba parkovacích plôch, oddychových plôch a výsadba zelene**

Realizácia : 2016

3. Operačný program Kvalita životného prostredia

Prioritná os č. 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
Investičná priorita 1.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva
Špecifický cieľ 1.2.1: Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO
Názov projektu: **Vybudovanie ČOV v obci Hrochoť**
Realizácia: 2016

4. Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
Inv. priorita 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva ...
Špecifický cieľ 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva.... a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie
Opis typu operácie: budovanie verejných kanalizácií
Názov projektu: **Výstavba splaškovej kanalizácie**
Realizácia: 2017, 2018, 2019

5. Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti.... vo verejných budovách
Špecifický cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore verejných budov
Opis typu operácie: stavebnotechnické úpravy
Názov projektu: **Rekonštrukcia Kultúrneho domu**
Realizácia: 2017

6. Operačný program Ľudské zdroje

Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít
Inv. priorita 6.1: Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej Regenerácie komunít v mestských a vidieckych oblastiach
Špecifický cieľ 6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry
Názov projektu: **Rekonštrukcia miestnych komunikácií**
Realizácia: 2017, 2018

7. Operačný program Ľudské zdroje

Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou

Inv. priorita 6.1: marginalizovaných rómskych komunít
Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej
Regenerácie komunít v a vidieckych oblastiach
Špecifický cieľ 6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným
podmienkam bývania
Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry
Názov projektu: **Vybudovanie zberného stanovišťa**
Realizácia: 2020

8. Operačný program IROP

Prioritná os 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
Inv. priorita 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých systémov...
Špecifický cieľ 1.2.2 zmena deľby dopravnej práce v prospech environmentálne
priaznivejších módov dopravy
Opis typu operácie: budovanie cyklistických komunikácií
Názov projektu: **Budovanie cyklotrasy s budúcim napojením cez
susediace katastre na mestá Sliač, Banskú Bystricu a
aglomerácie v Podpoľaní**
Realizácia: 2022, 2023

9. Operačný program IROP

Prioritná os 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
Inv. priorita 3.1: Podpora rastu...a posilnenia prístupnosti a rozvoja
špecifických kultúrnych zdrojov
Špecifický cieľ 3.1 zriadenie kreatívneho centra
Opis typu operácie: Špecifická rozvojová infraštruktúra
Názov projektov: **Vytvorenie profesionálnych pracovných priestorov
pre podporu tradícií a rozvoja ľudovej kultúry**
Realizácia: 2020

10. Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné
prostredie
Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti.... vo verejných budovách
Špecifický cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore verejných
budov
Opis typu operácie: stavebnotechnické úpravy
Názov projektu: **Rekonštrukcia materskej školy Hrochoť**
Realizácia: 2018

11. Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné
prostredie
Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti.... vo verejných budovách
Špecifický cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore verejných
budov
Opis typu operácie: stavebnotechnické úpravy
Názov projektu: **Rekonštrukcia budovy telocvične Hrochoť**
Realizácia: 2023

12. Operačný program: IROP

Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné

prostredie
Inv. priorita 4.1: Podpora energetickej efektívnosti.... vo verejných budovách
Špecifický cieľ 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti v sektore verejných budov
Opis typu operácie: stavebnotechnické úpravy
Názov projektu: **Rekonštrukcia budovy historickej fary** (v prípade realizácie dlhodobého prenájmu zo strany vlastníka)

Realizácia: 2022, 2023

13. Iné dotačné programy

Názov projektu: **Vybudovanie bezpečnostných prvkov na miestnych komunikáciách**

Realizácia: 2022

14. Iné dotačné programy, resp. vlastné zdroje

Názov projektu: **Vybudovanie infraštruktúry pre rozvoj voľnočasových aktivít a turizmu (kúpalisko a lyžiarsky vleč)**

Realizácia: 2023

6.d Finančná časť

6.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného programu rozvoja obce

Plán financovania rozvojových zámerov je reálny za predpokladu schválenia nenávratných finančných príspevkov zo strany poskytovateľov. Na spolufinancovanie projektov sa javí potreba čerpania úverov v rokoch 2017, 2018 a 2019. Skutočný vývoj realizácie rozvojových zámerov môže byť značne odchylný od plánu – aj preto je potrebná aktualizácia tohto rozvojového dokumentu.

Rok	Vlastné zdroje	Dotácie					Dotácie spolu	Úver	Zdroje spolu
		IROP	OPLŽ	OPKŽP	CLLD	Iné			
2016	14 185	-	-	161 500	89 015	19 000	269 515	-	283 700
2017	65 000	1 045 000	190 000	-	-	-	1 235 000	10 850	1 300 000
2018	96 000	1 539 000	285 000	-	-	-	1 824 000	39 650	1 920 000
2019	75 000	1 425 000	-	-	-	-	1 425 000	16 600	1 500 000
2020	5 000	95 000	.	-	-	-	95 000	-	100 000
2021	9 000	76 000	95 000	-	-	-	171 000	-	180 000
2022	2 000	38 000	-	-	15 000	30 000	83 000	-	15 000
2023	19 000	361 000	-	-	15 000	-	376 000	-	395 000
Spolu	312 185	4 579 000	570 000	161 500	119 015	49 000	5 478 515	67 100	5 790 700

2016 - projekt Rekonštrukcia zdravotného strediska o rozpočtovom náklade 20 000 €, z programu Envirofнду. Spoluúčasť na financovaní zo strany obce 5% predstavuje 1 000 €

- z Operačného programu IROP, iniciatívy Leader je naplánovaná realizácia Domu smútku a rekonštrukcia a výstavba parkovacích plôch, oddychových plôch a výsadba zelene – rozpočtový náklad 93 700 €, spolufinancovanie obce z vlastných zdrojov 4 685 €
 - realizácie projektu Vybudovanie ČOV z OP KŽP, kód Výzvy OPKZP-PO1-SC121/122-2015 a Prílohy č.8 – Zoznam oprávnených aglomerácií do 2 000 EO (výhradne výstavba ČOV). Predbežný rozpočet oprávnených nákladov je 170 000 €, z toho 5% finančná spoluúčasť obce 8 500 €,
- 2017** – v tomto roku je premietnutý zámer začatia trojročnej realizácie projektu Výstavby splaškovej kanalizácie z Operačného programu IROP s rozpočtovým nákladom 4 000 000 €. Predpokladá sa preinvestovanosť v roku 2017 vo výške 1 000 000 €, z toho NFP 950 000 €, spoluúčasť obce 50 000 €,
- z Operačného programu LŽ, na čerpanie ktorého obec oprávňuje početná rómska menšina sa v tomto roku zrealizuje projekt Rekonštrukcia miestnych komunikácií s rozpočtom 500 000 €, z toho v roku 2017 jeho 1. časť by predstavovala preinvestovanú hodnotu 200 000 € - 190 000 € NFP a 10 000 € vlastné zdroje obce
 - s IROP ako zdrojom poskytnutia NFP sa uvažuje pri projekte Rekonštrukcia kultúrneho domu, zahrňujúci tiež zlepšenie energetických vlastností budovy. Rozpočet projektu bude cca 100 000 €, z toho 95 000 € NFP a 5 000 € vlastné zdroje obce
- 2018** - pokračovanie trojročného projektu Výstavba splaškovej kanalizácie – preinvestovaná hodnota 1 500 000 €, z toho 1 425 000 € NFP, 75 000 € vlastné zdroje obce,
- pokračovanie a ukončenie projektu Rekonštrukcia miestnych komunikácií – preinvestovaná hodnota 300 000 €, z toho NFP 285 000 €, vlastné zdroje obce 15 000 €,
 - z IROP - rekonštrukcia verejnej budovy materskej školy z RN 120 000 €, NFP 114 000 €, z vlastných zdrojov 6 000 €
- 2019** - pokračovanie a ukončenie projektu Výstavba splaškovej kanalizácie – zostávajúca čiastka 1 500 000 €, z toho 1 425 000 € NFP a 75 000 € vlastné zdroje obce
- 2020** - z programu IROP vytvorenie profesionálnych pracovných priestorov pre podporu tradícií a rozvoja ľudovej kultúry, RN 100 000 €, NFP 95 000 €, vlastné zdroje obce 5 000 €
- 2021** - z operačného programu Ľudské zdroje je uvažovaný projekt Vybudovanie zberného miesta s rozpočtom 100 000 €, z toho NFP 95 000 €, spolufinancovanie 5 000 €,
- z programu IROP rekonštrukcia budovy telocvične, RN 80 000 €, NFP 76 000 €, vlastné zdroje obce 4 000 €
- 2022** - z iných dotačných, grantových a podobných zdrojov je v tomto roku premietnutá potreba realizácie projektu Vybudovanie meračov rýchlosti a iných bezpečnostných prvkov za účelom prevencie dopravnej nehodovosti v cestnej premávke s rozpočtom cca 30 000 €
- z programu IROP obec plánuje budovanie cyklotrasy s budúcim napojením cez susediace katastre na mestá Sliač, Banskú Bystricu a aglomerácie v Podpoľaní s približným RN 120 000 €, v roku 2022 preinvestovať 40 000 €

2023 - 2. časť cyklotrasy - 80 000 €

- v prípade dlhodobého prenájmu budovy historickej fary od e.a.v.cirkvi, jej rekonštrukcia na pamätný dom Andreja Sládkoviča z Programu IROP. Odhadnutý RN 300 000 €, z toho NFP 285 000 €, z vlastných zdrojov obce 15 000 €

6.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

V nasledujúcej tabuľke je namodelovaný vývoj finančnej situácie podľa priradenia zámerov obce k jednotlivým zdrojom financovania (predchádzajúca tabuľka) a podľa rokov, v ktorých sa predpokladá ich realizácia. O vývoji disponibilných prostriedkov rozpočtu v jednotlivých rokoch obdobia 2015 –2023, kde boli do príjmových a výdavkových položiek rozpočtu zaradené aj všetky predpokladané dotácie, informuje stĺpec – kumulatívny zostatok.

Vývoj rozpočtu bude ovplyvňovaný tiež skutočným vývojom bežných príjmov a výdavkov obce. V prehľade je trend rastu týchto položiek namodelovaný konzervatívne.

Trvalá udržateľnosť programu sa javí ako reálna – nepredvídateľné vplyvy nie je možné do prognózy zahrnúť.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebytok / deficit	Kumulatívny zostatok
2015	27 000	1 027 983	1 054 983	277 254	777 729	1 054 983	0	0
2016	269 515	957 070	1 226 585	283 700	905 000	1 188 700	+ 37 885	+37 885
2017	1 235 000	995 350	2 230 350	1 300 000	941 200	2 241 200	- 10 850	+27 035
2018	1 824 000	1 035 150	2 859 150	1 920 000	978 800	2 898 800	- 39 650	-12 615
2019	1 425 000	1 076 400	2 501 400	1 500 000	1 018 800	2 518 800	- 16 600	-29 215
2020	95 000	1 163 295	1 258 295	100 000	1 058 700	1 158 700	+99 595	+70 380
2021	171 000	1 221 500	1 392 500	180 000	1 112 000	1 292 000	+100 500	+170 880
2022	83 000	1 282 500	1 365 500	85 000	1 168 000	1 253 000	+112 500	+283 380
2023	376 000	1 346 600	1 722 600	395 000	1 226 400	1 621 400	+101 200	+384 580

6.e Realizačná časť

6.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Organizačné opatrenia na zabezpečenie efektívnej realizácie a hodnotenia Programu rozvoja obce je potrebné záväzne zabezpečiť uzneseniami zastupiteľstva:

- zriadiť Radu rozvoja obce, ktorá zabezpečuje realizáciu Programu rozvoja obce, ktorá navrhuje a riadi procesy podporujúce stratégiu, definovanú v Programe rozvoja obce tak, aby zabezpečované činnosti boli koordinovane zvládané. Rada rozvoja obce vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu rozvoja obce. Rada rozvoja obce spracuje akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, ktorý bude prílohou programu rozvoja obce,

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

- stanoviť každoročný termín hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce za účasti občanov obce a zabezpečiť jeho primerané zverejnenie,
- zabezpečiť aktualizáciu relevantných častí Programu rozvoja obce podľa potreby
- stanoviť spôsob zverejnenia každoročných hodnotení.

ZÁVER

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča bol spracovaný externým spracovateľom TERRA GRATA, nezisková organizácia, v obci Hrochoť v spolupráci s riadiacim tímom pozostávajúcím z jeho predsedu – Bc. Mariana Mazúcha - starostu obce, členov zastupiteľstva obce a zástupcov občanov. Aktívne na jeho vytvorení spolupracovali tiež partneri – občianske združenia prostredníctvom svojich zástupcov.

Vytvorený dokument bude prístupný občanom obce v listinnej podobe na obecnom úrade, o čom bude verejnosť informovaná na vývesnej tabuli a v obecnom rozhlase. Dokument bude prístupný aj na webovom sídle obce www.hrochot.sk.

Schválenie PRO	
Dokument	– Názov: Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023
Spracovanie	– Forma spracovania: dodávateľsky – Obdobie spracovania: jún – október 2015 – Riadiaci tím - pracovná skupina – počet skupín: 1, počet členov zo strany obce: 8, počet stretnutí: 5 – Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: áno, dotazníky, webstránka
Prerokovanie	– Prerokovanie v orgánoch samosprávy: áno – Verejné pripomienkovanie: áno
Schválenie	– Uznesenie zastupiteľstva: obecné zastupiteľstvo obce Hrochoť na svojom zasadnutí dňaschvaľuje Spoločný program obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023

7. OBEC ČERÍN

7.a Analytická časť

7.a.1 Komplexná analýza vnútorného prostredia obce

7.a.1.1 Základná charakteristika obce

Obec **Čerín** pozostáva pôvodne z dvoch obcí, Čerín a Čačín. Život obyvateľov Čačina a Čerína v priebehu historického vývoja bol natoľko spojený, že mnohé spoločenské problémy a ťažkosti sa museli riešiť spoločne, so vzájomnou pomocou a úzkou spoluprácou. Táto skutočnosť viedla k potrebe spojenia dvoch obcí do jednej.

Obec je aj po spojení dvoch obcí malou obcou.

Kostol sv. Martina so zvonnicou

7.a.1.2 História obce

Osady Čerín a Čačín vznikli v 14. storočí a založil ich pravdepodobne spolu s ďalšími osadami Pavel de Kurtos, ktorý bol za kráľa Ondreja III. významnou osobnosťou.

Prvá zmienka o obci Čerín pochádza z roku 1300, v ktorej sa spomína lesnaté neobývané územie pod názvom Cheren, ktoré patrilo Zvolenskému kráľovstvu a kráľ Ondrej III. ho daroval za zásluhy Pavlovi de Kurstovi. Ale od začiatku 15. storočia patrila už Viglaškému panstvu, koncom 16. storočia platila poplatok Turcom, ktorí ju v roku 1578 vyplienili.

Postupne sa názov obce menil na Cheryn (1438), Czeren (1508), Cheryn (1538), Čžerýn (1808), Čeren (1920), Čerín (1927). V roku 1873 bola k Čerínu pripojená osada Závada, ktorá vznikla v polovici 15. storočia.

Čačín sa prvýkrát spomína v súvislosti s názvom potoka Chechenpotok v roku 1282. Pomenovanie Čačina sa tiež v priebehu historického vývinu menilo ako napr. Czeczín

(1507), Chechyn (1559), Czecyn (1572), Cserni Csacsin (1773), Csacsin (1882), Cséncsény (1888), Čačín (1920).

Od roku 1424 Čačín (Villa Chechen) i Čerín boli súčasťou Vígľašského hradného panstva. Čerín bol označený ako Villa Cheren arcia Vegles – osada Čerín zámku Vígľaš.

Zaoberali sa poľnohospodárstvom, v 18.-19. storočí aj obchodom s dobytkom.

Obec **Čerín** pozostáva pôvodne z dvoch obcí, Čerín a Čačín. Život obyvateľov Čačina a Čerína v priebehu historického vývoja bol natoľko spojený, že mnohé spoločenské problémy a ťažkosti sa museli riešiť spoločne, so vzájomnou pomocou a úzkou spoluprácou. Táto skutočnosť viedla k potrebe spojenia dvoch obcí do jednej, ktorá by bola akcieschopnejšia. A tak dňa 1. mája 1976 na základe uznesenia plenárneho zasadnutia MNV vznikol Miestny národný výbor pre obidve časti obce so sídlom v Čeríne.

Napriek tomu, že pred spojením Čačín a Čerín patrili počtom obyvateľov k malým obciam, ich história je spojená so vzácnymi kultúrnymi pamiatkami a ojedinelými prírodnými lokalitami. Jednou z nich je aj dominantna obec **Čerín** - gotický kostol Sv. Martina zo začiatku 14. storočia. Kostol je bez veže, pri ňom je postavená drevená zvonica. Je to umelecko-historický skvost, ktorý ďaleko prevyšuje celoslovenský význam. V časti Čačín na vrte hlbokom 154 m je od roku 1997 vybudovaná plniareň minerálnej vody v obchodoch predávanej pod názvom Čerínska minerálka. Ponechaný je aj pôvodný výtok s dreveným prístreškom. Nosí sa tu variant stredoslovenského typu ľudového odevu zv. detviarsky – len na slávnostné príležitosti.

7.a.1.3 Kultúra a tradície

S tradičným spôsobom života obyvateľov **Čerína** sú úzko spojené rôzne zvyky a obyčaje. Tak v Čačíne, ako aj v Čeríne existovalo v minulosti veľké množstvo zvykov a obyčají, z ktorých niektoré postupne úplne zanikli, iné sa čiastočne menili, prispôbovali sa novým podmienkam, a nie ojedinele vznikali aj nové zvyky a obyčaje. Všetky však majú korene v minulosti života na dedine a trdajú sa dodnes. Sú spojené jednak s kalendárnym cyklom jednotlivých sviatkov, s určitými rodinnými udalosťami, ako aj s prejavmi, zviazanými s náboženstvom. Medzi ne patrí napr. Deň sv. Blažej, Deň sv. Gregora, Deň sv. Martina, Deň sv. Ondreja. Oblúbená je cimbalová muzika. V obci žije chýrny primáš ľudových hudieb – huslista Juraj Pecník

7.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

Obec **Čerín** sa rozkladá na dvoch katastrálnych územiach. Katastrálne územie Čerín má rozlohu 641 ha, katastrálne územie Čačín 512 ha. Celková rozloha obce Čerín je 1 153 ha a leží na trase cesty z Banskej Bystrice do Podpoľania, v severnej časti Zvolenskej vrchoviny, ktorá je súčasťou Zvolenskej kotliny patriacej do geomorfologického celku Slovenské stredohorie. Reliéf je pahorkatinný, najvyšším vrchom čerínskeho chotára je Klementov vrch (598 m) a najvyšším bodom čačinského chotára je Stráň (570 m). Nadmorská výška obce je 405 m n. m..

Medzi obcami Dolná Mičiná a Čerín, vľavo od štátnej cesty do Čerína sa na rozlohe 3,83 ha nachádzajú minerálne pramene Mičinské travertíny, ktoré boli v roku 1992 vyhlásené za chránený prírodný výtvor. Napriek tomu, že prevažná časť Mičinských travertínov (3,71 ha) je v katastri obce Čerín, doteraz je zaužívaný a v odbornej literatúre tradovaný názov Mičinské travertíny.

Obec **Čerín** - pahorkatinný povrch prevažne odlesneného chotára so širokými plochými formami tvoria na juhu treťohorné sopečné horniny (andezitické zlepenice, tufy, tufity), na západe uloženiny toho istého veku (zlepenice, štrky, piesky), na východe druhohorné kvarcity s výrazným reliéfom. Má hnedé lesné pôdy. V chotári sú studené zemito-železité minerálne pramene, v ich okolí uloženiny travertínov.

Pohľad na obec

V katastrálnom území Čačina nad štátnou cestou Čačín – Hrochoť sa nachádza štátna prírodná rezervácia Čačinská cerina. Jej územie o rozlohe 2,56 ha predstavuje zmiešané teplomilné vápencové duby, v ktorých dominantné zastúpenie má dub cerový, menej buk s ojedinelým výskytom hraba. Za účelom ochrany výskytu duba cerového v najsevernejšej časti jeho prirodzeného rozšírenia, v prostredí zmiešaných teplomilných vápencových dúb, bola Čačinská cerina vyhlásená za štátnu prírodnú rezerváciu.

V katastrálnom území Čačina sa nachádza ďalšia štátna prírodná rezervácia Jelšovec o výmere 5,56 ha a je situovaná na okraji úzkeho údolia, ktoré spája obce Čačín a Hrochoť. Celé územie je výrazne zamokrené, odvodňované údolným potokom Jelšovec, ktorý sa ako ľavostranný prítok vlieva pri Čačine do Zolnej. Z pôdných typov sa vyskytuje prevažne rašelinná pôda, nachádza sa tu viacero prameňov s prebublávajúcimi plynmi. Z vegetačného hľadiska má územie lesný i nelesný charakter (rašeliniská a jelšové porasty). Rašelinisko o výmere 1 ha predstavuje lúku s ojedinelým výskytom krovitej jelše lepkavej, smreku a borovice. Celé územie je zachovalou ukážkou podhorských lužných lesov s výskytom viacerých chránených, ohrozených a zriedkavých druhov rastlín. Vzhľadom k tomu, a tiež vzhľadom na významnú absenciu jelšových porastov v rámci celého Slovenska, bol Jelšovec vyhlásený za štátnu prírodnú rezerváciu.

Výmera územia, využitie pôdy Čerín

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celková výmera územia obce (v m²)	11 531 992	11 531 992	11 531 992	11 531 992	11 531 992	11 531 992	11 531 992
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m²)	6 803 769	6 801 465	6 792 199	6 792 199	6 792 186	6 792 057	6 789 768
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m²)	2 240 581	2 232 575	2 220 962	2 220 962	2 220 962	2 221 967	2 221 798
Poľnohospodárska pôda - záhrada	99 537	99 422	97 845	97 845	97 845	97 728	97 708
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m²)	4 463 651	4 469 468	4 473 392	4 473 392	4 473 379	4 472 362	4 470 262
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	4 728 223	4 730 527	4 739 793	4 739 793	4 739 806	4 739 935	4 742 224
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m²)	3 920 302	3 920 302	3 920 302	3 920 302	3 920 302	3 920 302	3 920 302
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m²)	63 142	63 142	61 216	61 216	61 216	61 216	61 216
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m²)	544 154	552 590	552 175	552 175	552 254	552 383	552 349
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m²)	200 625	194 493	206 100	206 100	206 034	206 034	208 357

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

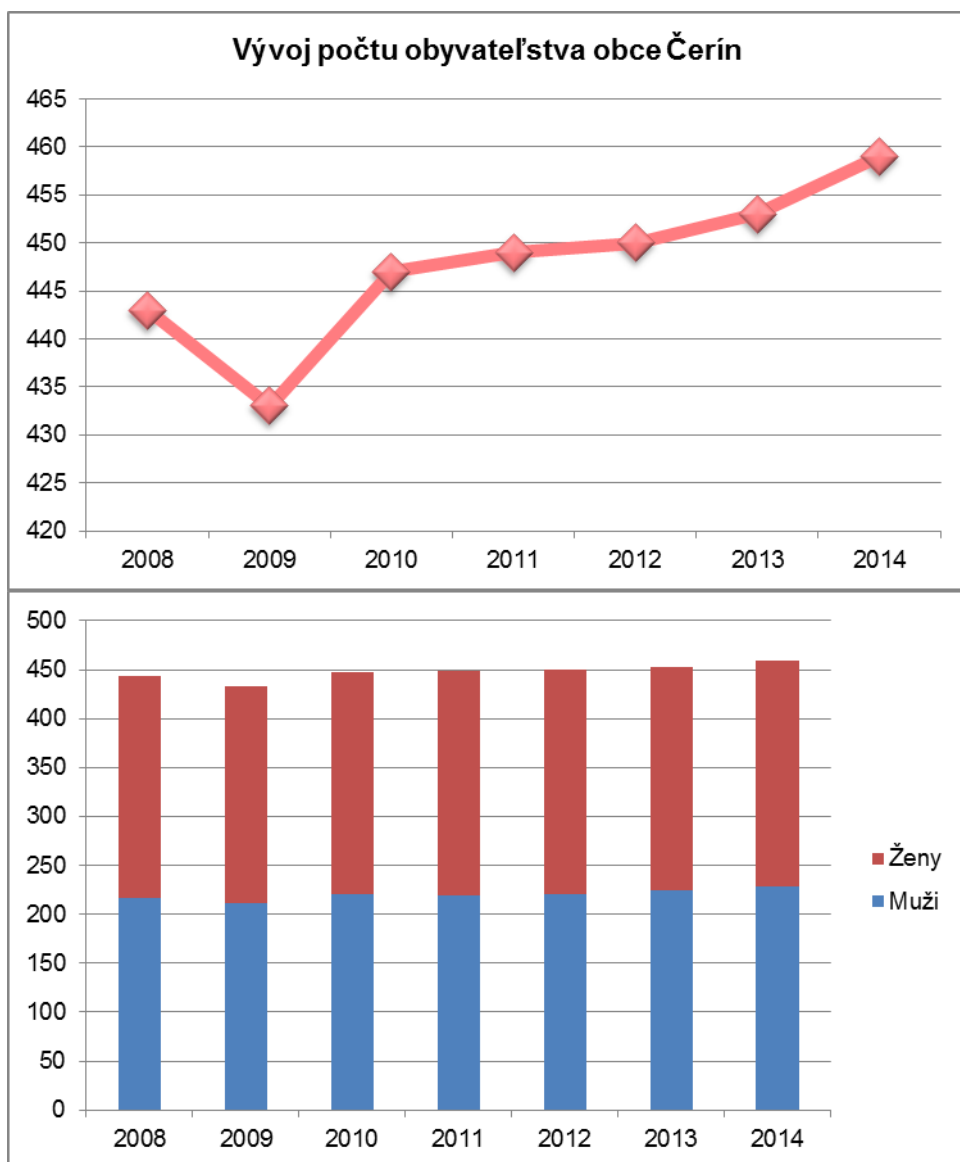
7.a.1.5 Demografia

K 31.12.2014 žilo v obci Čerín 459 obyvateľov, z toho 231 žien a 228 mužov. Počet obyvateľov v roku 2014 zaznamenal mierny nárast v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	443	433	447	449	450	453	459
Muži	216	212	220	219	221	225	228
Ženy	227	221	227	230	229	228	231

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

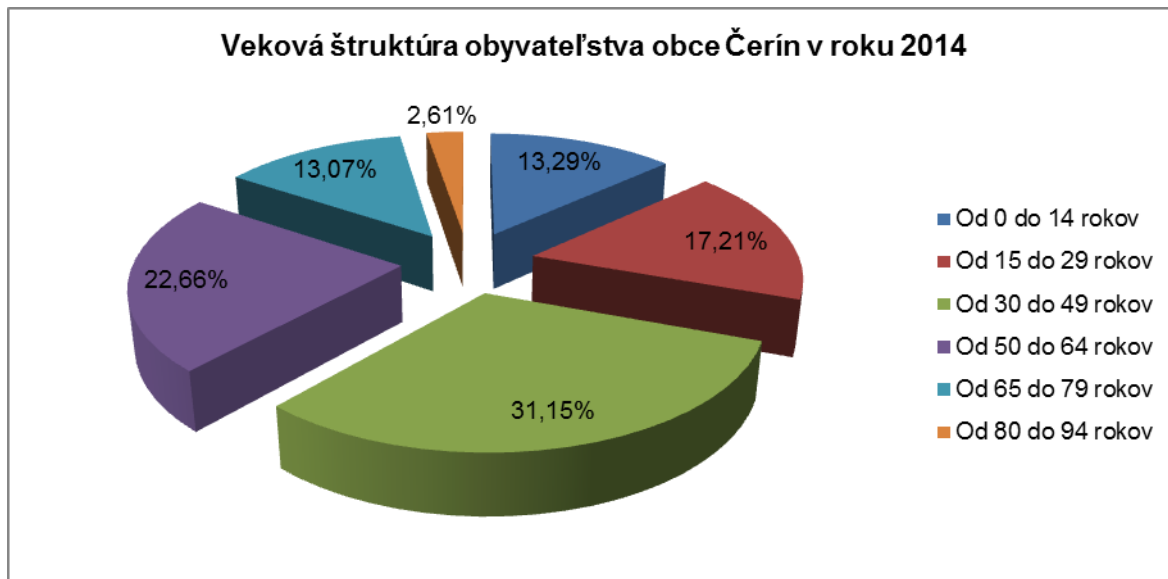
Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje aktuálnu vekovú štruktúru obyvateľov v rokoch 2009 až 2014. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov od 30 do 64 rokov, t.j. v produktívnom veku, potom na obyvateľov od 15 do 29 rokov a deti od 0 do 14 rokov. Najmenší podiel pripadá na starších ľudí od 80 do 94 rokov a viac.

Vekové skupiny

	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	433	212	221	447	220	227	449	219	230	450	221	229	453	225	228	459	228	231
Od 0 do 14 rokov	65	40	25	60	38	22	56	31	25	55	29	26	53	31	22	61	31	30
Od 15 do 29 rokov	86	47	39	91	54	40	87	49	38	86	49	37	86	46	40	79	41	38
Od 30 do 49 rokov	130	63	67	134	64	70	136	68	68	137	69	68	137	69	68	143	74	69
Od 50 do 64 rokov	93	40	53	99	43	56	101	46	55	106	50	55	108	50	58	104	51	53
Od 65 do 79 rokov	44	19	25	48	20	28	52	22	30	51	19	32	56	25	31	60	27	33
Od 80 do 94 rokov	15	3	12	15	4	11	17	3	14	15	5	10	13	4	9	12	4	8

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Migrácia obyvateľstva, t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi vykazuje kladné hodnoty, s výnimkou roku 2009, kedy počet vysťahovaných obyvateľov (10 obyv.) značne prevýšil počet prisťahovaných obyvateľov (1 obyv.).

Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení (Osoba)	4	4	3	2	5	7
Zomretí (Osoba)	5	3	3	6	3	6
Prisťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	1	16	9	12	13	22
Vysťahovaní z trvalého pobytu (Osoba)	10	3	5	7	12	17
Migračné saldo (Osoba)	-9	13	4	5	1	5
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	-10	14	4	1	3	6

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Hustota obyvateľstva k 31.12.2014 je v obci Čerín 39,81 obyvateľa/km². Priemerná hustota obyvateľstva za obdobie od 2009 do 2014 je 38,86 obyvateľov/km², čo je značne pod hodnotou osídlenia Banskobystrického kraja, ktorý má hustotu k roku 2014 v priemere 69,5 obyvateľov na km².

Hustota obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hustota obyvateľstva (Osoba na kilometer štvorcový)	38,41	38,33	38,76	38,98	39,15	39,54
Rozloha (Štvorcový meter)	11531992	11531992	11531992	11531992	11531992	11531992
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	443	442	447	449,5	451,5	456

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Miera nezamestnanosti v obci Čerín je pomerne nízka a predstavuje 7,06 % k decembru 2014. Pre porovnanie miera nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji bola k rovnakému obdobiu 13,85 %.

Evidovaní uchádzači o zamestnanie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	19	16	23	29	26	23
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	7	9	17	20	16	16

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Podľa údajov ostatného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011 sú dostupné údaje o obci Čerín v nasledovných štruktúrach:

Veľkosť súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	147
1 osoba	19
2 osoby	36
3 až 5 osôb	87
3 osoby	38
4 osoby	34
5 osôb	15
6 osôb a viac	5
6 až 10 osôb	5
6 osôb	3
7 osôb	1
8 osôb	0
9 osôb	1
10 osôb	0
11 osôb a viac	0

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Typ súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	147
Nerodinné domácnosti	25
Domácnosti jednotlivcov	19
Viacčlenné domácnosti	6
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	82
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	40

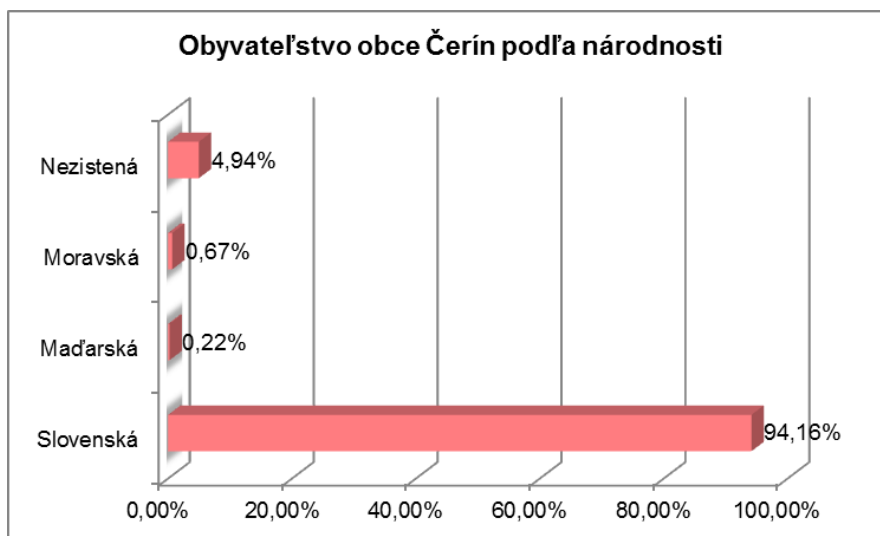
Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo obce je národnostne homogénne, absolútne prevažuje slovenská národnosť, čo je pre tento región typické.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	205	214	419
Maďarská	1	0	1
Moravská	1	2	3
Nezistená	11	11	22
Spolu	218	227	445

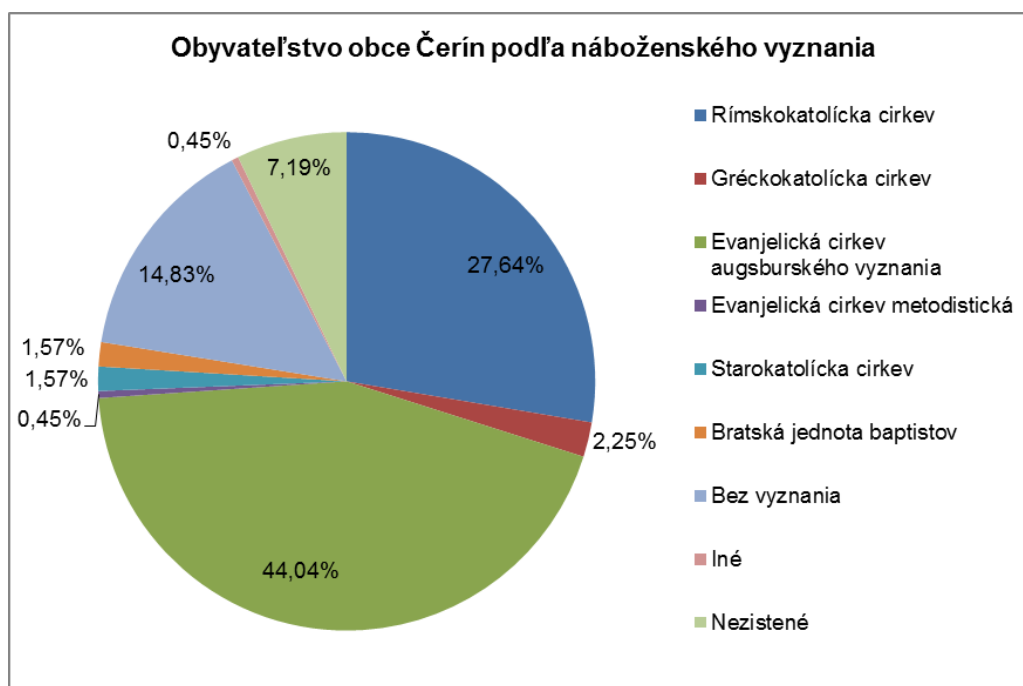
Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	64	59	123
Gréckokatolícka cirkev	6	4	10
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	88	108	196
Evanjelická cirkev metodistická	1	1	2
Starokatolícka cirkev	3	4	7
Bratská jednota baptistov	3	4	7
Bez vyznania	34	32	66
Iné	1	1	2
Nezistené	18	14	32
Spolu	218	227	445

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

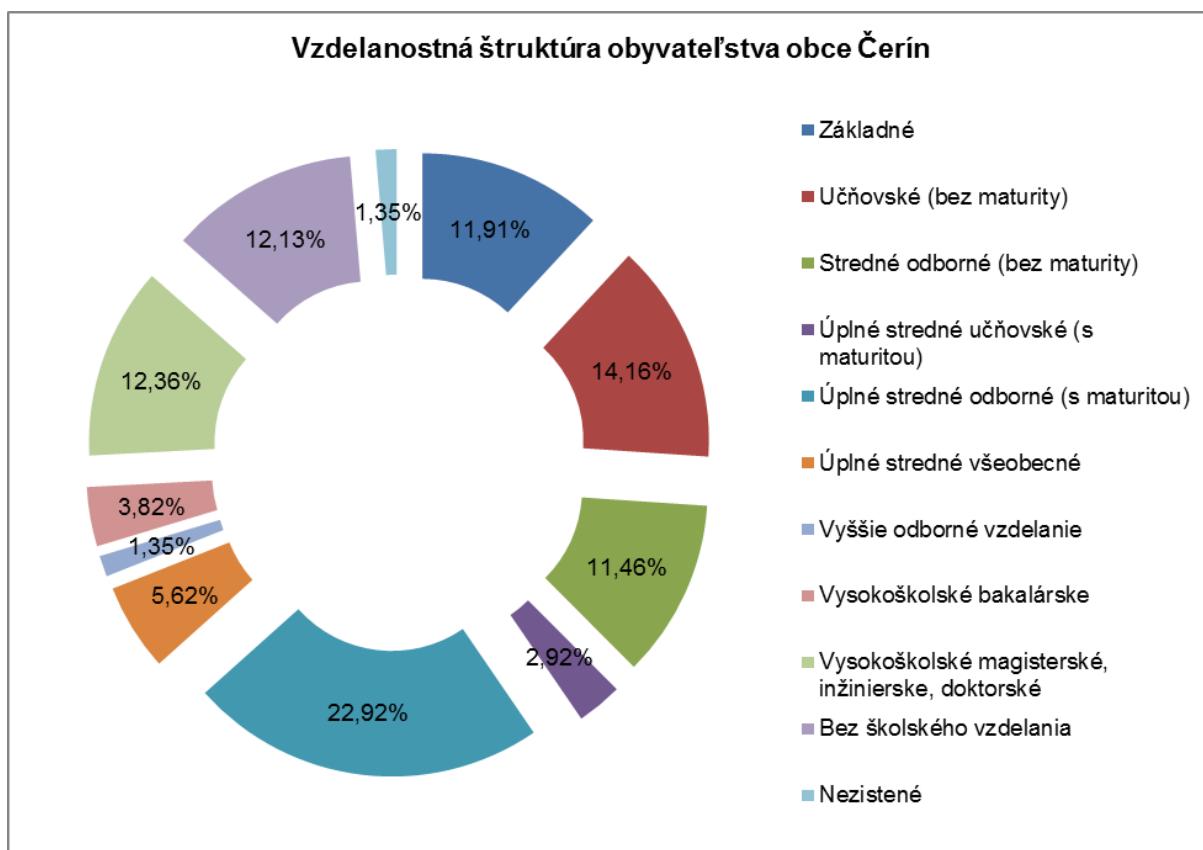

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je dobrá, keď až cca tri štvrtiny z celkového počtu obyvateľov má stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Základné	20	33	53
Učňovské (bez maturity)	38	25	63
Stredné odborné (bez maturity)	30	21	51
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	7	6	13
Úplné stredné odborné (s maturitou)	43	59	102
Úplné stredné všeobecné	6	19	25
Vyššie odborné vzdelanie	3	3	6
Vysokoškolské bakalárske	10	7	17
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	28	27	55
Vysokoškolské spolu	38	34	72
Bez školského vzdelania	31	23	54
Nezistené	2	4	6
Úhrn	218	227	445

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia

		Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne	spolu	115	111	226
	%	50,9	49,1	100,0
	z toho	0	3	3
	osoby na materskej dovolenke	5	3	8
	pracujúci dôchodcovia	9	18	27
	nezamestnaní	0	6	6
Osoby na rodičovskej dovolenke		39	60	99
Nepracujúci dôchodcovia		2	1	3
Ostatní nezávislí		57	41	98
Osoby závislé	spolu	39	23	62
	v tom	7	11	18
	deti do 16 rokov	11	7	18
	študenti stredných škôl	5	8	13
Ostatní závislí, nezistení		218	227	445
Úhrn obyvateľstva				

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní				Ekonomicky aktívni spolu	
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov			
15 - 19	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	1	0	0	0	0	1
	spolu	1	0	0	0	0	1
20 - 24	muži	1	0	1	0	0	2
	ženy	3	0	0	0	4	7
	spolu	4	0	1	0	4	9
25 - 29	muži	14	1	1	0	2	18
	ženy	5	0	0	0	3	8
	spolu	19	1	1	0	5	26
30 - 34	muži	9	2	2	0	3	16
	ženy	13	0	2	0	3	18
	spolu	22	2	4	0	6	34
35 - 39	muži	15	1	3	1	1	21
	ženy	14	0	0	0	0	14
	spolu	29	1	3	1	1	35
40 - 44	muži	6	0	0	0	1	7
	ženy	11	0	1	0	4	16
	spolu	17	0	1	0	5	23
45 - 49	muži	9	4	2	0	2	17
	ženy	7	0	0	0	1	8
	spolu	16	4	2	0	3	25
50 - 54	muži	11	1	3	0	1	16
	ženy	23	1	3	0	0	27
	spolu	34	2	6	0	1	43
55 - 59	muži	8	1	3	1	1	14
	ženy	8	0	1	0	0	9

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča
na programové obdobie 2015-2023

	spolu	16	1	4	1	1	23
60 - 64	muži	3	0	0	0	0	3
	ženy	2	1	0	0	0	3
	spolu	5	1	0	0	0	6
65+	muži	1	0	0	0	0	1
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	1	0	0	0	0	1
Úhrn	muži	77	10	15	2	11	115
	ženy	87	2	7	0	15	111
	spolu	164	12	22	2	26	226
%		72,6	5,3	9,7	0,9	11,5	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych							
Muži		-	-	-	-	-	70,4
Ženy		-	-	-	-	-	68,9
Spolu		-	-	-	-	-	69,7
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych		-	-	-	-	-	1,4

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	7	4	11	8
Lesníctvo a ťažba dreva	8	1	9	9
Rybolov a akvakultúra	1	0	1	0
Iná ťažba a dobývanie	1	1	2	2
Výroba potravín	1	0	1	1
Výroba nápojov	0	3	3	0
Výroba odevov	0	1	1	1
Výroba kože a kožených výrobkov	0	1	1	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	2	5	5
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	2	3	3
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0	1	0
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	0	2	2	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	4	1	5	4
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	2	2	4	4
Iná výroba	1	1	2	1
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	0	1	1
Zber, úprava a dodávka vody	2	3	5	4

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča
na programové obdobie 2015-2023

Výstavba budov	4	2	6	5
Inžinierske stavby	3	0	3	3
Špecializované stavebné práce	11	3	14	12
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	6	2	8	7
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	5	5	10	6
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	3	9	12	12
Pozemná doprava a doprava potrubím	7	1	8	7
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	0	1	1
Poštové služby a služby kuriérov	0	4	4	4
Ubytovanie	0	2	2	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	1	2	2
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	0	1	1
Informačné služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	4	5	5
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	3	3	3
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	4	5	4
Právne a účtovnícke činnosti	0	3	3	1
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	0	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	0	3	2
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	0	1	1	1
Sprostredkovanie práce	0	1	1	0
Bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	3	0	3	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	11	14	25	23
Vzdelávanie	3	8	11	9
Zdravotníctvo	2	6	8	6
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	1	2	1
Sociálna práca bez ubytovania	0	2	2	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	1	2	2
Činnosti členských organizácií	1	0	1	0
Ostatné osobné služby	1	1	2	2
Zamestnávateľ v zahraničí	2	1	3	2
Nezistené	7	8	15	11
Spolu	115	111	226	187

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

7.a.1.6 Podnikateľský sektor v obci

Podnikateľský sektor v obci **Čerín** je reprezentovaný spoločnosťami s ručením obmedzeným a živnostníkmi. Jedná sa o malých podnikateľov a živnostníkov, ktorý sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. V obci má však sídlo aj firma, ktorá má v náplni výrobu aj plnenie minerálnej vody a výrobu nápojov, distribúcia ktorých má aj širší rozmer.

Názov	Adresa	Predmet činnosti
Ivan Hudec, s.r.o.	Čačín 65 Čerín 974 01	– výroba jednoduchých výrobkov z kovu – opracovanie kovu jednoduchým spôsobom – výroba chladiacich, ventilačných a filtračných zariadení – uvádzanie do prevádzky revízie a opravy požiarnych klapiek – montáž, oprava, servis a kontrola protipožiarnych výplní a uzáverov stavebných otvorov – klampiárstvo
Ján Smädo	Čerín 51 Čerín 974 01	– nákladná cestná doprava v celkovom počte motorových vozidiel : 1 (jedno) nákladné motorové vozidlo na neobmedzený počet prepravných výkonov – cestná motorová doprava - vnútroštátna nákladná cestná doprava – nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami s celkovou hmotnosťou do 3,5 t vrátane prípojného vozidla
TCM Marcela s. r. o.	Čerín 105 Čerín 974 01	– prevádzkovanie zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu – zadávanie klinického skúšania liečiv
WELNEA SK s.r.o	Čačín 64 Čerín 974 01	– výroba nápojov – výroba plastových obalov
Auto-Piko, s.r.o.	Čačín 72 974 01 Čerín	– diagnostika a opravy cestných motorových vozidiel – opravy, plnenie a revízie hasiacich prístrojov
Jozef Suja- STOLÁRSTVO	Čačín 41 97636 Čerín	– stolárske práce – porez guľatiny – pilčičke práce – prerezávka lesných porastov – sadenie stromčekov
Juraj Pecník - JP HOLZ	Čerín 10 97401 Čerín	– pilčičke práce – porez guľatiny – približovanie dreva – výroba drevených hranolov, dosiek a debien – pomocné stavebné práce – montáž sadrokartónu a podhládov – mechanické búracie práce – zemné výkopové práce – podlahárske práce – obkladačské práce – maliarske a natieračské práce
Adriana Podkonická - HOSTINEC POD ZVONICOU	Čerín 96 97401 Čerín	– poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu

Ing. Dušan Smädo - DDD	Čerín 85 974 01 Čerín	– hubenie škodlivých živočíchov, rastlín, mikroorganizmov a potláčanie ďalších škodlivých činiteľov jedmi vrátane dezinfekcie, dezinsektácie a deratizácie
Ondrej Brzuľa	Pod Dubovým dielom 177/11 976 37 Hrochoť Prevádzkarne: Čerín 31 974 01 Čerín	– pohostinská činnosť a výroba hotových jedál pre výdajne
Viera Smädová	Čerín 51 974 01 Čerín	– písárske a kancelárske služby
Smädo Rastislav	Horná Mičiná 167 974 01 Horná Mičiná Prevádzkarne: Čačín 974 01 Čerín	– podnikanie v oblasti nakladania s iným ako nebezpečným odpadom – stavebniny

7.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia

Rozpočet obce je aktuálne vyrovnaný, pre roky 2016 a 2017 obec v dobe spracovania rozpočtu na rok 2015 neuvažovala s investičnými zámermi, pretože neboli ešte známe možnosti čerpania nenávratných finančných príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Bez týchto zdrojov by akýkoľvek výraznejší rozvoj obce nebol možný.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky +FO	bežné výdavky +FO	výdavky celkom	prebytok/ deficit
skut. 2014	40 971	172 608	213 579	43 040	170 540	213 580	0
2015	79 000	189 420	268 420	97 000	171 420	268 420	0
2016	0	166 220	166 220	0	166 220	166 220	0
2017	0	166 220	166 220	0	166 220	166 220	0

O stave finančnej situácie a likvidite obce dáva základnú informáciu nasledovný prehľad, z ktorého vyplýva, že likvidita obce je dobrá, rovnako ako miera zadĺženosti. Aktuálne nemá obec žiadne úvery.

Čerín	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 30.6.2015
finančné účty	72 561,77	43 052,55	57 801,15
pohľadávky	5 209,72	6 181,89	19 078,07
obežný majetok	78 494,28	49 973,66	77 165,47
vlastné imanie	373 991,14	360 072,90	365 767,53
krátkodobé záväzky	12 416,89	16 531,22	11 078,72
úvery	2 873,00	0,00	0,00
cudzie zdroje	61 998,85	65 527,15	59 298,51
majetok celkom	435 989,99	425 600,05	438 133,81
likvidita I.stupňa	5,84	2,60	5,22
likvidita II.stupňa	6,26	2,98	6,94
likvidita III.stupňa	6,32	3,02	6,97
miera zadĺženosti	14,22	15,39	13,53
úverová zaťaženosť	0,68	0	0

7.a.2 Hodnotenie východiskového stavu

SWOT analýza

SWOT analýza je vyjadrením aktuálneho východiskového stavu obce k spracovaniu dokumentu Spoločný program rozvoja obcí.

Silné stránky	Slabé stránky
-geografická poloha: obec sa nachádza na križovatke ciest zo smeru BB – ZV -rekreačný potenciál: na území obce sa nachádzajú prírodné i kultúrne pamiatky - čačínske a mičinské minerálne pramene, kostol sv. Martina -sociálna infraštruktúra: dva kultúrne domy, knižnica, rozhlas materská škola zdravotnícke zariadenie, dve pohostinstvá, ihriská, muštáreň, tri cintoríny, dva domy smútku -hospodárska infraštruktúra: čerpacia stanica, v blízkosti letisko, dva obchody, poľnohospodárske družstvo, stavebniny, pila, závod na plnenie minerálnych vôd, dve pozemkové spoločenstvá -Dobrovoľný hasičský zbor v obci	-niektoré verejné objekty sú v poškodenom alebo zanedbanom stave (autobusové zastávky, mosty cesty) - absencia chodníkov a prechodov pre chodcov, prípadne retardérov – ohrozená bezpečnosť peších účastníkov cestnej premávky - chýba kanalizácia a ČOV, súčasná kanalizácia je sústredená do potoka Zolná - chýba detské ihrisko -nelegálne skládky odpadu
Príležitosti	Hrozby
-využitie Európskych štrukturálnych investičných fondov na financovanie strategických zámerov obce -zlepšenie a zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami - využitie potenciálu prítiažlivého prírodného prostredia a tradičných podujatí na podporu cestovného ruchu a zvýšenie príjmov obce - zintenzívnenie propagácie tradičných podujatí obce pre podporu cestovného ruchu v obci	- neschválenie predkladaných žiadostí o poskytovanie NFP na financovanie investičných zámerov a následný nedostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu -zdĺhavé procesy schvaľovania projektov -komplikovaná administratíva projektov -podnikateľský sektor je zaťažovaný zložitou administratívou a rizikom častých legislatívnych zmien -odchod mladých ľudí za zaujímavejšími životnými podmienkami

7.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

Situáciu obce ovplyvňujú faktory širšieho dosahu, predovšetkým nedostatok pracovných príležitostí v regióne Stredného Slovenska, zhoršujúca sa ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov, nedostatok financií na riešenie rozvoja obce.

Vývoj obce aj v strednodobom horizonte budú ovplyvňovať aj faktory vonkajšieho prostredia s celoplošným dopadom, ako sú

- sociologické faktory: demografické zmeny v prospech starnutia populácie, migrácia obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia, stresový životný štýl, zneužívanie alkoholu a drog u detí;
- vývoj techniky;
- ekonomické faktory: dozvuky ekonomickej krízy po roku 2008, ktorá sa dotkla všetkých oblastí života, najviac obyvateľov;
- environmentálne faktory, zmena klímy, negatívne zmeny následkom ľudskej činnosti;
- politické faktory, prístup vyšších orgánov riadenia k obciam, legislatívne pomery, vymožitelnosť práva, všadeprítomná korupcia, stav podnikateľského prostredia

7.b Strategická časť

7.b.1 Stratégia rozvoja obce r.2015

Vzhľadom na nízke disponibilné zdroje boli v roku 2015 realizované drobné investičné zámery, ktoré riešili havarijné stavy na nehnuteľnom majetku obce.

7.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

Vízia:

Obec bude v roku 2023 miestom kvalitného života svojich občanov, s vybudovanou technickou a občianskou infraštruktúrou a bude príťažlivou zastávkou a oddychovou zónou pre turistov.

Dotazník členil respondentov podľa veku, pohlavia a statusu.

Podľa statusu respondentov je štruktúra nasledovná:

- žiak ZŠ – 5 respondentov,
- študent – 0 respondentov,
- zamestnanec – 29 respondentov,
- podnikateľ – 3 respondenti,
- nezamestnaní – 2 respondenti,
- dôchodca – 21 respondentov,
- slobodné povolanie – 0 respondentov.

Za zachovanie ľudových tradícií v obci sa vyslovilo najviac respondentov takmer zo všetkých vekových kategórií, s výnimkou najmladšieho obyvateľstva.

Všetky vekové kategórie si želajú opravu kultúrneho domu a Domu smútku, a tiež opravu ciest a autobusovej zastávky v obci, ako aj vybudovanie zastávky v Čačíne.

Vyššie vekové kategórie sa zameriavajú na potrebu vybudovania kanalizácie, vybudovanie chodníkov, detského ihriska, odstraňovanie čiernych skládok odpadu.

Názory občanov na stratégiu obce detailne:

zachovať	vek 7- 15	M	Ž	vek 16- 30	M	Ž	vek 31- 50	M	Ž	vek 50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
kultúrne pamiatky (kostol, zvonicu)										4	2	1	1	1		5
ľudové tradície (stavanie mája, jarmok, deň obce, deň detí)				1	1	0	11	4	7	7	5	2	3	1	2	22
materskú škôlku				1	1		2	1	1	2		2	3	1	2	8
knižnicu				1		1							1		1	2
zdravotné stredisko										2		2	3	1	2	5
hasičskú zbrojnicu							1	1					2	1	1	3
vybudovať, obnoviť, zlepšiť	7- 15	M	Ž	16- 30	M	Ž	31- 50	M	Ž	50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
oprava ciest	1	1		1	1		7	3	4	7	5	2	5	4	1	21
vybudovať chodníky (aj medzi Čerínom a Čačínom)				1		1	7	3	4	3	2	1	9	5	4	20
vybudovať oddychové zóny s lavičkami, zeleň				1		1	5	1	4	2	1	1	2	1	1	10
oprava KD, domu smútku -strieška nad vchod, škôlky, zvonice	1	1		2	2	0	10	2	8	5	3	2	8	2	6	26
bezbariérový prístup na OÚ							1		1				1		1	2
oprava autob. zastávky, vybudovanie zastávky v Čačíne	1	1					1		1	2		2	2	2		6
zrekonštruovať osvetlenie							1	1		1	1					2
údržba potoka							5	2	3	2	1	1	5	3	2	12
kosenie trávy v obci							3	1	2				4	2	3	7
športové ihrisko				2	1	1	4	3	1				2	1	1	8
vybudovať detské ihrisko							8	2	6	1	1		1		1	10
základnú školu				1		1	1	1								2
altánok na miner. v Čačíne a Čeríne				1	1		1		1							2

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča
na programové obdobie 2015-2023

podporiť výstavbu rodinných domov							3		3	2	2					5
obnoviť tradície a zvyky				1	1											1
voľnočasové aktivity pre deti a mládež (prevencia proti drogám)				2	1	1	3	1	2				1	1		6
kultúrne podujatia (koncerty, ples)				1		1	1		1							2
riešiť bezpečnosť na cestách - retardéry, prechod pre chodcov, kruhový objazd, zvodidlá, cyklistické chodníky							5	2	3	1	1					6
zlepšiť hygienu v potravinách ZLATICA	1	1					4		4							5
zlepšiť hygienu v pálenici - zrenovovať				1	1		1		1	2	2					4
vybudovať kanalizáciu							4	1	3	3	1	2	3	1	2	10
aktívny klub dôchodcov							2	1	1	2	1	1				4
informovať o činnosti OÚ pravidelne							2		2							2
čerpať eurofondy na rozvoj obce							1		1	1	1					2
zriadiť skládku biolog. odpadu							1		1							1
odvoz komun. odpadu v 2. týždňových intervaloch							2	1	1				1		1	3
zrušiť, odstrániť	7-15	M	Ž	16-30	M	Ž	31-50	M	Ž	50-65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
čierne skládky odpadu							3	1	2	3	1	2	1	1		7
starú márnicu										1		1	3	2	1	4

7.c Programová časť

7.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

Obec bude v nasledujúcich obdobiach - v strednodobom horizonte do roku 2023 realizovať svoje rozvojové zámery hlavne prostredníctvom operačných programov: Program rozvoja vidieka, OP Ľudské zdroje, a v prípade udelenia štatútu MAS pre o.z. Naša Lieska aj ako jeho člen - v rámci implementácie integrovanej stratégie rozvoja CLLD. Na aktivitách smerujúcich k rozvoju obce sa budú podieľať aj vlastné zdroje obce.

1.a Operačný program Kvalita životného prostredia

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
- Inv. priorita 1.2 Investovanie do sektora vodného hospodárstva
- Špecifický cieľ 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a a čistenia komunálnych odpadových vôd
- Názov projektu: **Vybudovanie kanalizácie a spoločnej ČOV v obciach Čerín a Sebedín- Bečov**
- Realizácia: 2017, 2018, 2019

1.b alternatívne k 1.a

Operačný program: IROP

- Prioritná os č.4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- Inv. priorita 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva ...
- Špecifický cieľ 4.2.1: Zvýšenie podielu obyvateľstva....a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie
- Opis typu operácie: budovanie verejných kanalizácií
- Názov projektu: **Vybudovanie kanalizácie a spoločnej ČOV v obciach Čerín a Sebedín- Bečov**
- Realizácia: 2017, 2018, 2019 (1400 000, 2 800 000, 2 800 000)

2. Operačný program PRV,

- Opatrenie MO7, Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
- Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
- Opis typu operácie: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času - napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk
- Názov projektu: **Výstavba multifunkčného ihriska Čerín**
- Realizácia: 2016 (39 500)

3. Operačný program PRV,

- Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
- Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

Opis typu operácie: investície, ktoré súvisia s vytvorením, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých miest vrátane príslušnej infraštruktúry...

Názov projektu: **Revitalizácia priestoru prírodnej atrakcie Mičinské travertíny a minerálne pramene – spoločný program obcí Čerín a Dolná Mičiná**

Realizácia: 2020 (10 000)

4 Operačný program PRV,

Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

Opis typu operácie: investície, ktoré súvisia s vytvorením, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých miest vrátane príslušnej infraštruktúry...

Názov projektu: **Vybudovanie cykloturistických chodníkov – spoločný program obcí Dolná Mičiná, Čerín a Môlča**

Realizácia: 2021 (30 000)

5. Operačný program PRV,

Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie

Opis operácie: investície, ktoré súvisia s obnovou miestnych historických objektov

Názov projektu: **Revitalizácia gazdovského domu – múzeum tradičnej remeselnej tvorby**

Realizácia: 2020 (120 000)

6 Operačný program PRV

Opatrenie č.7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....

Opis typu operácie: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev

Názov projektu: **Úprava verejného priestranstva Čerín**

Realizácia: 2019 (40 000)

7. Operačný program PRV

Opatrenie č.7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....

Opis typu operácie: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev

Názov projektu: **Vybudovanie bezpečnostných prvkov na cestách Čerín**

Realizácia: 2016 (20 000)

8. Operačný program PRV

Opatrenie M19 Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy Leader
 Podopatrenie 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou
 Opis typu operácie: Investície do hmotného majetku
 Názov projektu: **Rekonštrukcia materskej školy Čerín**
 Realizácia: 2017 (59 000)

9. Operačný program PRV

Opatrenie M19 Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy Leader
 Podopatrenie 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou
 Opis typu operácie: Investície do hmotného majetku
 Názov projektu: **Vytvorenie komunitného centra Čerín**
 Realizácia: 2017 (20 000)

7.d Finančná časť

7.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného programu rozvoja obce

Plán financovania investičných zámerov obce je jednou z možností vývoja tvorby a použitia zdrojov ich krytia. Situácia sa môže vyvíjať aj variantne podľa možností financovania výstavby kanalizácie a ČOV, ale aj ďalších časových a zdrojových zmien. Preto je potrebná aktualizácia – v tomto štádiu spracovania dokumentu má anticipácia konkrétneho vývoja charakter prognózy.

Rok	Vlastné zdroje	Dotácie					Dotácie spolu	Úver čerpanie	Zdroje spolu
		PRV	OPLZ	OPKŽP	CLLD	Iné			
2016	-	59 500	-	-	-	-	59 500	-	59 500
2017	70 000	-	-	1 330 000	79 000	-	1 409 000	31 000	1 510 000
2018	140 000	-	-	2 660 000	-	-	2 660 000	88 800	2 888 800
2019	140 000	40 000	-	2 660 000	-	-	2 700 000	75 400	2 915 400
2020	-	130 000	-	-	-	-	130 000	-	130 000
2021	-	30 000	-	-	-	-	30 000	-	30 000
2022	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2023	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	350 000	259 500	-	6 650 000	79 000	-	6 988 500	195 200	7 533 700

Podľa programového zaradenia a indikatívneho finančného plánu v jednotlivých rokoch programového obdobia sú rozvojové zábery obce radené nasledovne:

2016 - projekt Výstavba multifunkčného ihriska z Programu rozvoja vidieka s rozpočtom 39 500 €
 - projekt Vybudovanie bezpečnostných prvkov na cestách z Programu rozvoja vidieka s rozpočtom 20 000 €

2017 – projekt Výstavba kanalizácie a spoločnej ČOV, ktorý by obec realizovala spolu s obcou Sebedín – Bečov má v časti obce Čerín odhadnutý rozpočtový náklad 7 000 000 €.

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

Poskytnutie NFP je uvažované variantne pre túto aglomeráciu buď z OP KŽP, alebo IROP, podľa možností Výziev z týchto programov. Realizácia tohto projektu je uvažovaná na 3 roky. V roku 2017 by bolo realizovaných 20% z RN, t.j. 1 400 000 €, z toho 95% NFP - 1 330 000 € a z vlastných zdrojov 5% - 70 000 €

- projekt Rekonštrukcia Materskej školy s rozpočtom 59 000 € z iniciatívy Leader
- projekt Vytvorenie komunitného centra s rozpočtom 20 000 €

2018 – pokračovanie projektu Výstavba kanalizácie a spoločnej ČOV – malo by sa preinvestovať 40 % z RN t.j. 2 800 000 €, z toho 95% NFP, t.j. 2 660 000 € a z vlastných zdrojov obce 5% t.j. 140 000 €

2019 - pokračovanie a ukončenie projektu Výstavba kanalizácie a spoločnej ČOV rovnako ako v predchádzajúcom roku malo by sa preinvestovať 40 % z RN t.j. 2 800 000 €, z toho 95% NFP, t.j. 2 660 000 € a z vlastných zdrojov obce 5% t.j. 140 000 €

- projekt Úprava verejných priestranstiev, ktorý zahŕňa priestory pred kultúrnymi domami v Čačíne a v Čeríne – RN 40 000 € - financovanie z Programu rozvoja vidieka

2020 - projekt Revitalizácia gazdovského domu - múzeum tradičnej remeselnej tvorby s rozpočtom 120 000 €, financovanie - Program rozvoja vidieka

- projekt Revitalizácia priestoru prírodnej atrakcie Mičinské travertíny a minerálne pramene
- spoločný program obcí Čerín a Dolná Mičiná. Tento zámer uvažuje s rozpočtom 20 000 € podiel obce Čerín je 10 000 €. Financovanie projektu: Program rozvoja vidieka

2021 - projekt Vybudovanie cykloturistických chodníkov – spoločný program obcí Dolná Mičiná, Čerín, Hrochoť a Môlča. Rozpočet pre obec Čerín je 30 000 € - Program rozvoja Vidieka

2022 a 2023 – v týchto rokoch sa neplánujú investičné zámery, prípadné zmeny budú obsahom aktualizácií dokumentu

7.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

Model financovania jednotlivých zámerov obce v prepojení na rozpočet obce je tiež priamo prepojený na indikatívny finančný plán. Na vlastné zdroje obce je náročný Projekt kanalizácie a ČOV, kde bude nutná spoluúčasť obce. To vyvoláva potrebu čerpania dlhodobého investičného úveru – ideálne so splatnosťou 10 rokov. Trvalá udržateľnosť programu pri zachovaní trendu príjmov je reálna.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit	Kumulatívny zostatok
skut. 2014	40 971	172 608	213 580	43 040	170 540	213 580	-	-
2015	79 000	189 420	268 420	97 000	171 420	268 420	-	-
2016	59 500	204 500	264 000	59 500	176 500	236 000	+28 000	+28 000
2017	1 409 000	220 800	1 629 800	1 479 000	181 800	1 660 800	-31 000	-3 000
2018	2 660 000	238 400	2 898 400	2 800 000	187 200	2 987 200	-88 800	-91 800
2019	2 700 000	257 400	2 957 400	2 840 000	192 800	3 032 800	-75 400	-167 200
2020	130 000	278 000	408 000	130 000	198 500	328 500	+79 500	-87 700
2021	30 000	300 200	330 200	30 000	204 400	234 400	+95 800	+8 100
2022	-	324 200	324 200	-	210 500	210 500	+113 700	+121 800
2023	-	350 100	350 100	-	216 800	216 800	+133 300	+255 100

7.e Realizačná časť

7.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Organizačné opatrenia na zabezpečenie efektívnej realizácie a hodnotenia Programu rozvoja obce je potrebné záväzne zabezpečiť uzneseniami zastupiteľstva:

- zriadiť Radu rozvoja obce, ktorá zabezpečuje realizáciu Programu rozvoja obce, ktorá navrhuje a riadi procesy podporujúce stratégiu, definovanú v Programe rozvoja obce tak, aby zabezpečované činnosti boli koordinovane zvládané. Rada rozvoja obce vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu rozvoja obce. Rada rozvoja obce spracuje akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, ktorý bude prílohou programu rozvoja obce,
- stanoviť každoročný termín hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce za účasti občanov obce a zabezpečiť jeho primerané zverejnenie,
- zabezpečiť aktualizáciu relevantných častí Programu rozvoja obce podľa potreby
- stanoviť spôsob zverejnenia každoročných hodnotení.

ZÁVER

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča bol spracovaný externým spracovateľom TERRA GRATA, nezisková organizácia, v obci Dolná Mičiná v spolupráci s riadiacim tímom pozostávajúcím z jeho predsedu – Pavla Kmeťa, starostu obce, členov zastupiteľstva obce a zástupcov občanov. Aktívne na jeho vytvorení spolupracovali tiež partneri – občianske združenia prostredníctvom svojich zástupcov. Vytvorený dokument bude prístupný občanom obce v listinnej podobe na obecnom úrade, o čom bude verejnosť informovaná na vývesnej tabuli a v obecnom rozhlase. Dokument bude prístupný aj na webovom sídle obce www.dolnamicina.sk

Schválenie PRO	
Dokument	– Názov: Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023
Spracovanie	– Forma spracovania: dodávateľsky – Obdobie spracovania: jún – október 2015 – Riadiaci tím - pracovná skupina – počet skupín: 1, počet členov zo strany obce: 8, počet stretnutí: 2, s vedením obce 3 – Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: áno, dotazníky, webstránka
Prerokovanie	– Prerokovanie v orgánoch samosprávy: áno – Verejné pripomienkovanie: áno
Schválenie	– Uznesenie zastupiteľstva: obecné zastupiteľstvo obce Čerín na svojom zasadnutí dňaschvaľuje Spoločný program obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023

8.DOLNÁ MIČINÁ

8.a Analytická časť

8.a.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia obce

8.a.1.1 Základná charakteristika obce

Obec Dolná Mičiná patrí medzi malé obce, leží v blízkosti krajského mesta. Tak ako väčšina obcí v tomto regióne má nevyhovujúcu technickú infraštruktúru – jej finančné možnosti nestačia na jej vybudovanie, resp. rekonštrukciu, na zlepšenie kvality jej obyvateľov je bezpodmienečne nutná pomoc z fondov Európskej únie.

Renesančný kaštieľ

8.a.1.2 História obce

Prítomnosť osídlenia chotára v mladšej dobe kamennej dokazuje nález úlomkov keramiky v blízkosti minerálnych prameňov. V 6. storočí sa v teritóriu Zvolenskej kotliny nachádzalo slovanské osídlenie, neskôr sa toto územie stalo loveckým teritóriom uhorských kráľov. Po vpáde Tatárov do Uhorska v polovici 13. storočia, unikali obyvatelia z postihnutých miest do hôr a okolitých dedín. S touto osídľovacou vlnou súvisí aj vznik Hornej Mičinej, z ktorej sa neskôr odčlenila Dolná Mičiná.

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1402 ako Alsowfalu. Postupne sa názov menil na Inferior Mychyna (1565), Also Mykefalwa (1572), Dolní Mičina (1808), až do dnešnej podoby Dolná Mičiná.

Obec vznikla asi v 2. polovici 14. storočia rozšírením obce Mičiná. Do polovice 16. storočia patrila Mičinskovcom, potom Benickovcom. V stredoveku mala na stredné Slovensko veľký vplyv porážka kráľa Ľudovíta pri bitke pri Moháči – Turci toto územie plienili až do roku 1683, kedy utrpeli porážku v bitke pri Viedni. Počas tureckého vpádu bolo odvečených do zajatia 140 obyvateľov obce.

Na vývoj dejinných udalostí obce malo tak ako v celej Európe vplyv reformačné hnutie. Výsledkom cirkevných bojov reformácie a protireformácie bolo striedanie vplyvu katolíckej a evanjelickej cirkvi – v súčasnosti takmer v celej oblasti prevláda evanjelické vierovyznanie obyvateľstva.

Obec zasiahli aj pomery v Uhorsku v 17., 18., a 19. storočí, počnúc tolerančným patentom Márie Terézie, stavovskými vojnami, a revolučnými rokmi 1848/49. Každé obdobie si vyžiadalo nové administratívne zmeny. Koncom 19. storočia zasiahli obec maďarizačné snahy, ktoré postihli hlavne školstvo.

Nepriaznivo zasiahla do života obyvateľov aj 1. svetová vojna, v ktorej padli trinásť mladí muži, ochromila život v obci aj hospodársky.

V období Slovenského národného povstania sa obyvatelia obce výrazne angažovali v protifašistickom boji, ako vojaci, partizáni a zásobovači povstalcov. V oblasti obce sa pri oslobodzovaní odohrali tuhé boje, ktoré trvali 9 dní a vyžiadali si obeť 18 vojakov sovietskej a 22 vojakov rumunskej armády.

Obyvatelia obce sa v priebehu histórie zaoberali poľnohospodárstvom, obchodom s dobytkom a tkáčstvom.

V katastri obce **Dolná Mičiná** sa nachádza renesančný kaštieľ a je postavený na vyvýšenine, ovládajúcej strategicky široko sa rozprestierajúcu kopcovitú romantickú krajinu, čím zároveň tvorí dominantu obce. Silueta kaštieľa už zďaleka budí záujem návštevníkov údolia, ktorí prichádzajú cestou Banská Bystrica – Horná Mičiná – Sliač. V súčasnosti je kaštieľ vo vlastníctve zahraničnej osoby a nachádza sa v zdevastovanom stave.

Historické zmienky o dejinách obce, jej majiteľoch ako aj o kaštieli, sú veľmi chudobné a prakticky sa zužujú len na stručné záznamy v súpisových materiáloch Pamiatkového úradu SR.

Podľa viacerých zdrojov sa vznik kaštieľa datuje do druhej polovice 16. storočia, rozšírený bol v druhej polovici 17. storočia (1667) do dnešnej podoby Tomášom Benickým s manželkou Katarínou Mervaldovou a upravovaný koncom 18. storočia.

V roku 1991 kaštieľ prešiel na základe dedičstva na nových majiteľov. Odkedy objekt prešiel do tohto vlastníctva, nevykonávali sa na ňom žiadne úpravy smerujúce k jeho záchrane. V dôsledku toho je dnes kaštieľ v dezolátnom stave a každým dňom sa tento stav ešte viac zhoršuje.

Rovnako ako aj iné obce, aj Dolná Mičiná sa zapísala do histórie Slovenska vďaka niektorým významným osobnostiam umeleckého a kultúrneho života na Slovensku, ktoré tu mali svoje pôsobisko a pre ktoré sa možno stala aj inšpiráciou.

Peter Benický (1603 – 1664) - pochádzal zo šľachtickej rodiny, žijúcej v Mičinej a v Beniciach. Za mladi bol vo vojenskej službe a po smrti rodičov sa vrátil na rodinné majetky, kde za zdĺhavých majetkových sporov predčasne zomrel. Písal po maďarsky a po slovensky.

Ján Kmeť (1848 – 1931) - patril medzi významných pedagógov, matematikov a národných buditeľov. Narodil sa na Dolnej Mičinej a väčšinu svojho života strávil v Banskej Bystrici, kde pôsobil ako profesor nižšieho chlapčenského evanjelického gymnázia.

Milan Laluha (1930 – 2013) - do histórie Dolnej Mičinej sa významne zapísal najmä svojimi maľbami, v ktorých sa v mnohom inšpiroval práve dedinským prostredím, narodil sa v roku 1930 v Tekovských Lužanoch v okrese Levice. Detstvo a mladosť prežil v Dolnej Mičinej u svojej tety Márii Krškovej, ktorá tu pôsobila ako učiteľka. V roku 1955 absolvoval Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave. Po štúdiách sa vrátil na Dolnú Mičinu, ktorá sa stala pre neho trvalým inšpiračným zdrojom.

8.a.1.3 Kultúra a tradície obce

Obec **Dolná Mičiná** má bohatú tradíciu v poľovníctve. Mimo dolnomičinského chotára obhospodaruje aj chotáre obcí Horná Mičiná a Môlča. Novou tradíciou obce je DEŇ ZEME. Výstavka jesenných plodov zeme, bohatý kultúrny program s tanečnou zábavou sa stali obľúbenou súčasťou obecných hodov v mesiaci október. Ďalej sa tu každoročne usporadúva Poľovnícky ples, Mikuláš a Posedenie pod stromčekom.

Otvorenie multifunkčného ihriska

Nosí sa tu variant stredoslovenského typu ľudového odevu, zv. detviensky. V súčasnosti ľudový odev nosia už iba staršie ženy, muži na slávnostné príležitosti. Výšivková technika, ktorá tu prevláda na mužskom, ale najmä na ženskom odeve (mužská košeľa a zástera, rukávy na opleckách, čepce, zástery), je výšivka krivou ihlou, nahrádzaná často strojovou výšivkou, ktorá sa tejto technike veľmi podobá.

8.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

Dolná Mičiná má rozlohu 946 ha. Obec leží na trase cesty z Banskej Bystrice do Podpoľania, v severnej časti Zvolenskej vrchoviny, ktorá je súčasťou Zvolenskej kotliny patriacej do geomorfologického celku Slovenské stredohorie. Medzi obcami Dolná Mičiná a Čerín, vľavo od štátnej cesty do Čerína sa na rozlohe 3,83 ha nachádzajú minerálne pramene Mičinské travertíny, ktoré boli v roku 1992 vyhlásené za chránený prírodný výtvor. S travertínových studničiek vyvierajú pramene minerálnej vody, známej široko-daleko, ktoré predstavujú typ studenej kyselky.

Obec **Dolná Mičiná** - členitý pahorkatinný povrch chotára tvoria v strednej a južnej časti treťohorné usadeniny (štrky) a andezity, v severnej druhohorné vápence. Pôdy sú tu prevažne ilimerizované. V západnej časti a v severovýchodnom cípe sú dubové lesy. V chotári je studená zemitoželezitá kyselka. Mičinské travertíny (Národná prírodná pamiatka) boli vyhlásené v roku 1979 na ochranu údolnej travertínovej terasy s recentnými i fosílnymi akumuláčnymi formami travertínov (pramenitov) V území sú zastúpené travertínové kopy bochníkovitého alebo nízkokužeľovitého tvaru a morfológicky rozdielne krátery kotlovité,

studňovité, miskovité, uzavreté a mičinské s charakteristickým prevíslým valom a žliabkovitým odtokom. Najväčšia akumulácia travertínov vznikla v mladších štvrťohorách. Ich tvorba prebieha dodnes. Travertíny usadené horniny, vznikajú na miestach výveru minerálnej vody na povrch, kde je z hĺbky zeme vodou často vynášaný okrem iných minerálnych látok aj rozpustný kyslý uhličitán vápenatý. Priamo v prameni a v blízkosti jeho vyvierania z takej vody vznikajú usadeniny, známe ako travertíny, v podobe bochníkovitých vyvýšení, tzv. kôp.

V roku 1993 bol na malom parkovisku s prístreškom a odpočívadlom vyrobený informačný panel, oboznamujúci s predmetom ochrany a geologickou stavbou územia, ako aj tabuľa s charakteristikou a zložením minerálnej vody.

Výmera územia, využitie pôdy Dolná Mičiná

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celková výmera územia obce (v m²)	9 463 024	9 463 024	9 463 024	9 463 024	9 463 024	9 463 024	9 463 024
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m²)	7 057 726	7 054 419	7 045 711	7 041 406	7 039 430	7 036 698	7 033 137
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m²)	2 160 830	2 160 692	2 069 580	2 069 580	2 069 580	2 069 580	2 069 049
Poľnohospodárska pôda - záhrada	86 226	83 169	79 361	79 361	79 226	79 218	79 107
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m²)	4 810 670	4 810 558	4 896 770	4 892 465	4 890 624	4 887 900	4 884 981
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	2 405 298	2 408 605	2 417 313	2 421 618	2 423 594	2 426 326	2 429 887
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m²)	1 923 420	1 923 420	1 923 420	1 923 420	1 923 420	1 923 420	1 923 420
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m²)	62 565	62 565	70 676	70 820	70 820	70 855	70 855
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m²)	374 049	374 667	374 095	377 941	379 363	379 371	380 420
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m²)	45 264	47 953	49 122	49 437	49 991	52 680	55 192

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

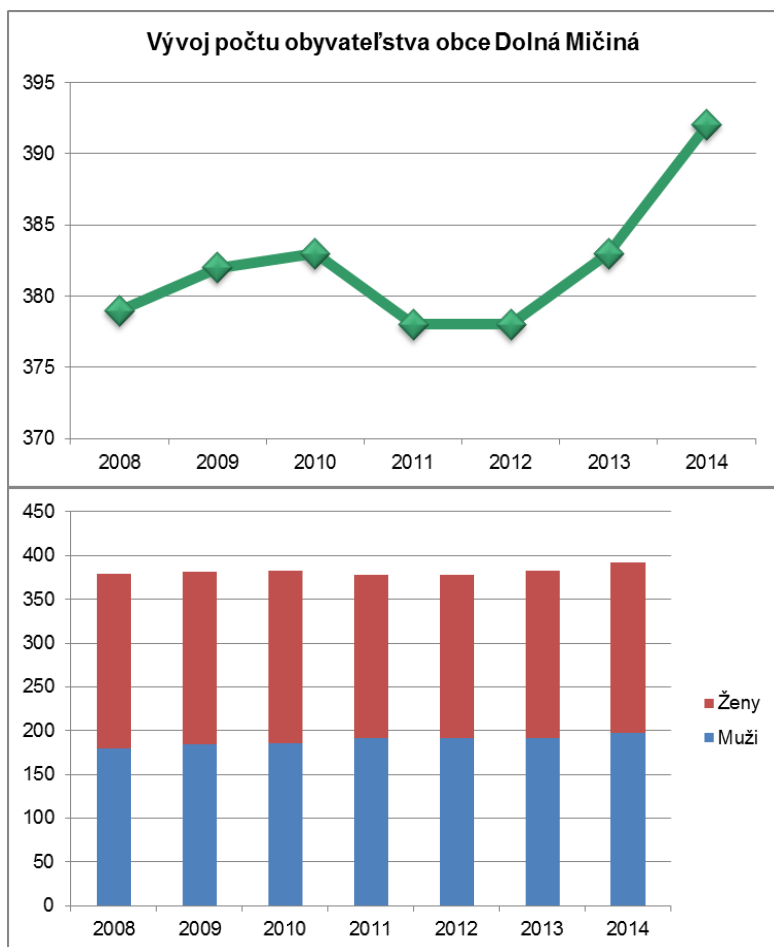
8.a.1.5 Demografia

V obci Dolná Mičiná k 31.12.2014 žilo 392 obyvateľov, z toho 195 žien a 197 mužov. Po úbytku obyvateľstva v rokoch 2011 a 2012 sa v roku 2013 dostal počet obyvateľov na úroveň predchádzajúcich rokov a v roku 2014 bol zaznamenaný mierny nárast.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	379	382	383	378	378	383	392
Muži	180	184	186	191	192	192	197
Ženy	199	198	197	187	186	191	195

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

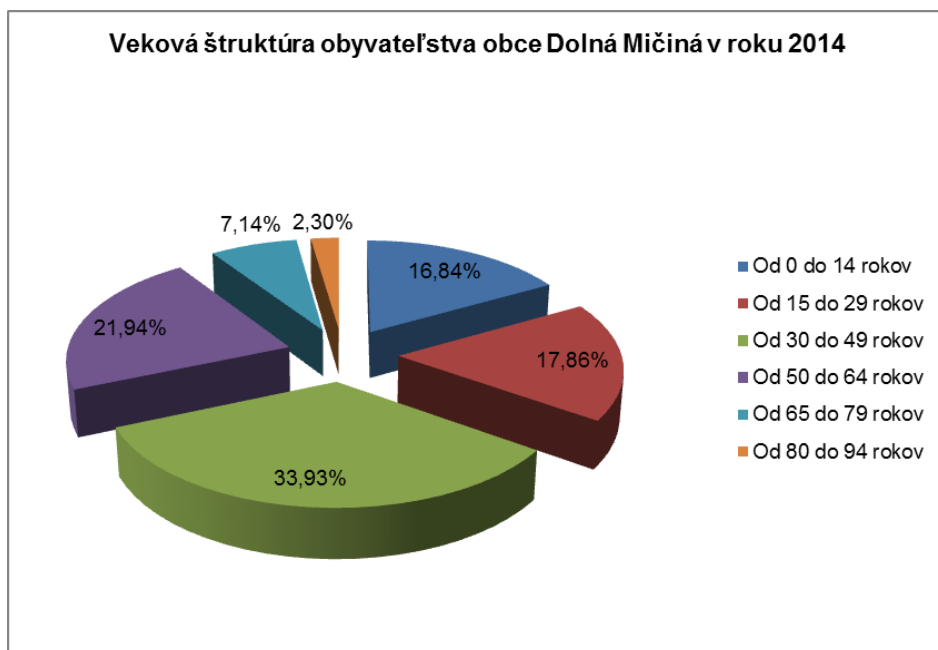

Podľa nasledujúcej tabuľky pripadá najviac obyvateľov na vekovú kategóriu od 30 do 40 rokov, potom nasleduje mládež od 15 do 30 rokov. Najmenší podiel pripadá na ekonomicky neaktívnych ľudí od 65 a viac rokov.

Vekové skupiny

	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	382	184	198	383	186	197	378	191	187	378	192	186	383	192	191	392	197	195
Od 0 do																		
14 rokov	55	30	25	56	32	24	70	41	29	68	41	27	63	37	26	66	39	27
Od 15 do																		
29 rokov	90	44	46	87	44	43	69	38	31	71	37	34	73	39	34	70	37	33
Od 30 do																		
49 rokov	129	65	64	125	61	64	125	61	64	120	61	59	126	61	65	133	66	67
Od 50 do																		
64 rokov	66	29	37	75	35	40	75	38	37	84	40	44	84	41	43	86	41	45
Od 65 do																		
79 rokov	29	14	15	27	12	15	27	10	17	24	9	15	26	10	16	28	12	16
Od 80 do																		
94 rokov	12	2	10	11	2	9	12	3	9	11	4	7	11	4	7	9	2	7

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Ako prezentuje tabuľka, najväčší migračný prírastok obyvateľstva v obci bol zaznamenaný v roku 2011 a následne v rokoch 2013 a 2014.

Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení (Osoba)	2	2	8	4	3	8
Zomretí (Osoba)	3	3	6	7	3	4
Priťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	4	11	14	11	6	14
Vystáňovaní z trvalého pobytu (Osoba)	0	9	3	8	1	9
Migračné saldo (Osoba)	4	2	11	3	5	5
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	3	1	13	0	5	9

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Hustota obyvateľstva k 31.12.2014 bola v obci Dolná Mičiná 41,44 obyvateľov/ km². Priemerná hustota obyvateľstva za obdobie od 2009 do 2014 je 40,13 obyvateľov/km², čo je pod hodnotou osídlenia Banskobystrického kraja, ktorý má hustotu k roku 2014 v priemere 69,5 obyvateľov na km².

Hustota obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hustota obyvateľstva (Osoba na kilometer štvorcový)	40,16	40,26	39,26	39,94	40,21	40,95
Rozloha (Štvorcový meter)	9463024	9463024	9463024	9463024	9463024	9463024
Stav trvale bývajúcего obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	380	381	371,5	378	380,5	387,5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Nezamestnanosť v obci Dolná Mičiná je na úrovni 10,03 % a počet nezamestnaných je za posledné roky na hranici 30 obyvateľov.

Evidovaní uchádzači o zamestnanie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	23	20	30	31	30	29
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	12	10	14	15	14	14

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Podľa údajov ostatného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011 sú dostupné údaje o obci Dolná Mičiná v nasledovných štruktúrach:

Veľkosť súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	142
1 osoba	35
2 osoby	46
3 až 5 osôb	56
3 osoby	27
4 osoby	26
5 osôb	3
6 osôb a viac	5
6 až 10 osôb	5
6 osôb	4
7 osôb	1
8 osôb	0
9 osôb	0
10 osôb	0
11 osôb a viac	0

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Typ súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	142
Nerodinné domácnosti	47
Domácnosti jednotlivcov	35
Viacčlenné domácnosti	12
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	83
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	12

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Štruktúru obyvateľstva podľa národnosti, náboženského vyznania, vzdelanosti a ekonomickej aktivity tak ako to zobrazuje sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roka 2011.

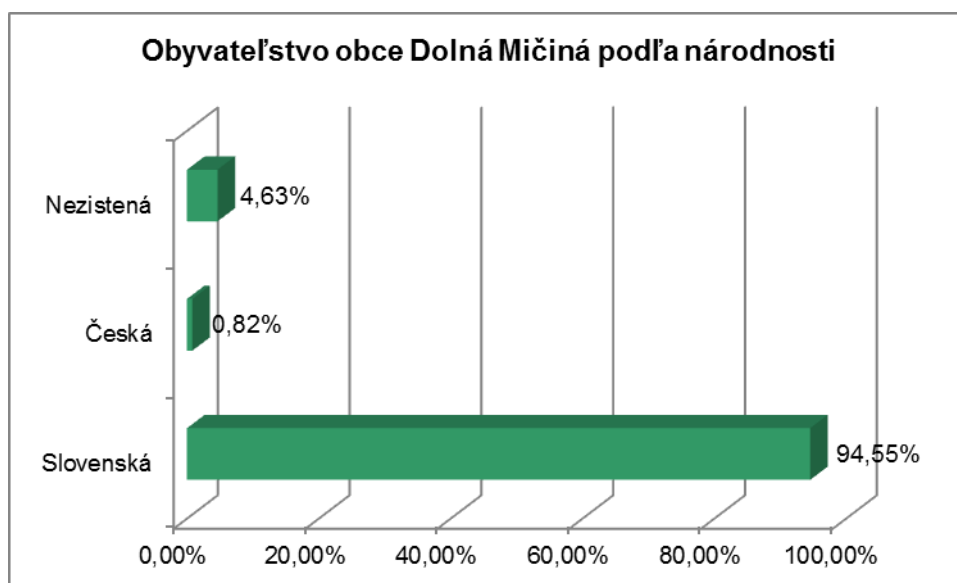

Obyvatelia obce podľa sčítania Štatistického úradu vykazujú homogénne slovenskú národnosť, pričom je vo vykázanom počte nezistený počet obyvateľov rómskej národnosti.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	175	172	347
Česká	0	3	3
Nezistená	8	9	17
Spolu	183	184	367

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

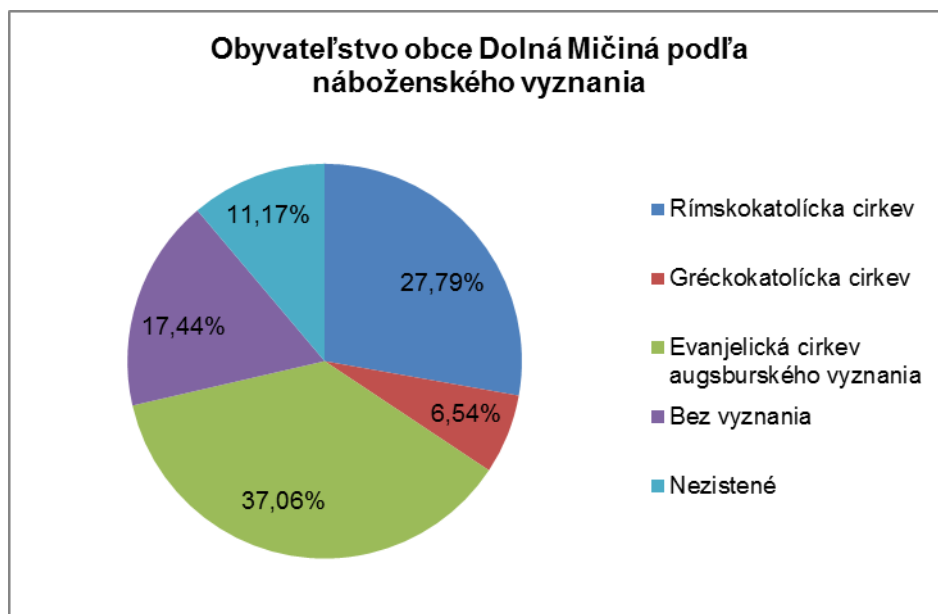

Podľa štatisticky zisťovaného vierovyznania pripadá mierne najvyšší podiel na obyvateľov evanjelického vyznania a takmer tretina obyvateľov je bez náboženského vyznania, alebo údaj neuviedla.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	44	58	102
Gréckokatolícka cirkev	9	15	24
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	67	69	136
Bez vyznania	37	27	64
Nezistené	26	15	41
Spolu	183	184	367

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

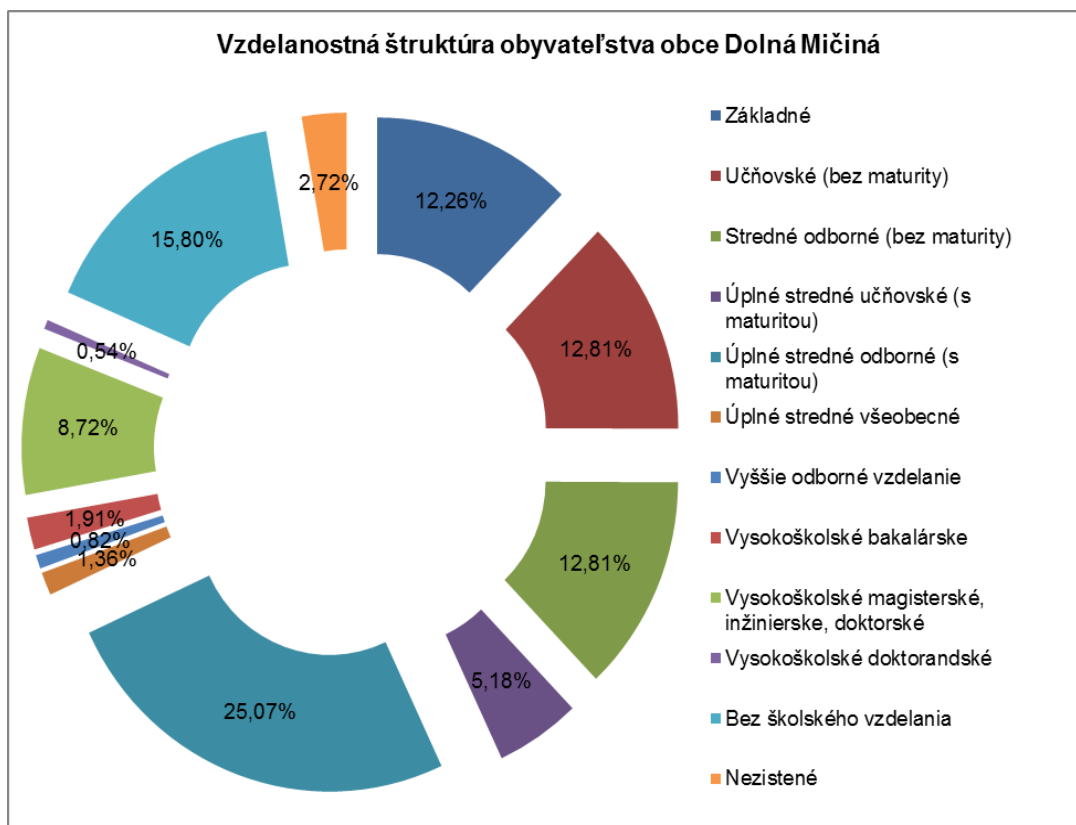

Vzdelanostná štruktúra je typická ako v podobných obciach – prevláda učňovské a stredné vzdelanie – 57%. Vysokoškolsky vzdelaných je 12% obyvateľov. 31% obyvateľov je zo základným vzdelaním a bez vzdelania.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Základné	16	29	45
Učňovské (bez maturity)	24	23	47
Stredné odborné (bez maturity)	24	23	47
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	12	7	19
Úplné stredné odborné (s maturitou)	47	45	92
Úplné stredné všeobecné	2	3	5
Vyššie odborné vzdelanie	1	2	3
Vysokoškolské bakalárske	1	6	7
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	17	15	32
Vysokoškolské doktorandské	0	2	2
Vysokoškolské spolu	18	23	41
Bez školského vzdelania	33	25	58
Nezistené	6	4	10
Úhrn	183	184	367

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia

		Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne	spolu	111	90	201
	%	55,2	44,8	100,0
	z toho			
	osoby na materskej dovolenke	0	3	3
Osoby na rodičovskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	4	4	8
	nezamestnaní	16	10	26
		1	9	10
Nepracujúci dôchodcovia		21	38	59
Ostatní nezávislí		0	1	1
Osoby závislé	spolu	45	39	84
	v tom			
	deti do 16 rokov	33	26	59
	študenti stredných škôl	8	7	15
Ostatní závislí, nezistení	študenti vysokých škôl	4	6	10
		5	7	12
Úhrn obyvateľstva		183	184	367

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča
na programové obdobie 2015-2023

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní					Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov			
15 - 19	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	0	0	0
20 - 24	muži	4	0	1	0	4	9
	ženy	3	0	1	0	3	7
	spolu	7	0	2	0	7	16
25 - 29	muži	10	0	2	0	4	16
	ženy	8	0	1	0	1	10
	spolu	18	0	3	0	5	26
30 - 34	muži	7	1	2	0	4	14
	ženy	8	0	0	0	1	9
	spolu	15	1	2	0	5	23
35 - 39	muži	12	1	3	0	0	16
	ženy	11	0	1	0	0	12
	spolu	23	1	4	0	0	28
40 - 44	muži	11	0	2	0	1	14
	ženy	10	0	2	0	2	14
	spolu	21	0	4	0	3	28
45 - 49	muži	8	2	1	0	2	13
	ženy	13	0	0	0	1	14
	spolu	21	2	1	0	3	27
50 - 54	muži	10	2	3	0	3	18
	ženy	14	0	0	0	3	17
	spolu	24	2	3	0	6	35
55 - 59	muži	8	0	1	0	1	10
	ženy	5	0	0	0	0	5
	spolu	13	0	1	0	1	15
60 - 64	muži	0	0	1	0	0	1
	ženy	0	0	0	0	1	1
	spolu	0	0	1	0	1	2
65+	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	1	0	0	0	0	1
	spolu	1	0	0	0	0	1
Úhrn	muži	70	6	16	0	19	111
	ženy	73	0	5	0	12	90
	spolu	143	6	21	0	31	201
%		71,1	3,0	10,4	0,0	15,4	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych							
Muži		-	-	-	-	-	81,0
Ženy		-	-	-	-	-	67,9
Spolu		-	-	-	-	-	74,6
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku podiel ekon. aktívnych							
		-	-	-	-	-	2,4

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

**Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia
ekonomickej činnosti**

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	6	3	9	4
Lesníctvo a ťažba dreva	0	1	1	1
Výroba nápojov	1	2	3	1
Výroba odevov	1	2	3	2
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	2	5	2
Výroba papiera a papierových výrobkov	0	1	1	1
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	2	3	3
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	0	1	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	1	2	2
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	0	1	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1	2	3	2
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	6	1	7	6
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	2	2	4	4
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	3	5	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1	4	5	5
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	0	1	1	1
Zber, úprava a dodávka vody	3	0	3	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	0	1	0
Výstavba budov	6	0	6	6
Inžinierske stavby	2	1	3	3
Špecializované stavebné práce	10	2	12	9
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	0	2	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	7	1	8	7
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	3	7	7
Pozemná doprava a doprava potrubím	7	3	10	9
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	1	2	2
Poštové služby a služby kuriérov	1	1	2	2
Ubytovanie	0	1	1	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	1	2	2
Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok	1	0	1	1
Telekomunikácie	0	1	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	1	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	1	1	0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	0	2	2	2
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	0	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	1	3	2
Reklama a prieskum trhu	1	2	3	3
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	0	2	2
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných	1	0	1	1

kancelárií a súvisiace činnosti

Bezpečnostné a pátracie služby	2	0	2	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	1	1	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	1	3	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	7	7	14	11
Vzdelávanie	1	6	7	7
Zdravotníctvo	1	14	15	15
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	1
Činnosti členských organizácií	2	1	3	3
Ostatné osobné služby	0	5	5	4
Nezistené	14	4	18	11
Spolu	111	90	201	164

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

8.a.1.6 Podnikateľský sektor v obci

Podnikateľský sektor v obci **Dolná Mičiná** je reprezentovaný spoločnosťami s ručením obmedzeným a živnostníkmi. Vo väčšinou prípadov sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorý sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci.

Názov	Adresa	Predmet činnosti
DM Transport s.r.o.	Dolná Mičiná 76 974 01 Dolná Mičiná	– nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami s celkovou hmotnosťou do 3,5 t vrátane prípojného vozidla – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – podnikanie v oblasti nakladania s iným ako nebezpečným odpadom – prípravné práce k realizácii stavby – zostavovanie dielcov alebo súčastí z dreva do finálnych produktov – montáž a demontáž kompletných stolárskych výrobkov – osadzovanie stavebno-stolárskych výrobkov (okien a dverí do drevených rámov), osadzovanie vstavaných políc, skríň – výroba komponentov z dreva (panely, laty, brvná) – údržba motorových vozidiel bez zásahu do motorickej časti vozidla
MT SPORT s.r.o.	Dolná Mičiná 105 974 01 Dolná Mičiná	– sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu – sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb – činnosť podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov – reklamné a marketingové služby – manikúra
URPIN-TOUR v.o.s.	Dolná Mičiná 8 974 01 Dolná Mičiná	– nepravidelná autobusová doprava
Miroslav Kmeť - EXPRES K+ K	Dolná Mičiná 95 974 01 Dolná Mičiná	– medzinárodná nákladná doprava
Ing. Adriana Kokavcová	Dolná Mičiná 3 974 01 Dolná Mičiná	– služby požičovní – poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu

Róbert Lazárik	Dolná Mičiná 103 974 01 Dolná Mičiná	– čistiace a upratovacie služby
Ján Valent - VÁHY V	Dolná Mičiná 12 974 01 Dolná Mičiná	– výroba, oprava a montáž váh a vážiach zariadení – technické poradenstvo v oblasti vážiach zariadení
Ing. Ján Pecník KRČMA POD STRÁŇOU	Dolná Mičiná 21 974 01 Dolná Mičiná	– krajčírské práce – konštrukcia zariadení v oblasti v oblasti strojárstva, návrhy technológií – sprostredkovateľská a obchodná činnosť mimo riadnej predajne so všetkými druhmi tovarov, okrem tovarov, na ktoré je potrebné osobitné povolenie – konzultačná a inžiniersko dodávateľská činnosť v oblasti životného prostredia – kopírovacie práce – pohostinská činnosť

8.a.1.7 Rozpočet, finančná situácia obce

V rozpočte na roky 2016, 2017 obec neuvažuje so žiadnym rastom podobne ako ostatné obce z dôvodu, že v dobe jeho spracovania neboli známe možnosti financovania rozvojových zámerov.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit
skut. 2014	0	79 304	79 304	0	70 145	70 145	+9 159
2015	0	105 574	105 574	25 000	80 574	105 574	0
2016	0	73 700	73 700	0	73 700	73 700	0
2017	0	73 700	73 700	0	73 700	73 700	0

O stave finančnej situácie a likvidite obce dáva základnú informáciu nasledovný prehľad. Likvidita obce je dobrá, miera zadĺženosti minimálna, úver obec nečerpá.

Dolná Mičiná	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 30.6.2015
finančné účty	45 637,07	54 796,46	52 687,59
pohľadávky	515,03	1 308,16	1 308,28
obežný majetok	46 152,10	56 104,62	53 995,87
vlastné imanie	209 265,97	208 324,49	219 711,90
krátkodobé záväzky	3 690,48	9 389,90	7 736,95
úvery	0,00	0,00	0,00
cudzie zdroje	14 116,98	10 423,74	10 862,60
majetok celkom	219 689,71	196 353,27	230 574,50
likvidita I.stupňa	12,37	5,84	6,81
likvidita II.stupňa	12,51	5,97	6,98
likvidita III.stupňa	12,51	5,97	6,98
miera zadĺženosti	6,43	5,31	4,71
úverová záťažnosť	-	-	-

8.a.2 Hodnotenie východiskového stavu

SWOT analýza

SWOT analýza je vyjadrením aktuálneho východiskového stavu obce k spracovaniu dokumentu Spoločný program rozvoja obcí Čerín, Dolná Mičiná, Hrochoť a Môlča.

Silné stránky	Slabé stránky
- výhodná poloha obce v blízkosti krajského mesta Banská Bystrica - komplexne dobudovaný stavebný obvod za kaštieľom, umožňujúci bývanie v peknom vidieckom prostredí a vytvárajúci predpoklad pre zlepšenie demografickej situácie v obci - na území obce sa nachádza národná kultúrna pamiatka – kaštieľ z roku 1667 - v okolí pekná príroda a unikátne Mičinské travertíny	- obec s nízkym počtom obyvateľov - nevyhovujúca technická infraštruktúra t.j. zlý stav cestnej siete, chýbajú chodníky a bezpečnostné prvky na cestách, chýbajúce parkovacie priestory, chýba kanalizácia a ČOV, poruchový stav vodovodnej siete, - havarijný stav NKP - kaštieľa - nie je k dispozícii infraštruktúra cestovného ruchu
Príležitosti	Hrozby
-využitie Európskych štrukturálnych investičných fondov na financovanie strategických zámerov obce -zlepšenie a zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami - využitie potenciálu prítiažlivého prírodného prostredia a tradičných podujatí na podporu cestovného ruchu a zvýšenie príjmov obce - zintenzívnenie propagácie tradičných podujatí obce pre podporu cestovného ruchu v obci	- neschválenie predkladaných žiadostí o poskytovanie NFP na financovanie investičných zámerov a následný nedostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu -zdĺhavé procesy schvaľovania projektov -komplikovaná administratíva projektov -podnikateľský sektor je zaťažovaný zložitou administratívou a rizikom častých legislatívnych zmien -odchod mladých ľudí za zaujímavejšími životnými podmienkami

8.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

Pozitívnym vplyvom vonkajšieho prostredia je blízkosť krajského mesta.

Situáciu obce negatívne ovplyvňujú faktory širšieho dosahu, predovšetkým nedostatok pracovných príležitostí v regióne Stredného Slovenska, zhoršujúca sa ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov, nedostatok financií na riešenie rozvoja obce.

Vývoj obcí v strednodobom horizonte budú ovplyvňovať aj faktory vonkajšieho prostredia s celoplošným dopadom, ako sú

- sociologické faktory: demografické zmeny v prospech starnutia populácie, migrácia obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia, stresový životný štýl, zneužívanie alkoholu a drog u detí;
- vývoj techniky;
- ekonomické faktory: dozvuky ekonomickej krízy po roku 2008, ktorá sa dotkla všetkých oblastí života, najviac obyvateľov;
- environmentálne faktory, zmena klímy, negatívne zmeny následkom ľudskej činnosti;
- politické faktory, prístup vyšších orgánov riadenia k obciam, legislatívne pomery, vymožitelnosť práva, všadeprítomná korupcia, stav podnikateľského prostredia

8.b Strategická časť

8.b.1 Stratégia rozvoja obce r.2015

Obec v roku 2015 v rámci svojej rozvojovej stratégie vybudovala z vlastných zdrojov športové ihrisko spolu s detským ihriskom.

8.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

Vízia:

Obec bude v roku 2023 miestom s vybudovanou technickou a turistickou infraštruktúrou, s dobrým bývaním a zaujímavým prostredím pre turizmus.

Dotazník členil respondentov podľa veku, pohlavia a statusu.

Podľa statusu respondentov je štruktúra nasledovná:

- žiak ZŠ – 2 respondenti,
- študent – 3 respondenti,
- zamestnanec – 15 respondentov,
- podnikateľ – 4 respondenti,
- nezamestnaní – 0 respondentov,
- dôchodca – 9 respondentov,
- slobodné povolanie – 0 respondentov.

Za zachovanie a obnovu kaštieľa a jeho okolia sa vyslovili všetky vekové kategórie.

Mladšia generácia obyvateľstva obce postráda futbalové ihrisko a detské ihrisko. Veľký počet respondentov sa vyjadrilo za obnovu a zlepšenie komunikácií, chodníkov a autobusovej zastávky v obci.

Všetky vekové kategórie sa jednoznačne zamerali na odstránenie bývalého poľnohospodárskeho družstva, prípadne obnovu jeho bývalého areálu na moderný chov, oddychovú zónu a pod.

Názory občanov na stratégiu obce detailne:

zachovať	vek 7- 15	M	Ž	vek 16- 30	M	Ž	vek 31- 50	M	Ž	vek 50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
kaštieľ	1	1		3	1	2	6	1	5	4	2	2	2	1	1	16
zvonica										2	1	1				2
travertíny	1	1														1
krčma				1	1		1		1							2
pamätník M. Laluhovi							2		2							2
hasiči, Deň zeme, MDD, Mikuláš, ples, zabíjačka, divadlo							5	2	3	2	1	1	1		1	8
knižnicu + rozšíriť							1	1		1		1				2
vybudovať, obnoviť, zlepšiť	vek 7- 15	M	Ž	vek 16- 30	M	Ž	vek 31- 50	M	Ž	vek 50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
ihrisko futb., pre deti	2	2		2	1	1	5	2	3							9
obnoviť kaštieľ + okolie	1	1		2	2		6	3	3	1		1	1		1	11
obnoviť areál družstva (moderný chov, oddych. zóna, diskotéky)							3	1	2				1		1	4
obchod (býv. Jednota)	1	1		1	1		4		4	1		1	2	1	1	9
verejné osvetlenie	1	1					2	1	1	1	1					4
podujatia pre deti aj dospelých				2		2	7		7	2	1	1				11
výsadba a úprava zelene, kosenie				1		1	4	2	2							5
čistenie potoka/odstrániť zápach				4	1	3	5	2	3	2	1	1				11
posilňovňa				1		1										1
škôlka				1		1	1	1		1		1				3
cesty, chodníky, zastávky				1		1	10		10	7	3	4				18
vybudovať parkovisko pri cintor.				1	1								2	1	1	3
oplotenie cintorína							1	1		3	2	1				4

pritiahnúť podnikateľov				1	1											1
vybudovať kanalizáciu							4	1	3	1		1				5
zlepšiť informovanosť na www stránke obce							3	1	2							3
skultúrniť mič. prameň							2		2							2
obecný rozhlas							1	1		1	1					2
námestie-rekonštr. skultúrnenie							1	1								1
zriadiť miesto na sep. odpad							1	1		3	1	2				4
zrušiť, odstrániť	vek 7-15	M	Ž	vek 16-30	M	Ž	vek 31-50	M	Ž	vek 50-65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
družstvo	1	1		4	4		8	4	4	6	2	4	2	1	1	21
smetiská				2	1	1										2
zábrany na ceste k lesu				1	1					1		1				2
čierne stavby				1	1		2	1	1							3
okolie kaštieľa vyčistiť							1		1							1

8.c Programová časť

8.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

Obec bude v nasledujúcich obdobiach - v strednodobom horizonte do roku 2023 realizovať svoje rozvojové zámery hlavne prostredníctvom operačných programov: Program rozvoja vidieka, OP Ľudské zdroje. Na aktivitách smerujúcich k rozvoju obce sa budú podieľať aj vlastné zdroje obce.

- 1. Operačný program PRV**
Opatrenie MO 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....

Opis typu operácie: rekonštrukcia vodovodu
Názov projektu: **Rekonštrukcia vodovodu Dolná Mičiná**
Realizácia: 2016 (200 000)
- 2. Operačný program Ľudské zdroje (alternatívne PRV, opatrenie 7, podopatrenie 7.2)**
Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít
Inv. priorita 6.1 Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunít v mestských a vidieckych oblastiach

Špec. cieľ 6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry
Názov projektu: **Vybudovanie kanalizácie a ČOV Dolná Mičiná**
Realizácia: 2016, 2017, 2018 (3 500 000)

3. Operačný program Ľudské zdroje

Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít
Inv. priorita 6.1 Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie komunít v mestských a vidieckych oblastiach
Špec. cieľ 6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry
Názov projektu: **Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií a chodníkov Dolná Mičiná**
Realizácia: 2019 (350 000)

4. Operačný program PRV

Opatrenie č.7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....
Opis typu operácie: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev
Názov projektu: **Rekonštrukcia autobusových zastávok a vybudovanie bezpečnostných prvkov Dolná Mičiná**
Realizácia: 2019 (30 000)

5. Operačný program PRV

Opatrenie č.7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....
Opis typu operácie: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev
Názov projektu: **Úprava verejného priestranstva Dolná Mičiná**
Realizácia: 2020 (80 000)

6. Operačný program PRV,

Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Opis typu operácie: investície, ktoré súvisia s vytvorením, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých miest vrátane príslušnej infraštruktúry...
Názov projektu: **Revitalizácia priestoru prírodnej atrakcie Mičinské travertíny a minerálne pramene – spoločný program obcí Čerín a Dolná Mičiná**
Realizácia: 2020 (10 000)

7. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
- Opis typu operácie: investície, ktoré súvisia s vytvorením, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých miest vrátane príslušnej infraštruktúry...
- Názov projektu: **Vybudovanie cykloturistických chodníkov – spoločný program obcí Dolná Mičiná, Čerín a Môlča**
- Realizácia: 2021, 2022 (30 000)
-
8. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
- Opis typu operácie: investície, ktoré súvisia s vytvorením, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých miest vrátane príslušnej infraštruktúry...
- Názov projektu: **Vytvorenie pamätnej miestnosti významného slovenského maliara Milana Láluhu**
- Realizácia: 2023 (20 000)

Dominantou obce, avšak v havarijnom stave je renesančný kaštieľ. Problémom je, že tento objekt vlastní zahraničná súkromná osoba. Pre podporu cestovného ruchu a potrebu zachovania kultúrneho dedičstva by bolo potrebné tento problém riešiť a vstúpiť do rokovania s vlastníkom.

8.d Finančná časť

8.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného programu rozvoja obce

Plán financovania investičných zámerov obce je jednou z možností vývoja tvorby a použitia zdrojov ich krytia, z ktorej vyplýva aj potreba čerpania úveru na financovanie spoluúčasti obce na projekty z OP LŽ. Situácia sa môže vyvíjať aj variantne podľa možností financovania výstavby kanalizácie a ČOV, vybudovania chodníkov a rekonštrukcia miestnych komunikácií, ale aj ďalších časových a zdrojových zmien. Preto je potrebná aktualizácia – v tomto štádiu spracovania dokumentu má anticipácia konkrétneho vývoja charakter prognózy.

Rok	Vlastné zdroje	Dotácie			Dotácie spolu	Úver	Zdroje spolu
		PRV	OPLZ	Iné			
2016	35 000	200 000	665 000	-	865 000	7 550	907 550
2017	70 000	-	1 330 000	-	1 330 000	39 900	1 439 900
2018	70 000	-	1 330 000	-	1 330 000	37 100	1 437 100
2019	19 500	30 000	332 500	-	362 500	-	382 000
2020	-	90 000	-	-	90 000	-	90 000
2021	-	15 000	-	-	15 000	-	15 000
2022	-	15 000	-	-	15 000	-	15 000
2023	-	20 000	-	-	20 000	-	20 000
Spolu	194 500	370 000	3 657 500	-	4 027 500	84 550	4 306 550

Podľa programového zaradenia a indikatívneho finančného plánu v jednotlivých rokoch programového obdobia sú rozvojové zámery obce radené nasledovne:

- 2016** - ako prvý projekt programového obdobia je zaradený projekt rekonštrukcie vodovodu s odhadnutým RN 200 000 € z Programu rozvoja vidieka
- životné prostredie a zdravie života občanov obce ohrozuje absencia kanalizácie a ČOV . Obec má početné rómske obyvateľstvo, preto je financovanie tohto projektu zaradené do OP Ľudské zdroje. RN je cca 3 500 000 €. V roku 2016 sa ráta s realizáciou 20% z RN t.j. 700 000 €, NFP 665 000 €, vlastné zdroje obce 35 000 €
- 2017** - projekt vybudovania kanalizácie a ČOV – pokračovanie , preinvestovať sa plánuje 1 400 000 €, NFP 1 330 000 €, vlastné zdroje obce 70 000 €
- 2018** - pokračovanie a ukončenie projektu vybudovania kanalizácie a ČOV - preinvestovať sa plánuje 1 400 000 €, NFP 1 330 000 €, vlastné zdroje obce 70 000 €
- 2019** - ďalším akútnym problémom obce je potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií výstavba chodníkov. Je potrebné nadviazať na výstavbu kanalizácie a realizovať uvedený projekt s podporou programu OP ĽZ. RN tohto projektu je cca 350 000 €, NFP z 332 500 €, vlastné zdroje obce 19 500 €
- z Programu rozvoja vidieka je potrebné zabezpečiť realizáciu vybudovania bezpečnostných prvkov hlavne na cestných komunikáciách. RN 30 000 €
- 2020** - projekt úpravy verejného priestranstva z Programu rozvoja vidieka, RN 80 000 € - NFP
- spoločný projekt s obcou Čerín Revitalizácia priestoru prírodnej atrakcie Mičinské travertíny a minerálne pramene – podiel obce Dolná Mičiná na RN 10 000 € z Programu rozvoja vidieka
- 2021** - Vybudovanie cykloturistických chodníkov – spoločný program obcí Dolná Mičiná Čerín a Môlča z Programu rozvoja vidieka – RN 30 000 €, v roku 2021 realizovaná 1. časť – 15 000 €
- 2022** - 2. časť projektu cykloturistických chodníkov – 15 000 €

2023 - Vytvorenie pamätnej miestnosti významného slovenského maliara Milana Laluha
Projekt financovaný z programu rozvoja vidieka RN 20 000 €

8.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

Model financovania jednotlivých zámerov obce v prepojení na rozpočet obce je tiež priamo prepojený na indikatívny finančný plán. Na vlastné zdroje obce je náročný Projekt kanalizácie a ČOV a projekt rekonštrukcie miestnych komunikácií, kde bude nutná spoluúčasť obce. To vyvoláva potrebu čerpania dlhodobého investičného úveru. Trvalá udržateľnosť programu pri zachovaní trendu príjmov aj v prípade schválenia rozvojových zámerov obce zo strany poskytovateľov je reálna.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit	Kumulatívny zostatok
skut. 2014	0	79 304	79 304	0	70 145	70 145	+9 159	
2015	0	105 574	105 574	25 000	80 574	105 574	0	
2016	865 000	110 850	975 850	900 000	83 400	983 400	-7 550	-7 550
2017	1 330 000	116 400	1 446 400	1 400 000	86 300	1 486 300	-39 900	-47 450
2018	1 330 000	122 200	1 452 200	1 400 000	89 300	1 489 300	-37 100	-84 550
2019	362 500	128 300	490 800	382 000	92 500	474 500	+16 300	-68 250
2020	90 000	134 700	224 700	90 000	95 700	185 700	+39 000	-29 250
2021	15 000	141 400	156 400	15 000	99 900	114 900	+39 500	+10 250
2022	15 000	148 500	163 500	15 000	102 600	117 600	+45 900	+56 150
2023	20 000	156 000	176 000	20 000	106 200	126 200	+49 800	+105 950

8.e Realizačná časť

8.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Organizačné opatrenia na zabezpečenie efektívnej realizácie a hodnotenia Programu rozvoja obce je potrebné záväzne zabezpečiť uzneseniami zastupiteľstva:

- zriadiť Radu rozvoja obce, ktorá zabezpečuje realizáciu Programu rozvoja obce, ktorá navrhuje a riadi procesy podporujúce stratégiu, definovanú v Programe rozvoja obce tak, aby zabezpečované činnosti boli koordinovane zvládané.
- Rada rozvoja obce vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu rozvoja obce. Rada rozvoja obce spracuje akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, ktorý bude prílohou programu rozvoja obce,

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

- Rada rozvoja obce určí koordinátora procesu realizácie strategických zámerov obce,
- stanoviť každoročný termín hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce za účasti občanov obce a zabezpečiť jeho primerané zverejnenie,
- zabezpečiť aktualizáciu relevantných častí Programu rozvoja obce podľa potreby
- stanoviť spôsob zverejnenia každoročných hodnotení.

ZÁVER

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča bol spracovaný externým spracovateľom TERRA GRATA, nezisková organizácia, v obci Dolná Mičiná v spolupráci s riadiacim tímom pozostávajúcím z jeho predsedu – Ota Hudeca, starostu obce a členov zastupiteľstva obce. Aktívne na jeho vytvorení spolupracovali tiež partneri – občianske združenia prostredníctvom svojich zástupcov.

Vytvorený dokument bude prístupný občanom obce v listinnej podobe na obecnom úrade, o čom bude verejnosť informovaná na vývesnej tabuli a v obecnom rozhlase. Dokument bude prístupný aj na webovom sídle obce www.dolnamicina.sk

Schválenie PRO	
Dokument	– Názov: Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023
Spracovanie	– Forma spracovania: dodávateľsky – Obdobie spracovania: jún – október 2015 – Riadiaci tím - pracovná skupina – počet skupín: 1, počet členov zo strany obce: 6, počet stretnutí: 5 – Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: áno, dotazníky, webstránka
Prerokovanie	– Prerokovanie v orgánoch samosprávy: áno – Verejné pripomienkovanie: áno
Schválenie	– Uznesenie zastupiteľstva: obecné zastupiteľstvo obce Dolná Mičiná na svojom zasadnutí dňaschvaľuje Spoločný program obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023

9. OBEC MÔLČA

9.a Analytická časť

9.a.1 Kompletná analýza vnútorného prostredia

9.a.1.1 Základná charakteristika obce

Obec **Môlča** leží vo veľmi peknej a malebnej prírodnej krajine, v bezprostrednom zázemí krajského mesta Banská Bystrica. Veľkosťou katastrálneho územia i počtom obyvateľov patrí k malým sídlam Slovenskej republiky. Napriek tomu ide o obec zaujímavú z hľadiska národopisného, s donedávna zachovanými drevenými stavbami, odevom a tradičným spôsobom života, charakteristickým pre bývanie a hospodárenie v kopcovitej horskej krajine.

Dominantou obce **Môlča** bol v minulosti zrubový ľudový dom a hospodárska budova, ktorý bol postavený v roku 1826. V roku 1953 sa v malej jaskyni našlo 516 kusov mincí razených po roku 1706.

Obec je pamiatková rezervácia ľudovej architektúry. Pozoruhodná je návšteva Môlčanského krasu a zaujímavá turistická trasa vedúca do Poníku. V roku 1987 sa v obci konali Majstrovstvá Európy v autokrose.

Donedávna boli všetky časti Môlče obývané trvalo usídlenými obyvateľmi, dnes je napríklad v malebnej časti Malá Môlča päť domov a chata, ktoré využívajú chalupári.

Obec v smere MHD z Banskej Bystrice pôsobí kompaktným dojmom. Začína ju osada Rómov, na ktorú nadväzuje záhradkárská časť s novo-postavenými chatkami. Tesnou dolinou prechádzame popri bývalom roľníckom družstve. Obec sa rozširuje iba v svojom závere, kde sa nachádzajú kultúrny dom s obecným domom, súkromné domy a pohostinstvo s obchodom.

Obecný úrad

9.a.1.2 História obce

Obec **Môlča** patrí medzi relatívne novšie sídelné jednotky Stredného Slovenska. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1424 pod názvom Mocha. Neskôr sa názov obce menil na Molcze (1441), Mulcze (1507), Kys Molche (1563), Muolča (1808), Môlča (1920), Molča (1927) – maďarsky Zólyommócsa. Obec bola pomenovaná podľa potoka pod názvom Molchapotok, okolo ktorého sa začala budovať prvotná sídelná štruktúra.

Obec bola založená okolo 1300 na území komesa Miku, syna Radunovho. Okrem 1424 a 1441, keď sa Môlča uvádza ako majetok Ľupčianskeho panstva, patrila zemanom z Mičínnej. Rozšírením obce koncom 15. storočia vznikli osady Dolná Môlča, Horná Môlča a Prostredná Môlča. V roku 1828 mala obec 66 domov a 392 obyvateľov.

Základným zdrojom obživy obyvateľstva Môlče v stredoveku bolo poľnohospodárstvo (koniec 18. stor.). V 1. polovici 19. storočia sa zaoberali obchodom s dobytkom a ošípanými z Poľska a Dolniakov. Začiatkom 20. storočia prevládalo poľnohospodárstvo a obchod s dobytkom. Pri prechode frontu v marci 1945 tu zhorelo 12 domov aj s hospodárskymi budovami.

9.a.1.3 Kultúra a tradície obce

Obec **Môlča** patrí medzi málo významné obce - z hľadiska kultúrno-historického sa jej meno a poloha nevyskytuje takmer v žiadnom z viacpočetných sprievodcov po okolí Banskej Bystrice. Napriek tomu išlo o obec zaujímavú z hľadiska kultúrnej aktivity a zachovania hudobno-tanečnej kultúry. V minulosti mala obec svoju muziku. V obci je aktívny jeden tanečno-spevácky súbor, ako aj rómska hudobná skupina. Až do súčasnosti sa uchovali a tradujú kultúrne zvyky spojené s cirkevnými tradíciami. V minulom storočí bolo v obci činné ochotnícke divadlo. V obci pôsobil aj Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý organizoval v letnom období cvičenia a usporadúval jeden - dvakrát do roka zábavy.

9.a.1.4 Geografické a prírodné pomery obce

Obec **Môlča** má rozlohu 939 ha. Celé katastrálne územie Môlče patrí do južnej časti Bystrickej vrchoviny, ktorá je súčasťou Zvolenskej kotliny patriacej do geomorfologického celku Slovenské stredohorie. Môlča leží v prírodnom amfiteátri, ktorého os tvorí Môlčiansky potok, asi 5 km juhovýchodne od Banskej Bystrice. Prírodnú hranicu katastrálneho územia tvorí kontinuálna horská obruba uvedeného amfiteátra, s najvyšším bodom na severozápadnom okraji chotára, na zalesnenej vyvýšenine Stará kopa (713 m n. m.).

V doline potoka Malá Môlča sa nachádza ešte rovnomenná miestna časť Malá Môlča. Na severnom okraji chotára v doline Môlčianskeho potoka, pod miestnou časťou Dolná Môlča, sa nachádza rímska osada.

Medzi najnižším bodom chotára, v koryte Môlčianskeho potoka (375 m n. m.) a najvyšším na výšine Stará kopa (713 m n. m.), je výškový rozdiel 338 m. Táto výšková diferenciacia našla svoj odraz aj v štruktúre krajiny.

V chotári Môlče sú rozšírené prevažne hlinité, menej piesočnato – hlinité pôdy, bez skeletu alebo len s malým množstvom úlomkov hornín. Pred zásahom človeka do pôvodnej prírodnej krajiny zaberá celú plochu chotára les. Po príchode človeka do prírodného amfiteátra Môlčianskeho potoka vytvoril kľčovaním lesa polia, lúky a pasienky.

Živočíšstvo v chotári Môlče patrí druhovým zložením k spoločenstvám lesov, polí a lúk a k spoločenstvám ľudských sídlisk. Les je domovom veľkého množstva živočíchov, najmä vtákov. K lesu neodmysliteľne patrí srnčia, jelenia a diviacia zver, líška a veverica.

Výmera územia, využitie pôdy Môlča

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celková výmera územia obce (v m2)	9 393 346	9 393 346	9 393 346	9 393 346	9 393 346	9 393 346	9 393 346
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m2)	5 965 539	5 965 532	5 965 432	5 965 395	5 965 395	5 965 265	5 965 084
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m2)	518 686	518 686	518 686	518 686	518 686	518 686	518 686
Poľnohospodárska pôda - záhrada	58 216	58 209	59 566	59 566	59 566	59 436	59 323
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	3 427 807	3 427 814	3 427 914	3 427 951	3 427 951	3 428 081	3 428 262
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m2)	3 008 622	3 008 622	3 008 622	3 008 622	3 008 622	3 008 622	3 008 622
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m2)	19 455	19 455	19 455	19 455	19 455	19 455	19 455
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m2)	217 743	217 750	218 303	218 340	218 356	218 486	218 667
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m2)	181 987	181 987	181 534	181 534	181 518	181 518	181 518

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

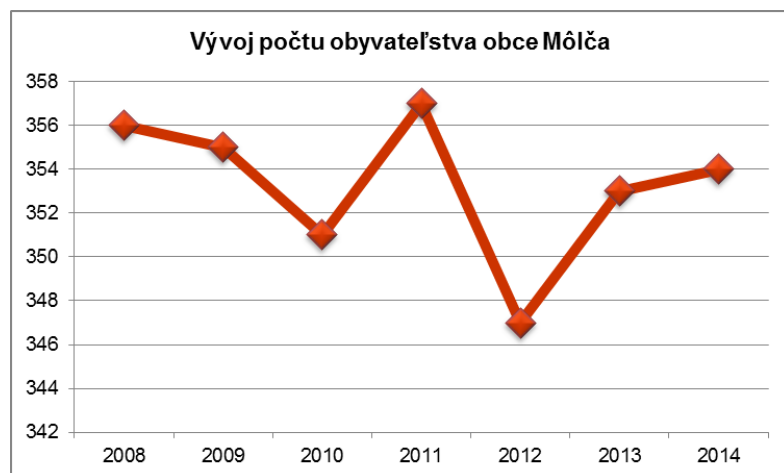
9.a.1.5 Demografia

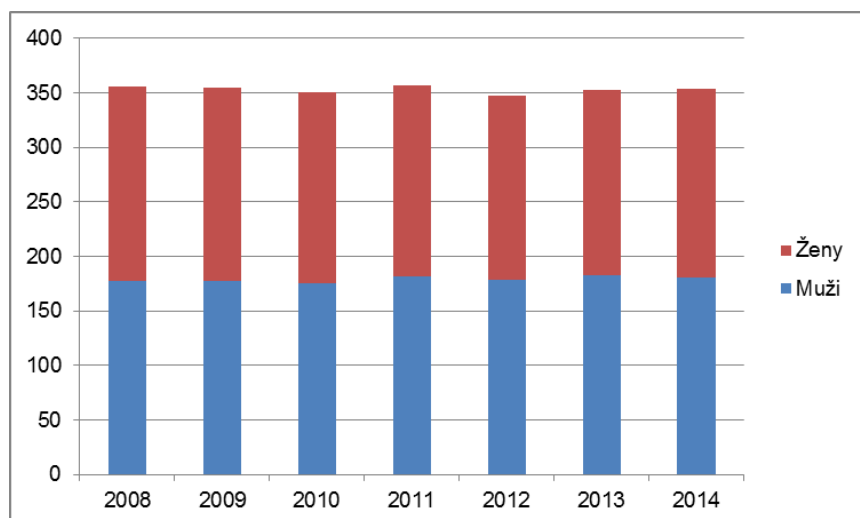
K 31.12.2014 žilo v obci Môlča spolu 354 obyvateľov, z toho 173 žien a 181 mužov. Najväčší pokles počtu obyvateľov nastal v roku 2012, kedy klesol pod hranicu 350 obyvateľov.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia (Osoba)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	356	355	351	357	347	353	354
Muži	177	178	175	182	179	183	181
Ženy	179	177	176	175	168	170	173

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

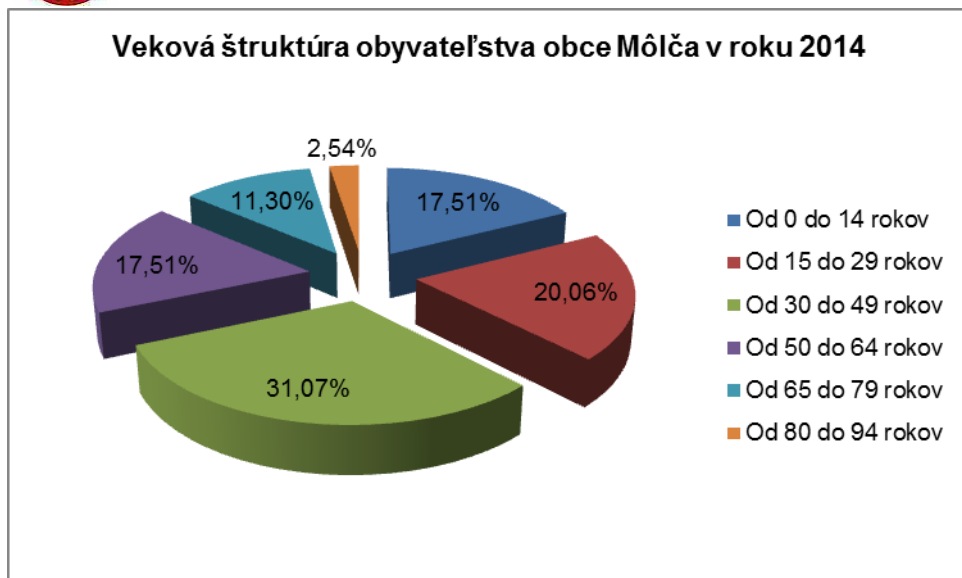

Najpočetnejšou vekovou skupinou je skupina obyvateľov v produktívnom veku od 30 do 49 rokov, pri porovnaní skupín od 0 do 14 rokov (predproduktívny vek) a poproduktívny vek podľa tabuľky, vidíme nárast osôb v predproduktívnom veku.

Vekové skupiny

	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	355	178	177	351	175	176	357	182	175	347	179	168	353	183	170	354	181	173
Od 0 do																		
14 rokov	65	37	28	63	36	27	68	38	30	59	32	27	61	33	28	62	32	30
Od 15 do																		
29 rokov	77	39	38	72	38	34	69	41	28	74	46	28	74	47	27	71	44	27
Od 30 do																		
49 rokov	109	54	55	112	55	57	113	55	58	108	55	53	106	53	53	110	56	54
Od 50 do																		
64 rokov	60	28	32	61	27	34	62	30	32	60	27	33	66	30	36	62	29	33
Od 65 do																		
79 rokov	35	17	18	33	15	18	36	15	21	40	16	24	39	17	22	40	16	24
Od 80 do																		
94 rokov	9	3	6	10	4	6	9	3	6	6	3	3	7	3	4	9	4	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Prírodný prírastok a saldo migrácie nadobúdajú z dlhodobého hľadiska záporné hodnoty. Po roku 2012 sa situácia zlepšila a najväčší prírastok, ako aj migračné saldo dosiahla obec Môlča v roku 2013. V roku 2014 tieto údaje klesli, ale zostali na kladných hodnotách.

Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení (Osoba)	3	3	4	4	2	2
Zomretí (Osoba)	3	3	4	6	3	3
Priťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	4	4	7	0	7	3
Vystáňovaní z trvalého pobytu (Osoba)	5	8	5	8	0	1
Migračné saldo (Osoba)	-1	-4	2	-8	7	2
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	-1	-4	2	-10	6	1

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Hustota obyvateľstva k 31.12.2014 bola v obci Môlča 37,7 obyvateľov/ km². Priemerná hustota obyvateľstva za obdobie od 2009 do 2014 je 37,60 obyvateľov/km². Môlča, ako aj ostatné obce v tomto regióne má priemernú hustotu osídlenia pod priemerom Banskobystrického kraja, ktorý je v celoslovenskom priemere najredšie osídlený.

Hustota obyvateľstva

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hustota obyvateľstva (Osoba na kilometer štvorcový)	37,79	37,58	37,9	37,47	37,26	37,63
Rozloha (Štvorcový meter)	9393346	9393346	9393346	9393346	9393346	9393346
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.) (Osoba)	355	353	356	352	350	353,5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Aktuálna miera nezamestnanosti v obci Môlča je 16,87 % (k 31.12.2014), čo je najvyššia miera v porovnaní s ostatnými vyššie uvedenými obcami. Počet evidovaných

uchádzačov o zamestnanie výrazne klesol v roku 2013, kedy boli evidovaní len 2 uchádzači, v ostatných rokoch sa počet evidovaných uchádzačov pohyboval okolo 40 a viac uchádzačov. Najväčší podiel na nezamestnanosti v obci v sledovanom období pripadal na obyvateľov rómskej národnosti.

Evidovaní uchádzači o zamestnanie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	41	46	40	45	2	41
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	24	28	20	25	2	25

Zdroj: Štatistický úrad SR, databázy, DATA cube

Podľa údajov ostatného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011 sú dostupné údaje o obci Môlča v nasledovných štruktúrach:

Veľkosť súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	116
1 osoba	21
2 osoby	32
3 až 5 osôb	53
3 osoby	19
4 osoby	20
5 osôb	14
6 osôb a viac	10
6 až 10 osôb	9
6 osôb	4
7 osôb	2
8 osôb	2
9 osôb	0
10 osôb	1
11 osôb a viac	1

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Typ súkromnej domácnosti

	2011
Spolu	116
Nerodinné domácnosti	30
Domácnosti jednotlivcov	21
Viacčlenné domácnosti	9
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	63
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	23

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov

2011

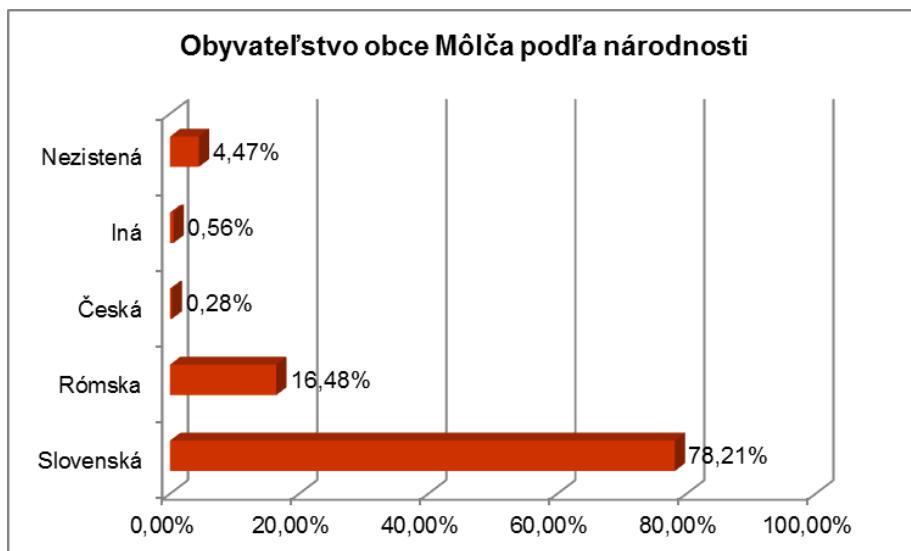
Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti, náboženského vyznania, vzdelanosti a ekonomickej aktivity tak ako to zobrazuje sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roka 2011:

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	143	137	280
Rómska	28	31	59
Česká	1	0	1
Iná	1	1	2
Nezistená	10	6	16
Spolu	183	175	358

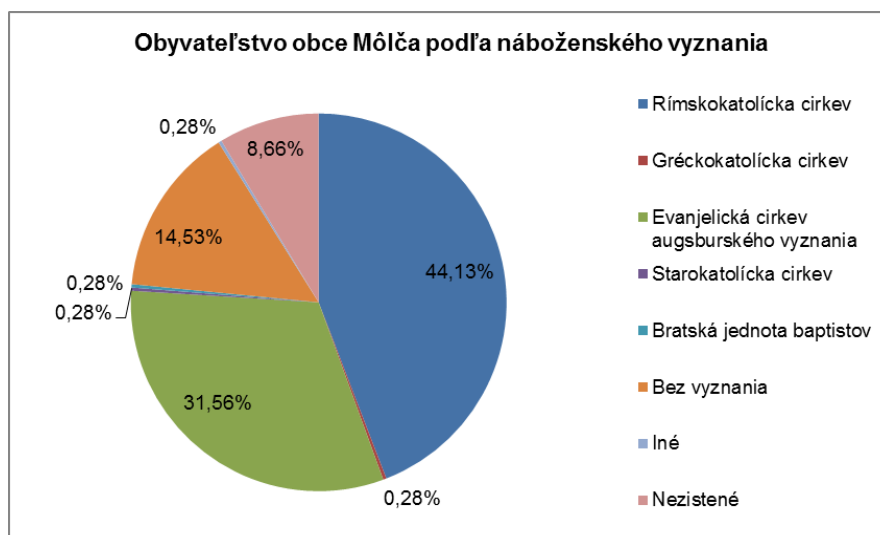
Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	80	78	158
Gréckokatolícka cirkev	1	0	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	53	60	113
Starokatolícka cirkev	0	1	1
Bratská jednota baptistov	0	1	1
Bez vyznania	32	20	52
Iné	1	0	1
Nezistené	16	15	31
Spolu	183	175	358

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov 2011

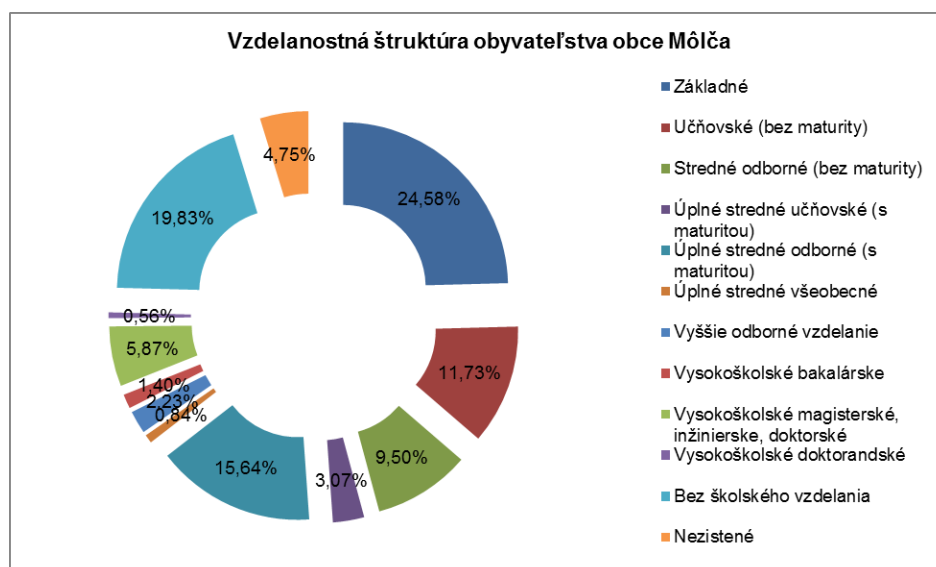

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Základné	40	48	88
Učňovské (bez maturity)	25	17	42
Stredné odborné (bez maturity)	21	13	34
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	7	4	11
Úplné stredné odborné (s maturitou)	24	32	56
Úplné stredné všeobecné	1	2	3
Vyššie odborné vzdelanie	2	6	8
Vysokoškolské bakalárske	1	4	5
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	14	7	21
Vysokoškolské doktorandské	0	2	2
Vysokoškolské spolu	15	13	28
Bez školského vzdelania	41	30	71
Nezistené	7	10	17
Úhrn	183	175	358

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov

2011

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia

			Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicke aktívne	spolu		87	82	169
	%		51,5	48,5	100,0
	z toho	osoby na materskej dovolenke	0	2	2
		pracujúci dôchodcovia	2	1	3
		nezamestnaní	23	27	50
Osoby na rodičovskej dovolenke			0	4	4
Nepracujúci dôchodcovia			29	43	72
Ostatní nezávislí			1	3	4
Osoby závislé	spolu		60	36	96
	v tom	deti do 16 rokov	42	30	72
		študenti stredných škôl	16	5	21
		študenti vysokých škôl	2	1	3
Ostatní závislí, nezistení			6	7	13
Úhrn obyvateľstva			183	175	358

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov

2011

Obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní				Ekonomicky aktívni spolu	
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov			
15 - 19	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	3	3
	spolu	0	0	0	0	3	3
20 - 24	muži	6	0	0	0	3	9
	ženy	3	0	0	0	4	7
	spolu	9	0	0	0	7	16
25 - 29	muži	7	0	0	0	1	8
	ženy	4	0	0	0	2	6
	spolu	11	0	0	0	3	14
30 - 34	muži	7	0	2	0	1	10
	ženy	8	0	2	0	1	11
	spolu	15	0	4	0	2	21
35 - 39	muži	10	0	2	0	3	15
	ženy	11	0	1	0	2	14
	spolu	21	0	3	0	5	29
40 - 44	muži	8	1	1	0	3	13
	ženy	10	1	1	0	3	15
	spolu	18	2	2	0	6	28
45 - 49	muži	6	2	1	0	1	10
	ženy	6	0	1	0	3	10
	spolu	12	2	2	0	4	20
50 - 54	muži	6	1	1	0	4	12
	ženy	3	0	1	0	3	7
	spolu	9	1	2	0	7	19
55 - 59	muži	3	0	3	0	0	6
	ženy	6	0	1	0	0	7
	spolu	9	0	4	0	0	13

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

60 - 64	muži	2	1	0	0	1	4
	ženy	1	0	0	0	1	2
	spolu	3	1	0	0	2	6
65+	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	0	0	0
Úhrn	muži	55	5	10	0	17	87
	ženy	52	1	7	0	22	82
	spolu	107	6	17	0	39	169
%		63,3	3,6	10,1	0,0	23,1	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku							
podiel ekonomicky aktívnych							
Muži		-	-	-	-	-	70,7
Ženy		-	-	-	-	-	68,9
Spolu		-	-	-	-	-	69,8
Z obyvateľstva v poproduktívnom veku		-	-	-	-	-	0
podiel ekonomicky aktívnych		-	-	-	-	-	0

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov
2011

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			z toho dochádza do zamestnania
	muži	ženy	spolu	
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	3	4	7	5
Lesníctvo a ťažba dreva	1	0	1	1
Výroba potravín	1	0	1	0
Výroba textilu	0	1	1	0
Výroba odevov	1	3	4	3
Výroba kože a kožených výrobkov	0	1	1	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	4	2	6	3
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	3	4	3
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	2	0	2	1
Výroba a spracovanie kovov	2	0	2	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	3	2	5	2
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	1	1	0
Výroba elektrických zariadení	1	1	2	2
Výroba strojov a zariadení i. n.	3	1	4	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	0	1	1	1
Výroba nábytku	0	1	1	0
Iná výroba	0	1	1	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	2	0	2	1
Zber, úprava a dodávka vody	2	0	2	2
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	4	1	5	2
Výstavba budov	6	1	7	4
Špecializované stavebné práce	6	0	6	4

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	1	3	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	1	2	3	2
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	3	5	8	7
Pozemná doprava a doprava potrubím	6	2	8	5
Poštové služby a služby kuriérov	2	4	6	6
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	0	3	3	2
Telekomunikácie	2	0	2	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	0	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	0
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	1	0	1	0
Vedecký výskum a vývoj	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	0	1	0
Sprostredkovanie práce	0	1	1	0
Bezpečnostné a pátracie služby	2	0	2	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	2	5	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	7	8	15	13
Vzdelávanie	3	6	9	9
Zdravotníctvo	2	7	9	7
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	3	3	3
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	1	2	3	3
Nezistené	5	10	15	5
Spolu	87	82	169	114

Zdroj: Štatistický úrad SR sčítanie obyv., domov a bytov

2011

9.a.1.6 Podnikateľský sektor

Podnikateľský sektor v obci **Môlča** je slabý. Sídlo v obci majú aj živnostníci neuvedení v tomto dokumente, jedná sa však o zamestnávateľmi vynútené živnosti.

Názov	Adresa	Predmet činnosti
AG PRESTA s.r.o.	Môlča 43 974 01 Môlča	– prípravné práce k realizácii stavby – uskutočňovanie stavieb a ich zmien – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov – poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve – chov vybraných druhov zvierat – poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve
Družstvo Môlča	Prostredná Môlča 140 974 06 Môlča	– poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu – prevádzkovanie výdajne stravy – donášková služba – poskytovanie služieb v poľnohospodárstve – podnikanie v oblasti nakladania s iným ako nebezpečným odpadom – poskytovanie obslužných služieb pri kultúrnych a iných spoločenských podujatiach – poľnohospodárstvo včítane predaja nespracovaných poľnohospodárskych výrobkov za účelom ďalšieho spracovania alebo ďalšieho predaja

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

OTONYCTERIS s.r.o.	Prostredná Môlča 32 974 01 Môlča	– výskum a vývoj v oblasti prírodných a technických vied – poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve – dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov – vydavateľská činnosť – fotografické služby – vyhotovovanie dokumentácie ochrany prírody a krajiny - program záchranu kriticky ohrozených chránených druhov živočíchov – služby súvisiace s produkciou filmov alebo videozáznamov
QUATRUS, spol. s r.o.	Môlča 73 974 06 Môlča	– technik požiarnej ochrany – správa nehnuteľností a majetku – čistiace a upratovacie práce – obsluha parných a horúcovodných kotlov spaľujúcich pevné, tekuté a plynové palivo – opatrovanie nevládných ľudí mimo právny rámec sociálnych služieb – poradenská činnosť v oblasti životného prostredia – poľnohospodárstvo a lesníctvo vrátane predaja nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov za účelom ďalšieho spracovania alebo ďalšieho predaja – poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve – poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve
Zuzana Faltánová	Prostredná Môlča 40 974 06 Môlča	– predaj na priamu konzumáciu nealkoholických a priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, koktailov, piva, vína a destilátov
		–
Marián Bartošík - BS- SERVIS	Prostredná Môlča 39 974 06 Môlča	– výroba strojov s mechanickým pohonom – servis a renovácia náhradných dielov pre obrábacie stroje – kovoobrábanie
Jaroslav Kliment	Dolná Môlča 74 974 01 Môlča	– predaj na priamu konzumáciu alkoholických a nealkoholických nápojov – oprava pracovných strojov – oprava a servis vysokozdvížných vozíkov – zámočnícke práce – kladenie zámkovej dlažby

9.a.1.7 Rozpočet obce, finančná situácia

V dobe spracovania dokumentu neboli v rozpočte na roky 2016 a 2017 premietnuté rozvojové zámery obce; v čase spracovania týchto rozpočtov neboli známe možnosti budúcich operačných programov.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit
skut. 2014	6 907	70 418	77 325	0	74 137	74 137	+3 188
2015	603	85 910	86 513	0	85 910	85 910	+ 603
2016	0	68 096	68 096	0	68 096	68 096	0
2017	0	68 096	68 096	0	68 096	68 096	0

Finančná situácia obce odráža jej súčasné možnosti - situácia v likvidite sa v r. 2015 priebežne zlepšila, miera celkovej zadĺženosti obce je prijateľná.

Môlča	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 30.6.2015
finančné účty	6 906,79	3 187,54	9 842,04
pohľadávky	4 580,35	4 151,69	371,11
obežný majetok	23 033,33	7 339,23	22 152,99
vlastné imanie	129 569,14	116 639,09	127 107,60
krátkodobé záväzky	8 734,87	7 594,00	4 694,33
úvery	0,00	0,00	0,00
cudzie zdroje	50 406,07	36 623,20	41 997,07
majetok celkom	179 975,21	153 262,28	169 104,67
likvidita I.stupňa	0,79	0,42	2,10
likvidita II.stupňa	1,31	1,00	2,18
likvidita III.stupňa	2,64	0,96	4,71
miera zadĺženosti	28,01	23,90	24,83
úverová zaťaženosť	-	-	-

9.a.2 Hodnotenie východiskového stavu

SWOT analýza

SWOT analýza je vyjadrením aktuálneho východiskového stavu k spracovaniu dokumentu Spoločný program rozvoja obcí Čerín, Dolná Mičiná, Hrochoť a Môlča. Ako vyplýva z hodnotenia súčasného stavu obce, vyjadrené slabé stránky upozorňujú na potrebu výraznej pomoci zo strany pomoci z fondov EÚ

Silné stránky	Slabé stránky
- dobrá geografická poloha obce – 10 km od krajského mesta Banská Bystrica - príjemné a kludné miesto pre bývanie - dobré autobusové spojenie s mestom Banská Bystrica - rýchla dostupnosť cesty I. triedy prepájajúcej Banskú Bystricu a Brezno - krásna príroda vytvárajúca potenciál pre rozvoj cestovného ruchu – turistika, cyklotrasy	- prístupové komunikácie v zlom technickom stave - chýbajúca technická infraštruktúra - zlý stav obecných komunikácií, chýbajúce chodníky, chýbajúca kanalizácia - nevysporiadané pozemky - nevhodný spôsob separácie odpadu - chýbajúca turistická infraštruktúra - chýbajúca občianska vybavenosť (obchod, zdravotné stredisko) - nedostatok priestorov pre voľnočasové aktivity pre deti, mládež a dospelú populáciu - chýbajúce komunitné a spolkové aktivity

Príležitosti	Hrozby
-využitie Európskych štrukturálnych investičných fondov na financovanie strategických zámerov obce -zlepšenie a zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami - využitie potenciálu prítiažlivého prírodného prostredia a tradičných podujatí na podporu cestovného ruchu a zvýšenie príjmov obce - zintenzívnenie propagácie tradičných podujatí obce pre podporu cestovného ruchu v obci - vyhľadanie investora pre dobudovanie a prevádzku motokrosového areálu	- neschválenie predkladaných žiadostí o poskytovanie NFP na financovanie investičných zámerov a následný nedostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu -zdĺhavé procesy schvaľovania projektov -komplikovaná administratíva projektov -podnikateľský sektor je zaťažovaný zložitou administratívou a rizikom častých legislatívnych zmien -odchod mladých ľudí za zaujímavejšími životnými podmienkami

9.a.3 Analýza vplyvu vonkajšieho prostredia

Kataster obce Môlča, vzdialený iba cca 5 km od krajského mesta Banská Bystrica, hraničí na severe s jeho katastrálnym územím. Na východe hraničí s katastrálnym územím obce Poniky, na juhu s obcami Oravce, Čerín a Dolná Mičiná a na západe s obcou Horná Mičiná.

Situáciu obce negatívne ovplyvňujú faktory širšieho dosahu, predovšetkým nedostatok pracovných príležitostí v regióne Stredného Slovenska, zhoršujúca sa ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov, nedostatok financií na riešenie rozvoja obce.

Situáciu obce ovplyvňujú faktory širšieho dosahu, predovšetkým nedostatok pracovných príležitostí v regióne Stredného Slovenska, zhoršujúca sa ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov, nedostatok financií na riešenie rozvoja obce, nedostatok systémového riešenia rómskej problematiky.

Vývoj obcí v strednodobom horizonte budú ovplyvňovať aj faktory vonkajšieho prostredia s celoplošným dopadom, ako sú

- sociologické faktory: demografické zmeny v prospech starnutia populácie, migrácia obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia, stresový životný štýl, zneužívanie alkoholu a drog u detí;
- vývoj techniky;
- ekonomické faktory: dozvuky ekonomickej krízy po roku 2008, ktorá sa dotkla všetkých oblastí života, najviac obyvateľov;
- environmentálne faktory, zmena klímy, negatívne zmeny následkom ľudskej činnosti;
- politické faktory, prístup vyšších orgánov riadenia k obciam, legislatívne pomery, vymožitelnosť práva, všadeprítomná korupcia, stav podnikateľského prostredia

9.b Strategická časť

9.b.1 Stratégia rozvoja obce r.2015

V roku 2015 sa činnosť obce obmedzovala na riešenie havarijných situácií.

9.b.2 Návrh strednodobej stratégie obce

Vízia: Obec bude v roku 2023 obcou miestom kvalitného života svojich obyvateľov, s dobrou technickou, občianskou a turistickou infraštruktúrou a centrom cykloturistiky Severného Podpoľania

Dotazník členil respondentov podľa veku, pohlavia a statusu.

Podľa statusu respondentov je štruktúra nasledovná:

- žiak ZŠ – 1 respondent,
- študent – 0 respondentov,
- zamestnanec – 7 respondentov,
- podnikateľ – 0 respondentov,
- nezamestnaní – 1 respondent,
- dôchodca – 2 respondenti,
- slobodné povolanie – 0 respondentov.

Za zachovanie obecných tradícií obce a zachovanie autokrosu sa vyslovili hlavne mladšie kategórie a obyvatelia v produktívnom veku.

Obyvatelia obce od 7 do 50 rokov by chceli v obci zlepšiť cesty, obnoviť kultúrne podujatia (Fašiangový sprievod, letné slávnosti...) a tiež obnoviť obchod s potravinami.

Vyššie vekové kategórie respondentov svoje názory nevyjadrili.

Názory občanov na stratégiu obce detailne:

zachovať	vek 7- 15	M	Ž	vek 16- 30	M	Ž	vek 31- 50	M	Ž	vek 50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
autokros	1	1		2	2		1	1								4
tradície (Jánska vatra...	1	1		4	2	2				1	1					6
zvonícu							1	1								1
dom smútku							1	1								1
vybudovať, obnoviť, zlepšiť	7- 15	M	Ž	16- 30	M	Ž	31- 50	M	Ž	50- 65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
cesty	1	1		1	1		2	2								4
vybudovať chodníky							1	1								1
obecný rozhlas	1	1														1
DHZ				2	2											2

multifunkčné ihrisko				3	2	1	1	1							4	
detské ihrisko				1		1	1	1							2	
vybudovať autob. zastávku								1							1	
obnoviť obchod				3	2	1									3	
údržba potoka				1		1				1		1			2	
kanalizácia								1							1	
údržba cintorína, kosenie										1		1			1	
kultúrne podujatia (Fašiangový sprievod, letné slávnosti)				3	2	1				2	1	1			5	
kostol				1		1									1	
zlepšiť dopravu do obce				1		1									1	
vybudovať cyklotrasy, náučné chodníky				1		1	1	1							2	
vybudovať centrum voľného času pre deti, mládež aj dospelých							2	2							2	
budovu ZŠ využiť na hospic										1		1			1	
stavebné pozemky v areáli býv. družstva							1			1	1				1	
zrušiť, odstrániť	7-15	M	Ž	16-30	M	Ž		M	Ž	50-65	M	Ž	65 a viac	M	Ž	spolu
porasty popri ceste				1	1										1	
vyriešiť problém s družstvom (ovce, psy na ceste)							1	1							1	

9.c Programová časť

9.c.1 Pridelenie cieľov k programovým prioritám

Obec bude v nasledujúcich obdobiach - v strednodobom horizonte do roku 2023 realizovať svoje rozvojové zámery hlavne prostredníctvom operačných programov: Program rozvoja vidieka, OP Ľudské zdroje. Na aktivitách smerujúcich k rozvoju obce sa budú podieľať aj vlastné zdroje obce.

1. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7, Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Opis typu operácie: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času - napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk
Názov projektu: **Výstavba multifunkčného ihriska Môlča**
Realizácia: 2016 (40 000)
2. Operačný program PRV
Opatrenie MO 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....
Opis typu operácie: rekonštrukcia odvodňovacích kanálov
Názov projektu: **Rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov Môlča**
Realizácia: 2016 (20 000)
3. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Opis operácie: investície, ktoré súvisia s obnovou miestnych historických objektov
Názov projektu: **Obnova miestnej zvonice v obci Môlča**
Realizácia: 2016 (10 000)
4. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.3: Podpora na širokopásmovú infraštruktúru vrátane jej budovania, zlepšovania a rozširovania, pasívnu širokopásmovú infraštruktúru a poskytovania širokopásmového prístupu a elektronickej verejnej správy
Opis typu operácie: budovanie a zapájanie sieťových prvkov
Názov projektu: **Vybudovanie a zapojenie vysokorychlostného internetu v obci Môlča**
Realizácia: 2017 (150 000)
5. Operačný program PRV
Opatrenie MO 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....
Opis typu operácie: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev
Názov projektu: **Úprava verejného priestranstva Môlča vrátane vytvorenia Centra horskej a cestnej cyklistiky s okruhmi a prepojením na náučné chodníky**
Realizácia: 2017 (100 000)
6. Operačný program PRV
Opatrenie MO 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

- Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....
- Opis typu operácie: rekonštrukcia vodovodu
Názov projektu: **Rekonštrukcia vodovodu Môlča (na základe prenájmu)**
Realizácia: 2018 (150 000)
7. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7, Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
- Opis typu operácie: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času - napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk
Názov projektu: **Výstavba detského ihriska v rómskej osade v obci Môlča**
Realizácia: 2019 (30 000)
8. Operačný program Ľudské zdroje
Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosť marginalizovaných rómskych komunít
- Inv. priorita 6.1 Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie komunít v mestských a vidieckych oblastiach
- Špecifický cieľ 6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
- Opis typu operácie: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry
Názov projektu: **Vybudovanie chodníkov a rekonštrukcia obecných ciest**
Realizácia: 2020, 2021 (150 000)
9. Operačný program PRV
Opatrenie č.7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov....
- Opis typu operácie: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev
Názov projektu: **Vybudovanie bezpečnostných prvkov na komunikáciách Môlča – merače rýchlosti**
Realizácia: 2022 (20 000)
10. Operačný program PRV,
Opatrenie MO7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
- Opis typu operácie: investície, ktoré súvisia s vytvorením, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých miest vrátane príslušnej infraštruktúry...
- Názov projektu: **Vybudovanie cykloturistických chodníkov – spoločný program obcí Dolná Mičiná, Čerín a Môlča**
Realizácia: 2022 (40 000)

9.d Finančná časť

9.d.1 Indikatívny finančný plán na obdobie realizácie Spoločného programu rozvoja obce

Plán financovania investičných zámerov obce je jednou z možností vývoja tvorby a použitia zdrojov ich krytia. Situácia sa môže vyvíjať aj variantne podľa možností financovania projektu vybudovania chodníkov a rekonštrukcie miestnych komunikácií, ale aj ďalších časových a zdrojových zmien. Preto je potrebná aktualizácia – v tomto štádiu spracovania dokumentu má anticipácia konkrétneho vývoja charakter prognózy.

Nasledujúca tabuľka modeluje chronologickú potrebu čerpania zdrojov podľa operačných programov, resp. vlastných zdrojov obce.

Rok	Vlastné zdroje	Dotácie			Dotácie spolu	Úver	Zdroje spolu
		PRV	OPLZ	Iné			
2015	-	-	-	-	-	-	-
2016	-	70 000	-	-	70 000	-	70 000
2017	-	250 000	-	-	250 000	-	250 000
2018	-	150 000	-	-	150 000	-	150 000
2019	-	30 000	-	-	30 000	-	30 000
2020	2 500	-	47 500	-	47 500	-	50 000
2021	5 000	-	95 000	-	95 000	-	100 000
2022	-	60 000	-	-	20 000	-	20 000
2023	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	7 500	560 000	142 500	-	702 500	-	710 000

- 2016**
- obec sa bude uchádzať o zdroje na financovanie výstavby multifunkčného ihriska o rozpočtovom náklade 40 000 € z Programu rozvoja vidieka (ďalej len PRV)
 - bude realizovaná Rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov s rozpočtom 20 000 € z PRV,
 - zámer Obnova miestnej zvonice, náklad 10 000 € z PRV
- 2017**
- Vybudovanie a zapojenie vysokorýchlostného internetu z PRV s RN 150 000 €
 - Úprava verejného priestranstva Môlča vrátane vytvorenia Centra horskej a cestnej cyklistiky s okruhmi a prepojením na náučné chodníky je projekt, plánovaný na financovanie z PRV s RN 100 000 €
- 2018**
- v tomto roku je potrebné rekonštruovať poškodené vodovodné potrubie s RN 150 000 € - financovanie : Program rozvoja vidieka
- 2019**
- vybudovanie detského ihriska v rómskej osade z Programu rozvoja vidieka – RN 30 000 €
- 2020**
- vybudovanie chodníkov a rekonštrukcia obecných ciest s RN 150 000 € by malo byť vzhľadom na silnú rómsku komunitu financované z OP Ľudské zdroje. V roku 2020 by mohla byť realizovaná 1. časť projektu – RN 50 000 €, z toho NFP 47 500 €, vlastné zdroje obce 2 000 €

- 2021** - 2. časť projektu vybudovania chodníkov a rekonštrukcie obecných komunikácií – RN 100 000 €, z toho NFP 95 000 €, vlastné zdroje obce 5 000 €
- 2022** - z Programu rozvoja vidieka projekt Vybudovanie bezpečnostných prvkov na komunikáciách – RN 20 000 €
- z Programu rozvoja vidieka projekt Vybudovanie cykloturistických chodníkov – spoločný program obcí Dolná Mičiná, Čerín a Môlča časť RN pripadajúca na obec Môlča 40 000 €

9.d.2 Model financovania jednotlivých opatrení v prepojení na rozpočet obce

Model financovania jednotlivých zámerov obce v prepojení na rozpočet obce je tiež priamo prepojený na indikatívny finančný plán. Na spoluúčasť vlastných zdrojov obce vlastné zdroje obce je náročný iba projekt vybudovania chodníkov a rekonštrukcie miestnych komunikácií, kde bude nutná spoluúčasť obce. Trvalá udržateľnosť programu pri zachovaní trendu príjmov aj v prípade schválenia rozvojových zámerov obce zo strany poskytovateľov je reálna.

rozpočet	kapitálové príjmy +FO	bežné príjmy + FO	príjmy celkom	kapitálové výdavky	bežné výdavky	výdavky celkom	prebytok/ deficit	Kumulatívny zostatok
skut. 2014	6 907	70 418	77 325	-	74 137	74 137	+3 188	+3 188
2015	603	85 910	86 513	-	85 910	85 910	+603	+3 791
2016	70 000	90 206	160 206	70 000	89 000	159 000	+1 206	+4 997
2017	250 000	94 700	344 700	250 000	92 000	342 000	+2 700	+7 697
2018	150 000	99 500	249 500	150 000	95 000	245 000	+4 500	+12 197
2019	30 000	104 500	134 500	30 000	99 000	129 000	+5 500	+17 697
2020	47 500	109 700	157 200	50 000	103 400	153 400	+3 800	+21 497
2021	95 000	115 200	210 200	100 000	112 000	212 000	-1 800	+19 697
2022	60 000	121 000	181 000	60 000	117 600	177 600	+3 400	+23 097
2023	-	127 000	127 000	-	124 000	124 000	+3 000	+26 097

9.e Realizačná časť

9.e.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PRO, popis komunikačnej stratégie k cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia

Organizačné opatrenia na zabezpečenie efektívnej realizácie a hodnotenia Programu rozvoja obce je potrebné záväzne zabezpečiť uzneseniami zastupiteľstva:

- zriadiť Radu rozvoja obce, ktorá zabezpečuje realizáciu Programu rozvoja obce, ktorá navrhuje a riadi procesy podporujúce stratégiu, definovanú v Programe rozvoja obce tak, aby zabezpečované činnosti boli koordinované zvládané. Rada rozvoja obce vytvorí systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie Programu rozvoja obce. Rada rozvoja

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na programové obdobie 2015-2023

- obce spracuje akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, ktorý bude prílohou programu rozvoja obce,
- rada rozvoja obce určí koordinátora procesu realizácie strategických zámerov obce,
 - stanoviť každoročný termín hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce za účasti občanov
 - obce a zabezpečiť jeho primerané zverejnenie,
 - zabezpečiť aktualizáciu relevantných častí Programu rozvoja obce podľa potreby
 - stanoviť spôsob zverejnenia každoročných hodnotení.

ZÁVER

Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča bol spracovaný externým spracovateľom TERRA GRATA, nezisková organizácia, v obci Môlča v spolupráci s riadiacim tímom pozostávajúcím z jeho predsedu – Ing. Jána Kluku - starostu obce, členov zastupiteľstva obce a zástupcov občanov.

Vytvorený dokument bude prístupný občanom obce v listinnej podobe na obecnom úrade, o čom bude verejnosť informovaná na vývesnej tabuli a v obecnom rozhlase. Dokument bude prístupný aj na webovom sídle obce www.molca.sk

Schválenie PRO	
Dokument	– Názov: Spoločný program rozvoja obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023
Spracovanie	– Forma spracovania: dodávateľsky – Obdobie spracovania: jún – október 2015 – Riadiaci tím - pracovná skupina – počet skupín: 1, počet členov zo strany obce: 7, počet stretnutí: 5 – Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: áno, dotazníky, webstránka
Prerokovanie	– Prerokovanie v orgánoch samosprávy: áno – Verejné pripomienkovanie: áno
Schválenie	– Uznesenie zastupiteľstva: obecné zastupiteľstvo obce Môlča na svojom zasadnutí dňaschvaľuje Spoločný program obcí Hrochoť, Čerín, Dolná Mičiná a Môlča na roky 2015 - 2023